

Tento soubor vznikl automatickým převodem naskenovaných stránek do textové podoby, která umožňuje fulltextové vyhledávání (obsahuje však řadu chybně čtených míst).

Bohumír Indra o Adolf Turek;
Paměti drahotušských kronikářů

1571—1911

V OLOMOUCI 1947

Vytiskla Nár. knihtiskárna Kramář a Procházka v Olomouci. - Nákladem
místního národního
výboru v Drahotuších

V době trpké a bolestné, za okupace naší vlasti, vznikla myšlenka vydati tyto bohaté paměti drahotušských kronikářů pro posílení pohledem do minulosti. Chtěli jsme vydati původně jen kroniku Podolských (I), jež obsahuje cenné a souvislé záznamy ze 16. století až do let českého povstání, moravské historiografii zcela neznámé. Na výslovné přání Drahotušských rozšířili jsme však tyto nejstarší paměti drahotušské pamětními záznamy kroniky Konorzovy (II), jejíž zápisy, jsou vlastně pokračováním a jdou až do počátku tohoto století. Drahotušským mělo se dostat d rukou knihy trvalé hodnoty, jež by budila stále lásku k jejich městečku a zájem pro místní historii, v nejistých letech války měly pak býti uchovány pro budoucnost cenné paměti, psané mnoha generacemi.

Vydání obou kronik bylo připraveno již na podzim r. 1943, pro obtíže s censurou a potíže tiskařské však k němu již nedošlo; později bylo zcela nemožné. Obě kroniky zasluhují i dnes doslovného otištění. Mnohé zápisy mají sice spíše cenu lokální, najdeme však zde i mnoho zpráv významu širšího, obohacujících naše vědomosti historické. Pro sepsání místních dějin jsou tyto paměti úhelným kamenem, pro moravskou vlastivědu jsou pramenem velmi cenným.

Kronikou Podolských (I) nazvali jsme pamětní záznamy, přivázané jako dodatek k nejstarší drahotušské gruntovní knize, registrům zákupním z let 1547—1697. Tato kniha je v městském archivu v Drahotuších. Je formátu malého folia, vázána v lepenkových deskách potažených kozí a obsahuje 108 složek. Je psána jazykem českým, písmo několika písařů, velmi čitelné a je vcelku dobře uchována, jen některé složky ke konci jsou volné. Kronika obsahuje celkem 19 folií, z nichž fol. 19v a 9v nejsou popsána. Fol. 17 a 18 jsou volná, ostatní jsou přivázaná ke knize. Při vazbě bylo však fol. 8 dáno na nesprávné místo, ačkoliv patří chronologicky za fol. 1; rovněž fol. 9 patří před fol. 8.

Kroniku založil r. 1571 Jan Podolský, radní písař města Drahotuš a zaznamenal zde i některé události z doby dřívější, její zápisy; však dovedl pouze do r. 1579. Podolský založil také vlastní knihu zákupních register. Jako písař města působil od r. 1544 až do své smrti r. 1580. Do Drahotuš se přistěhoval r. 1543 z Paskova a byl dvakrát ženat. Ve svých zápisech se dotýká častokrátě osudů své rodiny, takže jsme o všech jejích členech dobře informováni.¹⁾ Z jeho osmi synů

¹⁾ O Janu Podolském, Matěji Sabinovi a celém rodu Podolských obšírná data má či. Bon, Indry: Původ Šimona Podolského z Podolí, zemského měřiče království Oeského, Naše Valašsko roč. 19WVHI,

vynikli vedle syna a pokračovatele v úřadě písařském Matěje Sabina zejména nejmladší syn Šimon, proslulý císařský geometr a měřič království Českého za císařů Rudolfa a Matyáše, narozený v Drahotuších r. 1561.

Pomocníkem a nástupcem v úřadě písařském i pokračovatelem kroniky po Janu Podolském se stal jeho syn Matěj Sabin, který připisoval některé paměti již v posledních letech otcových (k r. 1553, 1555, 1559, 1561, 1572, 1577). Paměti obou Podolských přinášejí cenná data o hranické vrchnosti, rodu Kropáčů z Nevědomí, panu z Žerotína, z Kunovic, o panských úřednících, církevních správcích místních a p. Zápisy Sabinovy k r. 1610 osvětlují nám dobře poměr hranické vrchnosti pana Zdeňka Žampacha z Potenštejna a Karla Pergara z Pergu k poddaným, k zemi i stavům. Matěj Sabin je zjev velmi zajímavý. Víme o něm, že se vyučil knihtiskařství, rozuměl však i malířství. Drahotuškým vyzdobil r. 1595 strop farního kostela barvami i zlatem a udělal i kazatelnicu a svícen do kostela. I ze zápisů naší kroniky vycitujeme jeho evangelickou zaujatost vůči katolíkům («papežencům»), jak ji pozorujeme již v zápisech jeho otce. Víme o něm, že měl velké sympatie k Bratřím a je mu připisováno autorství několika traktátů o Jednotě bratrské, zejména »Sprostné a upřímné zprávy« sepsané r. 1591, v níž zachycen současný stav Jednoty apodány cenné údaje o náboženských poměrech moravských vůbec.²⁾ Úřad písařský vykonával v Drahotuších až do smrti r. 1615; od r. 1609 přidán mu však pro stáří ku pomoci písař Bartoš Vodička, jenž pak se ujal písařství po něm. Vodička pokračoval v pamětech Podolských od r. 1614 až do r. 1619. Doba od českého povstání až do r. 1630, pro Drahotuše a její vrchnost pana Václava Mole z Modřelic tak osudová, bohužel chybí. Hrůzy válek, jež se v těch letech několikrát krajem přehnal³⁾ a jež i pro Drahotuše pro jejich účast na mansfeldské rebelii měly dalekosáhlé důsledky hospodářské, finanční atd., nejsou zachyceny ani jediným zápisem. Nový písař obecní v letech 1622 až 1630, katolík Pavel Filos z Blovic dosazený novou vrchností kardinálem Františkem z Dietrichštejna, neměl jako cizinec porozumění pro záznam událostí tak převratných. Oženil se sice zde a byl tu od r. 1624 i usedlý na idomě, po rebelii mansfeldské nechtěl se však spáleného gruntu již ujmouti a prodal jej r. 1630 Janu Konorzovi. Tento Jan Konorza je už téhož roku zván Janem Písařem v obci a je opětným pokračovatelem našich pamětí od r. 1630 až do konce války třicetileté. Písařem byl od r. 1630 až do r. 1655, a zemřel podle záznamu svého syna a pokračovatele r. 1657. Svůj dům Písařovský prodal r. 1656 synovi Mikuláši Konorzovi a ten jej pak držel až do r. 1691.

Poslední zápisy této kroniky, obsahující nesouvislé záznamy z let

*y Ferdinand Hrejsa: Jednota bratrská a podobojí koncem 16. století ve světle nových zpráv (Ročenka Husovy fakulty v Praze, II, 1930, 9—26).

³⁾ Viz Boh. Indra: Odboj města Hranic 1620—1627 a jeho potrestání, Časopis Vlast, spolku musejního v Olomouci, r. 1940, str. 15—56.

1651 až 1678, psané již rukou Janova syna a pokračovatele v úřadě písařském France Konorzya jinými, byly sem vepsány později. Konorza pokračoval v záznamech otcových soustavněji v t. zv. knize »Přípisové všech a všelijakých listů, obdarování a svobodk, založené jím r. 1687, v níž vyhradil zvláštní místo starým pamětem. Tyto jeho paměti otiskujeme pak v kronice Konorzově (II).

Všichni zapisovatelé paměti kroniky Podolských byli městskými písaři v Drahotuších. Jejich slohová i jazyková zběhlost je značná a mnoho kronikářských zpráv přesahuje rámec místních dějin.

Oba první kronikáři, Jan Podolský a Matěj Sabin, si všímají v prvé řadě událostí důležitých pro celou zemi. Tyto jejich údaje jsou vcelku přesné, jak vysvítá srovnáním s jinými prameny. Podobně je tomu i se zprávami o změnách vrchností a o vojenských taženích, kde kronika přináší mnohý doposud neznámý detail, jak lze snadno zjistiti srovnáním s pracemi Wolného, Bartovského, Zurkovou a Hosákovou.⁴⁾

Z událostí důležitých pro vnitřní dějiny Drahotuše dělali však autoři jen výběr. Starali se v prvé řadě o zapsání a změny, týkající se členů městské rady, o správu obce, o poměr obyvatelů k ní i k vrchnosti. Na tom si asi písaři tohoto na svou dobu dosti důležitého a velkého města — Drahotuše měly podle souhlasných zpráv v 16. a 17. st. přes 100 usedlostí — patrně nejvíce zakládali. Velmi četné jsou též zprávy o počasí a živelních pohromách, méně často si všímají drahoty, trestů provinilců, stavebního vývoje a hospodaření. V tomto rysu se shodují první tři kronikáři této kroniky. Přitom však hledí podávati souvislé líčení. Zato oba Konorzové píší již více kronikářsky, zhoršeným písmem, jazykem i slohem, omezující se skoro jen na živelní pohromy a zprávy o počasí a na vojenská tažení doma i v cizině. Všichni však nám podávají stručná rodinná data svá i svých předchůdců.

Důležité jsou zprávy prvních dvou kronikářů o církevní správě. Oba Podolští zřejmě sympatisovali s luterány, kteří měli v městě převahu; je to patrné zejména z pečlivosti, s jakou si zaznamenávali zprávy o městských farářích. Tím se nám znamenitě doplnila posloupnost drahotušského luterského kněžstva, uváděná v dosavadní literatuře velmi neúplně. Pomocí doplňků z jiných pramenů a z literatury lze sestaviti podle nynějších vědomostí tuto řadu luterských kněží a farářů drahotušských:

1546 Jiřík Slovák,

1550—1555 Jan Pečínka (umřel v Drahotuších),⁵⁾

1555—1558 Gabriel (umřel v Drahotuších),

1558 Křištof (dosluhuje),

1559 (se přistěhoval) Jarolím,

1561 Matyáš,⁶⁾

⁴⁾ Wolny, Die Markgrafschaft M&hren etc., díl I; Bartovský, Hranický okres; Zurek, Z minulosti města Drahotuše; Hosák, Historický místopis země Moravskoslezské.

⁵⁾ Grunt, kniha Lipníka, sign. 15, fol. H 10 (v měst. archivu v Lipníku n. Beč.).

⁶⁾ Ordinován toho roku pro (Drahotuše ve Wittenberku (Jahrbuch der Gesellschaft für die Gesch. d. Protestantismus tm ehem. Oesterreich, rod. IX, str. 2&).

1573—1574 Jiřík,⁷⁾
 1576—1570 Jan Pila (umřel v Drahotuších),
 1581—1592 Viktorin Přibyslavský, zesnulý v Drahotuších, předtím
 farář v Ratajích a Brumově,⁸⁾
 1602—1603 Blažej Borovský, farář v Hranicích a Drahotuších,
 1609—1622 Vincenc Celka,⁹⁾ 1623 katolík Samuel Tuček,
 předtím kaplan u Jana Sarkandra
 v Holešově.

Kromě toho známe ovšem i jiné kněze, kteří měli k městu vztah, jako v l. 1603—1605 zdejší rodák Pavel Johel, bratr Sabinův a sya Jana Podolského, jenž zesnul r. 1606 jako farář meziříčský, nebo r. 1616 máme zprávy o synu kněze Václava Klokočovského.¹⁰⁾

Je však velmi zajímavé, že v kronice není zmínky o dosti významném bratrském sboru v Drahotuších. Tento sbor obdržel 4. ledna 1602 zvláštní, v historické literatuře dosud neznámé privilegium od pana Zdeňka Žampacha a jeho choti Anny Marie z Kunovic. V něm slíbili Bratřím z Drahotuš a okolních vsí nezasahovati do voleb resp. jmenování správců a hospodářů sboru, povolena jim volná oprava sboru, zvonění zvonem; majetek sboru byl osvobozen od všech platů a povinností, správci sboru a jejich čeládka mohli volně provozovati řemesla, zvláště tkalcovské a krejčovské, bez potahování do cechů; mohli míti svobodnou školu, a měli právo pastvy s obcí. Správci sboru byli osvobozeni od odúmrtí a měli míti volný pohřeb na farním hřbitově. Jako svědci tohoto privilegia byli pozváni známí dobrodinci a stoupenci Bratří Vilím z Roupova na Mladoňovicích a Napajedlích, Karel z Žerotína na Rosicích, Dřevohosticích a Přerově a Jakub Vojska z Bogdunčovic na Veselí a Količíně.¹¹⁾ Avšak toto privilegium už r. 1607 pan Žampach sám porušil, dav drahotušským Bratřím 50 zl. pokuty, že přijali do domu bratrského bez opovědi Br. Martina Jasona.

V Drahotuších žili Bratří ve značném počtu; ostatně dodnes nazývá se jedna z ulic »Bratrská«. Ta měla na rozhraní 18. a 19. st. vlastní katastr.¹²⁾ Z bratrských knězi byl tu r. 1581 pochován Br. Mikuláš Stárek, vyloučený z Jednoty, který měl v okolí příbuzné; z města pocházel Br. Pavel Košík, správce sboru v Dol. Kounicích, zemřelý r. 1585.¹³⁾ Ze správců sboru známe vedle Br. Jasona jedině ještě proslulého Mikuláše Drabíka, který byl v l. 1616—1618 správcem sboru v Měrovicích u Kojetína a v l. 1618—1623 v Drahotuších. Ovšem vli-

*) Grunt, kniha Drahotuš z l. 1547—1697 (173'2) v měst. archivu v Drahotuších, složka 33, 79; iZK (Záhorská kronika) roč. XXII, str. 12.

⁷⁾ G. Wolny, Kirchl. Topographie von Mahren, Olmützer Erzdiözese 1/2 str. 341, 1/3 str. 370 a ZK XXI, str. 75; Gr. kniha 1547—1697, si. 7, 59, 79, 34. — Kniha smluv sva tebních ze 16.—17. st. v měst. archivu v Drahotuších, f. 32v.

⁸⁾ ZK XXI, str. 32, 76, 79—80, XXH, str. 11—12.

⁹⁾ Gr. kniha 1547—1697, si. 2, 62 (74); Kniha smluv svat., z 16. a 17 st., f. 51. Srov. k tomu i NaSe Valašsko, roč. VH, str. 178—179, a roč. VIII, str. 31. ") Opis v zem. archivu v Brně, rkp. č. 605, f. 51—52, 61—63..

¹⁰⁾ Tamtéž, Josef, katastr č. 4130 a Matrika výnosu pozemků č. 391, Přerovský kraj. '••) B*. Hrejsa, Sborové Jednoty bratrské, str. 80.

vem bouřlivých válečných událostí pobýval občas ve Valašském Meziříčí a ve Fulneku, jako na př. r. 1621.¹⁴⁾ Sbor drahotušský ležel v Hranické ulici blízko rynku a patřily k němu zahrady, role a luka. Vedle toho však nabyli záhy v Drahotuších majetku Bratří ze sboru hranického. Už kol r. 1540 platil Br. Daniel z Hranic z rolí na Drahotušsku 6 gr.¹⁵⁾ O sboru drahotušském se tehdy neděje zmínka, ale z jediného »domu valdenského« se neplatilo v městě mostné; v Drahotuších seděl tehdy vskutku na domě a čtvrtláně Martin Valdenský, jehož jméno ukazuje na člena Jednoty, neboť část Valdenských na severovýchodní Moravě splynula na rozhraní 15. a 16. věku s Bratry.¹⁶⁾ R. 1569 platili hraničtí Bratří z této role o sv. Jiří a Václave po 5 gr.) R. 1582 koupil Jan mladší z Zerotína kus role od Drahotušských a dal roční plat z ní, totiž 5 gr. 1 peníz, 1 slepici a 4 vejce ke sboru hranickému. Tento plat Drahotušským prominul r. 1588 Jan z Kunovic, jenž vzal tuto povinnost na sebe.¹⁸⁾ R. 1564 dal Jan Šternberský Bratřím správcům sboru hranického na Drahotušsku 2 hony polí, od cesty hlčné k plotům, a kdyby správců nebylo, tedy ke sboru. Ostatně i sboru drahotušskému se dostávalo darů a odkazů: R. 1575 položil Jan Caparka z gruntu Diblíkovského 6 hř. a r. 1576 2 hř.; jsou vzaty na opravu sboru. R. 1566 až 1568 vypláceny podle poručení Matěje Rybáře ročně ke sboru 2 hř. A Zuzka Kubova odkázala na sbor 20 zl.; ty peníze vypláceny v l. 1600—1608.¹⁹⁾ Z narážky v privilegii z r. 1602 vidíme, že sem hleděli i Bratří z okolních vsí, asi hlavně z bývalého panství drahotušského. Skutečně v blízké Michalcově Lhotce sedí už kol r. 1540 Michael Pikard a Jíra Kopidlanský, v Olšovci kol r. 1570 JanKálef a j.²⁰⁾

Protireformace postihla po bitvě na Bílé hoře i Drahotuše. V gruntovní knize je o tom pěkný doklad. Sbor tam měl svou vlastní složku (24) a podle starých, bohužel dnes neznámých gruntovních knih, jej Bratří sami koupili a zaplatili: »zbor tu zahradu (t. j. podsednickou čili zahradnickou usedlost) v rejstřích starých odevzdánu a zaplacenou má«. Ale 18. dubna 1623 oznamuje hejtman panství hranického Drahotušským, že z poručení svého pána kardinála Dietrichštejna sbor s lukami, rolemi a zahradami, »kromě zahrady jedné slově Písařovská« (asi po Sabinovi), kteráž byla obrácena k zadusí, prodal rychtáři drahotušskému Mikuláši Sovkovi za 180 zl., které se mají obrátiti na kostel drahotušský. Zápis o tom jakož i dopis úředníkův zapsány do městské knihy. A skutečně ještě téhož dne byl sbor i s příslušenstvím odevzdán Sovkovi, který jej do 2. června toho roku plně zaplatil.

«) J. Volf, Zápisky Drabikovy atd., CMM 1924, str. 126 a násl.

») Urbář panství hranického, lipenského a drahotušského v zámeckém archivu v Třeboni, sign. III163/4, f. 111—112, 127.

») Srov. k tomu u A. Turka, Fulnecko, str. 138—139.

») ZK XVH, str. 99.

») Zem. archiv v Brně, Sb. rkp. č. 605, f. 36.

») Grunt, kniha Drahotuš z l. 1547—1697, složka 55, 80 : (93), 92 (110), 108.

») Tamtéž, si. 90; Schwarzenberský archiv v Třeboni, sign. n 163/4, f. 127v.

Avšak r. 1625 Sovka prodal »zbor i se zahradou, kteráž před ním jest« Václavovi Pernicovi, ten pak téhož roku odprodal »ten grunt v ulici, kde prve zboř bejval,« za tutéž sumu Janu Píčoví. Ten však brzy na to zběhl, »a grunt na nic přišel«. 3. května 1691 koupil zahradu, »kde prve zboř bejvak, Jan Sedlák od ouřadu za 100 zl, ale následujícího roku vyfrejmarčil »tuto chalupu« Jiřímu Dolákovi. — Pro určení, kde sbor ležel, to nestačí, neboť gruntovní kniha z l. 1690—1740 resp. 1800 není známa. Podle záznamů v katastrech v zemském archivu v Brně držitelé usedlostí uvedených ve staré grunt, knize na složce 23 (1639—1682 Jan Kuchyňka) a 25 (Jan Lívečka, 1668 Pavel Ulrych, 1680 Prant. Matis) nemuseli býti sousedy sboru, neboť drželi podle tereziánského číslování č. 55 v městě a č. 86 v Bratrské ulici (město vnitřní mělo č. 1—9, 43—58, 100—109, Bratrská ulice č. 59—97, ostatek připadl na Kozí ulici a předměstí). Ostatně k r. 1594 se jmenují jako grunty ležící »podie zboru« usedlosti zapsané na složkách 29. a 31. Tu bude tedy třeba ještě ohledání na místě samém.²¹⁾

Bohatá historie sboru se tedy neobráží v líčení našich písarů kroniky. Očekávali bychom alespoň u Martina Sabina-Podolského, který měl četné styky s Bratry (doprovázel správce hranického sboru Br. Václava Preyse na jeho cestě k nevěstě, opravoval kostel drahotušský podle vzoru sboru dřevohostického a p.), nějakou zmínku o nich, o privilegii z r. 1602 či o poměru Žampachově ke sboru, o němž se zmiňuje Br. Preys.²²⁾ Leč to se nestalo; kromě dvou narázek (pohřeb pana Kavky a smrt pana z Hradce) nemluví 'kronikáři drahotušští o Bratřích vůbec. Je tedy zřejmé, že se jejich poměr omezil jen na sympatie, že však členem Jednoty nebyl žádný z nich.

Druhým pramenem našich »Pamětí« je kronika Konorzova i (I L). Nazvali jsme tak pamětní knihu obecní »Připisové všech a všelijakých listů, obdarování a svobod«, založenou r. 1687 za purkmistra Jana Smetany a Jiříka Radíkovského písarem Francem Konorzou, která je uložena rovněž v městském archivu.²³⁾ Je to kniha velkého formátu 20X30 cm, o 282 listech, z nichž jsou však popsány jen listy 1—132, 136—181, 223—282, ostatní jsou prázdné. Kniha je v polokůži vázaná, dobře zachovalá. V prvním oddíle obsahuje na listech 1—100 opisy 20 obdarování drahotušských, počínajíc českým listem Albrechta z Cimburka na odúmrt z r. 1408 až po privilegium kard. Dietrich-

²¹⁾ Podle grunt, knihy drahotušské z l. 1547—1697; tím je možno doplniti resp. oprávit zprávy u Hrejsy, l. c., -a u Wolného, Kirohl. Top., Olm. Erzd. V, str. 144.

²²⁾ Hrejsa, l. c.; ZK XXI, str. 100 a <násl.

²³⁾ Obšírnější popis knihy viz y ZK XVI, 90 a m., kde jsem otiskl regesta všech listů Pamětí kroniky Konorzovy použil první J. H. A. Gallaš při spisování svých Památek města Hranic, ty však zůstaly v rukopise. Později užil jich A. M. Lang ve své Kronice Školy drahotušské v čas. »Komenský« (1885/XIII., 269 a u.; a F. A. Zapletal ve své brožurce »Drahotuše jindy a nyní« (1907), z níž opět čerpal V. Bartovský ve svém »Hranickém okrese« Vlastivědy moravské. Nově otiskl některé drobnosti z ní podepsaný v čas. ZK. Moravské vlastivědě však kronika jako celek není známa.

stejná z r. 1629.²⁴⁾ Kromě pamětí a různých usnesení obce je tu zapsán také zajímavý a historické literatuře dosud neznámý řád obecní ze 16. a 17. století s 11 artikuli. Vlastní souvislé paměti počínají od I. 123. Jsou psány několika písaři, bohužel, se značnějšími mezerami časovými. Autorem první části knihy (1—100) je podle rukopisu městský písař Franc Konorza, který se na listu 100. také podepsal. Konorzovi byly staré paměti jeho předchůdců ve starých zákupních registrech dobře známy, rozhodl se však založit pamětní knihu vlastní. Do své knihy »Přípisů« opsal však z pamětí Podolských, Vodičkových a otcových jen nejzajímavější, jež leckde poněkud pozměnil a doplnil. V našem otisku původních pamětí kroniky Podolských jsou důležitější dodatky Konorzovy neb úchyly textu uvedeny v příslušných poznámkách. Své výpisy nadepsal »Paměti staré, kteréž jsou vytáhnuté z gruntovních pamětí, jak se kdy přihodilo, kterého léta, budúcím, aby komu se líbí a žádostiv bude, jemu v známost uvedeno bylo«. Začíná je sice psaním tureckého císaře z r. 1683, potom však pokračuje výpisy z kroniky Podolských od r. 1512 až do r. 1648. Vlastní, původní jeho paměti počínají až od listu 230 zápisem k r. 1663, jímž také druhou část našich »Pamětí« začínáme. Jsou rozšířením stručných záznamů, jak je sám zapsal v knize Podolských za zápisy otcovými.

Písařem je Konorza zván výslovně již od r. 1679, kdy jel s privileji do Brna, byl jím však už dříve. Z rodu Konorzů seděli tehdy (r. 1687) na domech ve městě Mikuláš Konorza a na předměstí Václav, Daniel a Pavel Konorzové. Pozornost Konorzova jako příležitostného kronikáře je přirozeně obrácena jen k událostem místního významu a pak zejména ještě k tehdejší bojům s Turky. Zlomení tureckého nebezpečí bylo Konorzovi zajisté jedním z popudů ku psaní pamětí. Náhodné a příležitostné jsou bohužel i zápisy jeho následovníků ve funkci radních písařů. Mají jen místní význam a jsou často snůškou vědomostí a zpráv z nejrůznějších končin. Soustavnější zápisy od poč. století (list 123) do dvacátých let 18. věku pocházejí od přísežného písaře Alexandr a Horná, jak se nám podepsal za zápisy o trojí výstraze boží na listu 137. Hora je původem Drahotušan. Jeho otec Jan Horní držel tu měšťanský dům od r. 1699, který pak r. 1724 přešel na syna Alexandra. Zápisy Hornovy k r. 1724—1726 jsou zrcadlem myšlení a cítění doby, plné zbožnosti i pověrčivosti a víry v zázraky.

²⁴⁾ Konorza neopisoval však listiny přímo z originálů (ty byly již r. 1622 kardinálem Dietrichštejnem zabaveny), nýbrž ze starší, dnes ztracené knihy přípisů městských obdarování z doby před r. 1612, jejímž autorem byl Matěj Sabin. Dovídáme se o ní ze zajímavého záznamu za opisy všech privilegií, který opsal také Konorza do své knihy. Práví se v něm, že »tito přípisové« byly r. 1612 na rozkaz nové vrchnosti pana Václava Mole z Modřelic a na Hranicích čteny, srovnávány a korigovány s originály listin na hranické radnici za přítomnosti úřadu hranického a drahotušského i obou písařů drahotušských, starého Matěje Babina a Bartoše Vodičky. Tuto původní knihu opisů měl Konorza r. 1687 ještě v rukou; nasvědčuje tomu také titul knihy, v němž se praví, že ipřípisy tyto »byly vnově obnoveny r. 1687«, na jiném místě »přepsané l. P. 1687«.

Zápisy druhé poloviny 18. století jsou psány několikerou rukou. Z nich zápisy na f. ol. 127 k r. 1751 a 1753 a poměrně pravidelně vedené paměti na listu 234—238 (k letům 1732—1769) jsou výtahem z pamětí rektora Josefa Regra, zapsaných jeho rukou ve farní matrice drahotušské (Tom. I. 678—688); paměti na listech 128—129 k r. 1768 pocházejí od Carla Johanneses Keczlíka, radního písaře. Liší se od předcházejících kostrbatou češtinou, plnou cizích výrazy a neobvyklé stavby slohové. Některé zápisy z konce téhož století (o stavbě kostela 1784—1786 na listu 130 a k letům 1785—1790 na listu 240) a od r. 1805 pak souvislé, zajímavé a cenné zápisy až do r. 1813 (list 138—168) jsou psány rukou drahotušského rektora Ignáce Regra.

Oba Regři, otec i syn, byli rektory drahotušské školy. Pocházejí z učitelské rodiny, z níž už děd jejich Jan Reger byl v letech 1699 až 1722 rektorem v Drahotuších. Jan Reger přišel do Drahotuš z Velké Polome a po dvacetiletém rektorství zemřel tu ve věku 64 let dne 3. března 1731. Jeho syn a následovník, kronikář Josef Reger, narodil se v Drahotuších 28. února 1700 a působil na zdejší škole po otci od r. 1722 do r. 1767. Toho roku převzal rektorství po něm syn Ignác. Josef Reger zemřel pak 10. července 1787. Rektor a kronikář Ignác Reger narodil se 26. června 1741 rovněž v Drahotuších a působil na zdejší škole nepřetržitě do r. 1820. Jeho pamětní záznamy z konce 18. století, zapsané na několika místech, byly do knihy vepsány teprve po r. 1805. Od toho roku zaznamenává Reger pilně události místní i širšího okolí, jimiž doba napoleonských válek byla bohatá, všimá si také života obce a kraje po všech stránkách a tím jeho paměti vyrůstají nad rámec místního významu. Začal je psát ve věku 64 let, zápisy jsou však jen pokračováním pamětí, jež zaznamenal ve farní matrice, kterou vedl faráři ze své rektorské funkce. Už jeho otec Josef Reger začal v matrikách zaznamenávat za zápisy úředními od r. 1744 soustavně různé paměti, jež pak od listu 709 rozšířil až k roku 1715 a dovedl do r. 1763. V jeho záznamech pokračoval syn Ignác a dovedl je v tomto svazku matrik do r. 1788. Pokračoval v nich pak i v druhém svazku matrik (Tom. II, 1737—1783) od r. 1786 pravidelně a dovedl do r. 1818. Své zápisy nadepsal tu »Notata mirabilia et memorabilia«. Roku 1802 dostala se mu do rukou pamětní kniha Konorzova, z níž pak do matriky opsal turecké psaní z r. 1683 a staré zápisy od r. 1512 do 1710. Ve vlastních záznamech pokračoval pak v matrice opět pravidelně od r. 1804, jeho zápisy v letech 1805—1813 jsou však proti jeho zápisům v naší kronice Konorzově velmi stručné a týkají se většinou jen kostela. Reger pokračoval v nich však i po r. 1813 a vedl je do r. 1818. Poslední jeho kronikářský zápis v matrice, psaný stařeckou rukou, je z 20. srpna 1818. Roku 1820 odešel na odpočinek do Bystřice pod Hostýnem k svému synovi Bernardu Regrovi, tamějšímu faráři, a tam také ve věku 87 let dne 29. března r. 1828

zemřel. Protože- paměti obou Regrů v matrikách naše paměti jen místy doplňují, pojali jsme tyto doplňky a data do poznámek.²⁵⁾

Po cenných záznamech Regrových obsahuje naše kronika ještě několik zápisů různých autorů, tak zápis o přestavbě radnice z r. 1833 od představeného obce France Vlčka, neznámé ruky na listech 171—179, zápis o požáru r. 1884 od F. K. a konečně přehled o sčítání obyvatelstva r. 1911 na listu 180, jež vepsal starosta obce J. P r o - c h á s k a. Pojali jsme i tyto kusé paměti z doby nedávno minulé do našeho otisku, protože to bylo výslovným přáním Drahotušských, pro něž v první řadě jsou naše »Paměti« určeny.

»Paměti drahotušských kronikářů« mají býti základním kamenem k sepsání místní monografie, které Drahotuše dosud nemají. Bohatá historie starobylého města a bývalého panství drahotušského si toho plně zaslужují.

/ . Kronika Podolských:

Léta Páně od narození Jezu Krista Pána a spasitele našeho 1571 já Jan Podolský, písař radní městečka Drahotouš, vyhledal jsem, kteří purkmistři kterého léta na ouřadu seděli od toho času, jak jsem se já s mou milou manželku první a s dítkami do tohoto městečka přistěhoval, totižto léta Páně 1543 při času svatého Jana Křtitele Páně; vidělo se mi to býti i potřebné, neb ne vždycky se píše v registřích a zvláště v sirotčích, za kterého purgmistra a rady co se vydává, než někdy toliko samo léto, někdy jeden purgmistr a někdy voba i fojt, jak kdy písaři místo papíru pro potomní psaní a někdy čas postačiti může. Nastala-li by komu toho kdy jaká potřeba, kterého léta a za kterých purgmistrův by se co stalo, snadně bude moci to léto a kteří purgmistři i fojt toho času byli, najíti.

Také přítom napsati míním, čeho sem. se doptati mohl a poznamenání měl, co se tak hmotnějšího stalo let předešlých také i jiným pro budoucí pamět aby zůstalo; potom to jiný na vůli míti bude, bude-li chtíti k tomu co přepisovati, neb sem proto papíru pozanechal.

Léta Páně 1512 Jakoubek dělal tu studni, jak jest nyní rathous a pivovar.

Léta 1514 koupili obec tři čtvrti rolí za 2 kopy 20 grošů, to snad přinde za 4 zlaté 20 grošů, nyní by ledva koupil za 250 zlatých.¹⁾ Tu roli rozdali lidem, kteří své role pustili na pastvisko od Hranic, jenž slovu Nové pastviska, a ty nadané role slovu Naddávky.

Léta Páně 1529 Vídeň město hlavní v Rakousích Turci oblehli.

¹⁾ Po stránce jazykové ponecháváme všechny nářeční zvláštnosti. Nejvíce je jich » Regra, který píše důsledně »brater, poklekel, sedel (se~dl), věděl i(vedl) atd., syno (seno), stříbřiný, nějaký, některý, utěkati, peňizami, dešie, škopové maso, če6úvka«, atd.

²⁾ Konorza ve svém opisu (1687) poznamenává »Nyní by ji nekupil ani za 600 zl. tnor.« Je to pěkný doklad klesání ceny peněz během dvou století.

Léta Páně 1534 a [15] 35 věže kamenná u kostela dělána v Drahotuších.

Léta Páně 1530 ten rok z dopuštění Božího den svatého Prokopa toto městečko od hromu jsouc zapáleno, hrozně a žalostně vyhořelo tak, že z obou konců v ulicích nemnoho zůstalo.

Léta Páně 1530 zvonové se pokazili v tom ohni, i dali slíti ten veliký zvon v Opavě tohož léta [15] 30.²⁾

Léta Páně [15] 34 a [15] 35 přikryli věž i kostel kamenem.

Léta 1538 koupili v Olomouci pět hákovnic a 4 menší.

Léta 1540 pan Jan Petřvaldský u Osecké umřel a zde v tomto kostele našem poctivě pochován. To bylo v outerý po Proměnění Pána Krista na hoře Tábor.³⁾

Turek u Vídně.

Léta Páně 1529 ten rok Turek s velikým lidem k Vídni přitáhl, město po oné straně Dunaje oblehl a tu se položil.⁴⁾

Léta Páně 1541 město hlavní Budín v Uhřích od Turka Solimana císaře více lstí a chytrostí nežli mocí jest vzato.

Léta Páně 1460 a okolo těch časů pan Jan z Moravan⁵⁾ toto panství drahotouské držel a ještě bylo před Perštejnskými. Toho mám důvod, [škrtnuto »našel se«] uhlídal sem jeden list na kúdeli, a ten byl někdy daný od jakéhosi Filipa z Hranic -nějakému Martinovi do Drahotuší, kterémuž byl prodal dva díly rolí a ten list byl na ty dva díly a ten Filip měl list od toho pana Jana z Moravan na dva lány fojtství drahotouského, kterýž v tomto listu připomíná. I dal sem já té ženě na jiné oba slovně, a ten list její mám, než pečeti u něho nebylo, pro samu památku ji chovám.

Léta 1497 Mikuláš kníže opolské v Nisy na rynku s'at proto, že na Kazimíra, kníže těšínské, nejvyššího hejtmana slízkého, v přítomnosti biskupa vratislavského při sjezdu obecním na rathúzi se potrl, a něco málo v ruku ranil.⁶⁾

Léta 1531 kněz Mikuláš pro falešnou minci v Praze s'at.⁷⁾ Léta

1541 Turek vzal Pešť v Uhřích.

Téhož léta ve čtvrtek před svatým Duchem hrad pra[ž]ský a půl Malé strany vyhořelo, na třech místech oheň vyšel, jeden z domu

⁵⁾ Konorza 1687 doplňuje »to je Hodinář* (zvon),. Srovnej o zvonech v Drahotuších Záhorskou kroniku roč. XIX, 127.

⁶⁾ Umřel 10. srpna 1540 (Paprocký, Zrcadlo markrabství moravského, f. 315, Záhorská kronika roč. XXI, 30, 95).

⁷⁾ T. j. po pravém břehu.

⁸⁾ Srov. k tomu u Hosáka: Histor. místopis země Moravskoslezské, str. 621. Konorza píše »na jiné opaslo«, »pro samu pamět se tu napsal«.

⁹⁾ Mikuláš byl popraven 27. VI. 1497. Podrobně u Gruentogena, Geschichte Schlesiene I, 370 a d.

¹⁰⁾ Srov. k tomu u Z. Wintra, Život církevní v Čechách, 673.

abatyše, druhý u maršálky na Malé straně a třetí na Hradčanech na zámku, krov na palácích najprve hořel.⁸⁾

Znamenají se purgmistři a fojtové, kterého léta na ouřadě seděli i to, co se hmotnějšího za jejich ouřadův dělalo aneb stalo:

Léta 1543 purgmistr Jakub Jakeš a Jan Jácha, fojt Viktorin. Ten rok dělána ta brána od Hranic z kamene. Ten rok ješče já v Paskově byl; Alžběta, dcera krále Ferdinanda, králi polskému nesena a umřela léta 1545. Ten rok Ostřehom od Turka vzat.

Léta 1544 Václav Otrapek, Jan Rehula purgmistři, Mika Rybář fojt.

Léta 1545 Jan Rybář, Václav Trubinos purgmistři, Mika Rybář fojt.

Ten rok Jindra Masař loupevše hovado,⁹⁾ něco z hněvu a snad byl i vopilý, pacholádko vokola 14 let, vlastního syna svého, pšil ho nožem blízko paže a cecíku a hned to pachole umřelo; potom tenž Jindra seděl na Helfenštejně nějaký čas a vyndá z toho vězení byl v Benešově a tam kdesi umřel.

Léta 1546 Matouš Nohavka, Martin Vrzal purgmistři, Jan Jácha fojt.

Ten rok dělána studně na faře, to bylo za kněze Jiříka Slováka. Též ten rok Jakobovi Rackovi za humny Strnadlovými tři koně hrom zabil, byli dva, každý zvlášče na provazích uvázaný. Ty dva zabil a druhí dva byli spolu spjati, též na provázi, jeden zabít a druhý pódii něho živ zůstal.

Léta 1547 Viktorin a Jan Kudlík purgmistři, Jan Řehula fojt.

Ten rok pan Václav Haugvic od pana Jana z Pernštejna ten statek koupil.¹⁰⁾

Též ten rok bouřka veliká v Čechách byla a tehdáž kurfiršt saský poražen a jat.¹¹⁾

Léta [15] 48 Jakub Jakeš, Václav Otrapek purgmistři, Mika Rybář fojt.

Ten rok dělána dolní brána u lázně.¹²⁾

Léta 1549 Jan Chlubný, Martin Hříva purgmistři, Jan Češvoda fojt. Ten rok bylo vyznání na Jíry Cibridku, že s nějakým Hrubým a Matušků zbiali. Volal se na svědky, kteréž i k vyššímu právu byli odesláni, a než ortel přišel, ten Cibridka z vězení od fojta utekl a dobře se poradil, neb by jemu bylo na boky přišlo.¹³⁾ Potom kdesi okolo

⁸⁾ Jde o známý požár z 2. VI. 1541, při němž shořely i české zemské desky.

⁹⁾ T. j. stahoval z kůže.

¹⁰⁾ Tím nutno opravití údaj Hosákův, str. 621.

¹¹⁾ Míni se tím události války šmalkaldské.

¹²⁾ Konorza 1687 doplňuje »jak se nyní štítý spojuje«.

¹³⁾ Byl by vyslýchán útrpným právem (pálením boků) pro zbojnictví.

Trnavy v Uhřích umřel. Toho roku umřel syn pana Kropáče jménem Kryštof, jsa v půldruhém létě, na Li tenčících.¹⁴⁾

Léta [15] 50 Jan Rybář, Matěj Batěk purgmistři.

Léta [15] 51 Václav Otrapek, Matouš Nohavka.

Léta [15] 52 Martin Hříva, Jan Řehula purgmistři, Matěj Batěk fojt.

Ten rok dům na rathous koupili. Též světnička malá ustavena, mřeže i skla do oken udělány.

Ten rok přede žní bylo veliké draho a nedostatek chleba, brali jednu měřic rzi aneb žita po l a půl zl. a byli by ješče rádi dráže brali, by jedněm bylo! Okolo Franštátu¹⁵⁾ jeden mlynář řezal dříví javorové pilou, ty třtiny usušivše mlel, mouka byla pěkná bílá jako pšeničná, chlíb pěkný po vrchu přismahlý a lehůcký; kdy, jeho ukrojil, tehdy se kruchal podobně jako perník, než choudky žádné, avšak proto s mlíkem aneb s polívkou jej jedli. Vokolo Vladislavě, Žárův, v tom koutě a vokolo By torně na Slízsku,¹⁶⁾ tu jedli chlíb z řase, z žaludů, hloubi zelné po polích schledávali, mláto zvláše čeled' mladá rádi jedli, kdyby jedněm mohli dostati, potom drahně čeledi zemřelo, pravili, že ze s těch rasových chlebův, neb když umřeli, měli břich žlutý.

Ten rok na svatů Maří Magdalenu byly veliké krúpy.

Ten rok 1552 cisař Karel u Metů ležel, ale jeho nedobyl.¹⁷⁾ Toho také roku umřel panu Kropáčovi na Litenčících syn Mikoláš, jsa v půl třetím létě. V Litenčících pochován v kostele jako i Kryštof.¹⁸⁾

Léta [15] 53 Mika Rybář, Tomáš Krajčí, purgmistři.

Ten rok při svatém Jiří pan Jan Kropáč koupil od pana Václava Haukvice statek hranický a drahotouský a pan Puta z Ludanic koupil statek helfenštejnský a lipenský.¹⁹⁾

Těž ten rok v rat'húzi udělán sklep pod síní.

Ten rok Kateřina, dcera Ferdinanda císaře, králi polskému nesena a v Hranicích na zámku ležela;²⁰⁾ já sem tehdáž s jinými opatroval stříber při stolu.

Léta [15] 54 Matouš Nohavka, Jan Jabásek purgmistři, Jan Chlubný fojt.

Ten rok kněz Jan Pečínka s tím ouřadem navedše na to pána, ujímali nám rolí a obci louky U vrbička,²¹⁾ které nám byly naddány,

^{M)} Jan Kropáč z Nevědomí, pozdější pán na Hranicích a Drahotuších, držel Litenčice na Zdounecku v l. 1535—1554. ^{M)} Frenštát pod Radhoštěm.

^{M)} Místa v Horním Slezsku poblíže moravských hranic. ^{N)}

Mety v Lotrinsku, tehdy říšské město, vydané Francii. ^{K)} Viz pozn. 14.

^{M)} Tím lze doplniti a, opravití údaje Hosákovy, str. 619, 632. ^{M)} Kateřina byla třetí choť polského krále Zikmunda Augusta II. ^{N)} Konorza 1687 má odchýlně »u Vrbička, které nám byly naddány s roli k městské

ž roli kněžské, za vlastní role naše na Koutích, které nyní drží Slavice ti; mnohým lidem se to za velikou křivdu býti zdálo. Ten rok Jan Chlubný fojt umřel.

Léta [15] 55 Jan ftehula, Jan Bašta purgmistři, Matěj Batěk fojt. Ten ouřad spolu s knězem velmi chtiví k trestání lidí byli; počítali potom, že krom sedmi neb osmi sousedův v obci všickni ten rok v šerhovni byli, a někteří vo ničemnou věc, že i k smíchu bylo podobné; Jan starý Kudlík, člověk podstatný a pokojný, majíce let okolo 70 a spíše víc, jak živ v žádném vězení neseděl, však ten rok šerhovni drahotouskou navštíviti a v ní seděti musel.

Ten rok kněz Jan Pečinka umřel, jehož pohřeb mnohým lidem až podnes v paměti zůstává, nebo veliké hromobití ten čas, kdy pochováván, bylo se strhlo, i stodolu panskou zapálil [o].

Ten rok Soliman císař turecký vlastního syna svého nejstaršího Mustafu zakrtúsiti a zamordovati dal, protože by se proti otci puntoval a císařem býti chtěl.²²⁾

V paměti zůstává: Jeho Milost pan Kropáč s svými služebníky, Její Milost paní se svým fraucimorem na ten pohřeb přijeli, některé paní pěšky šly, neb den jasný a rozkošný byl, a když toho kněze Jana do hrobu vkládali, přišel náhlý a veliký příval deště, takže i v kostele dosti vody bylo, potok u lázně velmi veliký ze dvoruov hnoje, dobytky bral, po ulicích potokové velicí tak, že o takovém přívalu prve aby kdo pomněl, až do tohoto času žádný pověděti neuměl. Hned v ten čas oznámeno, že u Hranic, a pravili, že zámek a potom že panský dvůr hoří; tu se pán i paní velmi lekli a lidé jako zmámení nechavše pohřbu z ponuknutí panského na koních a jakž kdo mohl k Hranicím běželi; pán se paní na maličkém vozičku, na němž sami dva byli, přijeli také prudce i dosti nebezpečně pro skácení, k Hranicím pospíchali, paní pak a fraucimor pěšky v svých dlouhých šatech po vodě dosti místy hluboce běželi a podolky za nimi plynuly, až někde tu vokolo šibenice drahotuské pánu pověděli, že dvůr nehoří, než stodola pana Alšova²³⁾ že hoří, a tu hrom zapálil a ta nedaleko dvoru byla.

Léta [15] 56 Mika Rybář, Václav Otrapek purgmistři, Jan Martinů, fojt.

Ten rok voda po troubách do městečka uvedena a tady nikda prve nešla.

Léta [15] 57 Martin Hříva, Tomáš Krajčí purgmistři, Jan Jabásek, fojt.

Ten rok zvonek na rathous v Hranicích konvářovi dali slíti.

svláštní roli naší na Kutích*. Podobně i jinde je nepřesný. Zápis o vodovodu r. 1566 datuje mylně k r. 1506, o zvonku na rathouze r. 1557 mylně k r. 1507, o pivovarní pánvi r. 1562 mylně k r. 1582.

²²⁾ O příčinách zavraždění Mustafova viz podrobně Sirým světem XVI, 244 a d.

²³⁾ Míni se tu Aleš Kropáč z Nevědomí, příbuzný Janův, který držel) purkrecht n& hranickém předměstí i (Měst. archiv v Hranicích, sign. C 3, fol. B 5).

Léta Páně [15]58 Pavel Jakšův, Michal Kovář; Jan Bašta fojt.
Ten rok kněz Gabriel umřel, dosluhoval za něho kněz Kryštof.

Léta [15] 59 Jan Martinkův, Matěj Batěk purgmistři, Jan Viktorinů fojt. Kněz Jarolím na tento rok se přistěhoval.

Toho léta Marta, manželka Jana písaře, při svatém Bartoloměji umřela.

Léta [15] 60 Mika Rybář, Tomáš Krajčí purgmistři, Matěj Slanina fojt.

Ten rok udělána věžka dřevěná na rathouzi a zvonek na ni zavěšen.

Toho roku Jan písař se [s] druhou manželkou oženil o masopustu, vzal sobě za manželku Annu Pročkovu z Napajedel.

Léta [15] 61 Martin Hříva, Michal Kovář, purgmistři, Jakub Racek fojt.

Ten rok dvě chaloupky před ulicí paličom ustavené.

Ten rok Janovi písaři narodil se syn v pondělí po Třech králích, jméno mu dáno Simeon.^{2*)}

Léta [15] 62 Pavel Jakšův, Matěj Batěk, purgmistři, Adam Bednář fojt.

Ten rok novů pánev do pivovara koupili.

Ten rok Jan písař, totižto Podolský, o svatém Martině dělal studni.

Léta Páně [15] 63 Mika Rybář, Jan Dupák purgmistři, Jan Martinků fojt.

Léta 1563 Maximilián v Prešpurce na království uherské korunován a tehdáž u Vídně veliký kus zdi za zámekem padlo a za mnoho tisíc se škody stalo, proti tomu místu, kde prve Turek u Vídně ležel.²⁵⁾

Léta [15] 64 Michal Kovář, Pavel Kudlík purgmistři, Jakub Racek fojt. Ten rok panna Mandalena, [d] cera pana Jana Kropáče, den svatého Víta pochována.²⁶⁾

Léta [15] 65 Matěj Batěk, Adam Bednář purgmistři, Macek Plkáč fojt.

Ten rok paní Johanka, dcera páně Kropáčova, která byla za panem Bernartem z Žerotína v Mezříčí, při mladém umřela, a v pátek den Hromnic z Hranic pochována.²⁷⁾

Ten rok 1565 pan Joachim z Hradce, kancíř království českého, jeda z Vídně most se pod ním na Dunaji zlámal a voň samotřetí do Dunaje vpadl, toliko sám pán utonul; před ním jeli, jakž lidé pravili, formané s velikými náklady a těžkými. Rozuměti, aby byly železný

²⁴⁾ T. j. 13. ledna 1561. Je to později proslulý cis. geometr a měřič království českého. Vjz či. B. Indry: Původ Šimona Podolského z Podolí, Naše Valašsko, roč. VIII. 114 a ú, ²⁵⁾ Roku 1529. ²⁶⁾ 15. června t. r. ²⁷⁾ Pochována byla 1. února 1565. Umřela po porodu.

trámové, 'byly by se zlámaly pod ním mocí Boží proto, aby toho nedovedl, k čemu se strojil.²⁸⁾

Léta [15] 66 Pavel Jakšův, Tomáš Krajčí purgmistři, Tomáš Bataňýfojt.

Ten rok koupili 9 sturmhublův plechových k zbroji.²⁹⁾ Též koupena v Opavě kosila pancířová nová. Též koupeny dva šorce pancířové i s košulkami spodními. Též koupeno čtvero zámkoví pancířové.

Ten rok bylo veliké tažení s císařem Maximiliánem do Uher k Prešpurku a k Rábu bylo; a tehdaž Turek Szegetu zámku dobyl a hraběte z Syrynu, kterýž na tom zámku byl, hlavu do tábora na Ráb byli přinesli, neb ji Turci poslali. Odtad ta hlava poslána byla na zámek Czakutu paní manželce toho hraběte, a v ten čas syna porodila. Jakéť tu potěšení měla, vidouc hlavu pána svého milého, to se snadně rozumí; a ta paní byla sestra páně z Rožmberka.³⁰⁾

Léta [15] 67 Jan Martínků, Martin Rybářů purgmistři, Michal fojt.

Ten rok v pondělí po svatém Havle v Hrabůvce hořelo.

Ten rok Jeho Milost císař Masimilián s knížaty a znamenitými pány skrze Drahotouše jeti ráčil a byl v Hranicích na noc, to bylo vo masopustě.

Léta [15] 68 Jan Dupák, Jakub Racek purgmistři, Mach Ondrůj fojt.

Ten rok dělána branka před Kudlíkovy od Hranic.³¹⁾

Léta Páně [15] 69, Mika Rybář, (ten Mika byl propuštěn, neb o zrak přišel), Adam Bednář a Pavel Kudlík purgmistři, Tomáš Bataňýfojt.

Ten rok v městě Lipníku hrozně a žalostně hořelo, ten voheň vyšel od Vítové vdovy.

Ten rok paní Veronika Kropáčka, jistě paní a matka chudých lidí, v úterý po svatých Třech králích umřela.³²⁾

Ten rok pěstúnka Tomášovi Chudému v Jezernici dítě maličké chtěce dobudouc kůl z plotu zabila týmž kolem, však to dívce při hrdle zůstalo, navíc tím, že jí 12 let nebylo.

Léta [15] 70 Jan Martinkův, Jan Krajčí purgmistři, Matěj Plkáč fojt.

Ten rok děláno vězení na bráně od Hranic proti Mikovi.

Ten rok ten Jan Martinkův starý purgmistr majíc manželku švů, s dívku služebnu přec ujel a tím vobci naší veliký zmatek i posměch učinil.

Ten rok přivedli z Vídně do Prahy slona velikého a v té zemi prve

²⁸⁾ Srov. k tomu u Z. Wintra, 1. c. I., str. 496.

²⁹⁾ Sturmhubl (Sturmhaube), druh přílby; šorc — spodní část drátěné košile. ^{31P)} Jde o známé dobývání Sigetu, hájeného hr. Mikulášem Zrinským, jehož chotí byla Eva, sestra Viléma a Petra Voka z Rožmberka.

³¹⁾ Konorza 1687 doplňuje xlělána branka od Hranic z -kamene*.

³²⁾ 11. ledna 1569.

nikdy nevidaného, to v kronice, která kalendář slově, za veliký div napsali na listu 58.

Léta [15] 71 Michal Kovář, Macek Plkač purgmistři, Jan Rendlíček fojt.

Ten Michal umřel, dosedl na jeho místě Macek Plkáč s tovaryši svými; potom tomu ouřadu při oddávání peněz sirotčích [se] nedostalo 100 zlatých.

Ten rok pan Bohuslav, syn páně Kropáčův, v úterý po svatém Bartoloměji umřel a panna Dornička, sestra jeho, budouc v Opavě na lékařství, v pátek den svatého Tomáše umřela.³³⁾

Léta [15] 72 Jan Dupák, Adam Bednář purgmistři, Tomáš Bataný fojt.

Ten rok pan Jan Kropáč na podzim po svatém Havle umřel a v Hranicích i s erby svými pochován.³⁴⁾

Ten rok pan Jan z Kunovic, majíc paní Annu, dceru páně Kropáčovu, ve všecek statek po panu Kropáči se uvázal, [škrť »a dědičným pánem zůstal].

Léta Páně 1572 Rudolf Druhý, Maxmiliána císaře syn, maje dvacet let, na království uherské korunován.

Toho roku Matěj, syn písařův, ve čtvrtek po Navštívení Panny Marie v Tlumačově se oženil, vzav sobě za manželku Dorotu, Bartoňe Tkalce souseda tlumačovského [dceru].

Léta [15] 73 Pavel Kudlík, Adam Kašny purgmistři, Matěj Batěk fojt.

Ten rok Mach Ondrův jsa vdovcem, vzal sobě děvečku, sirotka Jeho Milosti pána, dceru neboštika Václava Ochtába, osobu mladú a při sprostnosti. V úterý den svatých Třech králů měl smlouvy i svatbu, a hned s neděle na pondělí okolo dvou hodin přede dnem³⁵⁾ vrhl tu svú ženu do studně, která je na rynku u jatek, a vhodivše ji tam, šel domův. A potom, kdy se mu zdálo, že již utonula, poslal pachole syna svého na očisto, a řekl jemu: Matka dávno šla pro vodu, jdi, sohlédaj, co tak dlouho dělá. A když to pachole zvědělo, že jest v studni a ještě živa, hned doma pověděl; i běželi a ledva že ji z té studně vytáhli, neb byly mrazy veliké a vona již byla vobemřelá. Bylo vo tom k vyššímu právu psáno, a než ortel přišel, Jeho Milost pán ráčil jej s práva sníti a dal jej vokovati v puta, v kterých dělá; potom nevím, co bylo. ;

Léta Páně [15] 74 Má tys Pekař, Pavel Šedý purgmistři, Adam Kozel fojt.

Ten rok Ratiboř město v pátek den svatého Jiřího³⁶⁾ vyhořelo, a praví, že od střilení z ručnice se zapálilo; dávají zprávu, že 400 domův a sedm kostelů zhořelo.

») Bohuslav zemřel 28. VIII., Dorota 21. XII. 1571. ")
Jan Kropáč zemřel 23. října 1572 ve věku 68 let. ^{k)} T.
j. z 11. na 12. ledna kol 5. hodiny ranní. ") 23. dubna;
Matěj Sabin se oženil 3. července 1572.

Toho léta král volený z franské země do Polsky přijel a v Krakově okolo velkonocí korunován; zase dosti misterným obyčejem stejně ujel dosti v mále, a tu noc a za den dojel do Blštiny, a tu jeho Poláci byli dostihli, ale že jest v jiném království, museli ho nechat; v neděli před svatým Janem ležel v Hranicích na noc.³⁷⁾

V pondělí před svatým Vavřincem nějakí dva lotři Stanislava Strýčka, měšćana v Hranicích, v noci zabili a něco peněz vzali. Toho jednoho lotra vzali, druhý ušel. Toho pak na rynku dali klišćemi trhati, před město koňem smýćiti a na kůl strćiti dali. O jarmarku hranickém dvě dívky Řehořky Pískové, jsouc navedeny od hospodyně své, tomu lotru na tom kole uřezaly kus košile, chtěj čarovati, aby mnoho hostů na pivě měly. A když se toho dověděli, dali ty dívky i tu hospodyně do vězení; potom všechny tři dali katu mućiti, potom jim kázali u praněje každé i té hospodyně po šilinku dáti a z města vyvésti; ta Písková hojila se u kata v Lipníku. To se dalo v sobotu před svatým Křížem.

Léta Páně 1575 Jan Dupák, Jan Krajčí purgmistři, Tomáš Bataný fojt.

Ten rok v pátek před svatým Jiří byla veliká voda Bečev, i založil se Matěj Batěk s Matysem Pekařem o deset ovec, že tu vodu přeplyne. I pustil se mezi Rybáři a plynul nedaleko Závršku Klokotského, deset ovec vyhrál, než div za to hrdla nedal.

Hned na zajitř v sobotu den svatého Jiří pan Voldřich Vojkovský z Milhošćic, ouředník na Hranicích umřel; jeho smrti mnozí vděční byli.

Toho léta v pátek na sobotu v noci Adam Kozel, který měl Bednářku, zabil Macha Vorvasa z Slavice za příčinou, že tomuž Machovi předešle byl ruku uťal, měl za to dáti 100 zlatých. I zasedl jemu v poli ve rzi Matouše Chrůstka a zabil jej na roli, kterou držel Pulec z Milenova, pod cestou ale 6 krokův. Potom toho Kozla dali stíti u šibenice hranické.

Ten rok [v] Varšavě na sněmu volili stavové Maximiliána etc. císaře za krále polského, ale jiní s některými pány a biskupy volili Štěpána Bátorého, nynějšího krále polského.

Také ten rok Rudolf na království české korunován.³⁸⁾

Toho roku také Anna, manželka Jana písaře, před samými vánoce-
mi umřela.

Léta Páně 1577 v středu po svatém Janu Křtiteli Páně,³⁹⁾ Rudolf císař křesťanský s arciknížaty Matyášem a Arnoštem, bratřimi svými, slavně do města Olomouce přijeli, páni moravští, měšťané olomoudci,⁴⁰⁾ a jiná města královská v znamenitém a velikém houfu proti cí-

³⁷⁾ Král Jindřich III. z Valois dostižen v Blštině. V Hranicích dlel 20. června 0.574.

³⁸⁾ 22. září 1575 v Praze.

³⁹⁾ 26. VI. 1577.

⁴⁰⁾ T. j. olomoućti.

saři vyjeli, sami Olomoučci vypravili 50 koní pěkně úpravných s měděnými bubny, majíc každý dvě ručnici, a jelo jich s nimi tak mnoho aneb víc na svú škodu městských synův a jiných, kdo mohl jednom koně dostati, neb jich i po vsiech vypůjčovali. Též páni Olomoučci vypravili pěšího lidu šest praporcův a pod každým praporcem pět set lidu činí 3000, pěkně úpravných ve zbroji, majíce ručnice dlouhé, jiní s dřevci, jiní s voščípy a halaparty, při každém praporci fendrych pěkně připravený; šla z města svatoblažeskú bránu mimo papírni k Hodolanům, neb nad Předhradí bylo těskno pro vozy. Šli čistě v ordunku po pěti neb po šesti spolu a dva hejtmani na koních je spravovali. Tak potom ta jízda i ten pěší lid šli mimo špitál k Sternberkům až ke vsi Chvalkovicím; tu císaře dočekajíce vítali. Potom ten všecek lid i císařský jeli a šli zase k městu, bylo před městem u mostu kamenného na trávníku opatovu čtyřicet kusův děl nabitých; potom když císař s arciknížaty a ten všecek lid blízko přitáhli, též z těch děl jali střílati, na bráně a zdi městské znamenitě stříleli. Kdy císař na bránu přijel, tu postavil a pan Václav Edlmon na místě města Olomouce a jiných měst císařských císaře vítal a klíčův od města podával. Císař klíče nevzal, než ruku pokynul, aby chovali. Pan Vratislav z Pernštejna od císaře poděkování činil.⁴¹⁾ Tu také nedaleko Jan z Telče, biskup olomoucký, s svými kanovníky a konventem, majíc na hlavě korunu biskupskou, císaře vítal. Proč biskup s pány proti císaři do pole nejel, jak jiní biskupi činívali, bylo by o tom mnoho psáti. Kratičce toho návrhu: Když Jeho Milost císař do této země přijeti měl, tak sem o tom slyšel, že páni moravští i s biskupem vo to se radili, voč by s císařem jednati a mluvíti měli. Mezi tím byl jeden ten artikul, a snad přední, císaře žádati, aby každý pán na svém statku mohl chovati kněze a učitele, kterému by se dověřiti mohl, a k tomu i biskup svolil, [škrť »a k tomu svolení«] pečet aneb sekret svůj přitisknutí dal. Potom v Praze prve, než císař do Moravy přijel, vo to nemalý zmatek učinil; potom v Olomouci nemalá různice a nesnáze mezi pány a biskupem byla; rozuměti bylo, že se biskup potom nejvíce legáta papežského obával, aby jeho o ten artikul před papežem neopravil. Když pak to před císaře přišlo, císař jako člověk rozumný a křesťanský, spolu s knížaty a radami svými pěkně to mezi pány a biskupem srovnali, co by páni žádali, to obdrželi, a praví, že i ten legát pro lip pánů k císaři se statečně přimlouval, a biskup u pánův z řádu a v nelibosti zůstal.⁴²⁾ A rozuměti, kdyby byl tak skoro neumřel, že by až podnes u pánův mnohých nevelikú lásku měl.

V ten čas dali udělati jesuitově bránu z prken aneb z desk dosti misterně a nákladně proti nové bráně městské, a proti koleji aneb škole jezuitské, právě na cestě, kudy měl císař z Předhradí do města vjeti; byla pak těmi deskami zaklenuta a papíry pěknými podmazána.

") Viz k tomu u Kamenická, Zemské sněmy a sjezdy moravské, sv. I. 115, p"zn. 2. °) Příčiny tohoto sporu líčí ipodrobně B. Navrátil, Biskupství olomoucké 1576- 1579 a volba Stanislava Pavlovského, str. 5—7, 28 a násl.

Na tom byly jako pod klenutím jakési cetky z mosazu, jako zlaté, na teničkách stánkách, to se třáslo a třpytelo; vůkol také po stranách byla pěkně ozdobena. Nad bránu na sloupcích byli postaveni dva velicí orlí černí a třetí pelikán a dosti inisterně. Měli na sobě peří a na čemsi tenkém, že se větrem hýbali, řekl -by někdo, že jsou živí.

Pod těmito orly jako na klenutí byli zpěváci a trubači; před nimi stálo sedmero pacholat, vše na té bráně, v způsobu děveček, v kmenových košulkách, majíc stříbrné pozlatité pásy na sobě dosti drahé, některý dražší než za padesáte zlatých, v zlatých čepcích a v zlatých pentlicích, a každé mělo za pentlíkem vstrčený křížiček pozlatitý, každý by řekl, že jsou děvečky, jakoby to andělé býti jměli, neb každé mělo ceduli na sobě dlouhé na hrdle, nad právu ruku přes prsy pod levá paži a na té každé ceduli bylo napsáno literami latinskými hrubými, co ten který anděl vyznamenává; napsali také jesuiti mnohé cedulí latinských, jakž oni říkají carmina aneb verše císaři plné pochlebenství, a ty přilepovali na té bráně, též na vratech brány městské i na špitálu, neb to jedno od druhého blízko bylo. Kdyby to mělo složeno býti v hromadu, dosti veliké knihy by byly. Když pak císař s arciknížaty a ten všecek lid k té bráně přijel, tu ustanuli. Tuto jedno pachole, na němž na cedulu napsáno bylo: Anděl gramatici, císaři latině pěkným tenkým hlasem jako děvečka své umění vypravoval a schvaloval, totiž, že Gramatica učí latině vlastně a právně mluvíti. Na druhém pacholeti napsáno bylo Dialectica [škrť »to jest Písmem svatým rozuměti, je vykládati anebo kázatk], to každé pachole před císařem o tom obšírně latině vypravovalo, a když přestalo, tu hned začli na té bráně na čtyři hlasy veršiček, vše latině zazpívali, po tom trubači zatroubili. Tož zase třetí pachole, na němž napsané bylo Anděl Rhetorici, ta učí pěkně ozdobně, s slušnými periody, přestávkami aneb s zavírkami mluvíti aneb psáti, a když to přestalo, opět zazpívali a zatroubili. Čtvrtý anděl Arethmethici, ta učí dobře a jistotně počítati, buďto na línách aneb ciframi, s rozličným zkušením a průbami. Pátý anděl Geometrie, ta učí měření mil po zemi i na moři, a jiných mnohých nepodobných věcí. Šestý anděl Astronomie, to jest spatřování a vyměřování věcí nebeských, totižto slunce, měsíce, hvězd, jak jedno od druhého daleko jest a podle toho pranostiky dělají. Sedmý anděl Musici, ta učí pěkně hladce po notách spolu několik hlasů, jakž oni říkají figurative, zpívati a k tomu náleží všelijaké nástroje hudební na strunách, na varhaních a všelijakých píšťalkách, jakož to pachole mělo v ruku loutni, jakož i jiné každé to pachole k svému umění mělo v ruku, což náleželo, na počty tabulku a křidu, na měření kružidlo, jiné knihy, a tu každé o svém umění vypravovalo, jak jest slavné, potřebné a oužitečné, a jakž které přestalo mluvíti, hned zazpívali jiní žáci a trubači zatroubili. Bylo pak jiných dvě pacholátek pod těmi sedmi, vše na té bráně, z každé strany vrat jedno měli připravené, že byli co v nějakých almarykách, také měli cedule na sobě, na jedné bylo napsáno anděl země moravské, na druhé anděl města Olomouce,

vše latině, než co mluvili, toho sem neslyšel. Legát papežský tomu se také díval z vokna ze školy jezuitské. Ač to všechno dosti dlouhé bylo, však to císař s tím vším lidem vyčkal a vyslechl. Potom jel do města na hospodu. A když porozuměli a snad návěščí měli, že již císař v hospodě, bylo několik děl připravených na vale u zelené brány, za hospodu císařskou, tož z těch děl, jali opět střílet; naposledy udeřili z jednoho velikého děla, kterýmž říkají Kačka, až se jaksi země zatřásla, potom na městě ten lid pěší, jízdní, z domův a z rathouzu taková střelba, že tak jednom ječelo.⁴³⁾

Léta Páně 1576 Jan Rendlíček, Jan Sofka purgmistři, Tomáš Cibulka fojt.

Ten rok na svatého Václava byl jsem s Matějem v Praze, a tehdáž Maxmilián císař vyjel do Rezná a tam v pátek před svatým Divišem umřel.⁴⁴⁾

A toho roku Šimona syna svého Jan Písař do Prahy dovezl a k Matoušovi Ornysovi malíři na učení malířství dal.

Léta Páně etc. 1577 Pavel Kudlík, Jan Strnadi purgmistři, Matys Pekař fojt.

Léta Páně 1578 Jan Dupák, Matěj Batěk purgmistři, Matěj písařův fojt.

Ten rok Batěk umřel.

Ten rok Jura Rackův pro střílení zvěře sřat.⁴⁵⁾

Toho roku v sobotu den svatého Bartoloměje Bečva velmi se zvodnila, kteráž stav hranický na Bečvi strhla, mosty pobrala a veliké škody sdělala. Pole drahotuské téměř až k Drahotouším přikryla, a mnoho dříví a plotů na ně přinesla.

Léta Páně 1579 Pavel Šedý, Staněk Stuchíý purgmistři, Jan Krajčí fojt.

Ten rok kněz Jan Pila, farář drahotuský, umřel.

Léta Páně 1580 purgmistři Pavel Kudlíkův, Jan Strnadi, Jan Rendlíček rychtář.

Toho léta v neděli po Matce Boží Semenné jinak po Narození Panny Marie Jan Písař v hodinu 20. umřel, kterýž tu v Drahotouších 37 let písařem byl a tyto věci neb paměti napředpsané za času a též bytu svého v těchto knihách poznamenal a v té obci po ta všechna léta sloužil. Po něm Matěj Sabin, syn jeho, tu službu písařskou ujal a ji spravoval.

Toho také roku pan Jan mladší z Žerotína paní Annu Kropáčku, pozůstalou vdovu po panu Janovi z Kunovic, za manželku vzal času

«) O slavnosti též u Navrátila, sto. 42—45 a příloha ,11. «)

Zemřel 5. října 1576.

⁴⁾ Poddanské zřízení Kropáčovské na panství hranickém '(z let padesátých 16. stol.) zapovídalo myslivosti všelijaké pod hrdla ztracením (Srov. ČVSMO roč. XLV, 81—89).

postního, veselí však svatební do provod odloženo, potom v zapomenutí přišlo.⁴⁰⁾

Léta Páně 1581 purgmistr Matěj Písařů, Adam Kašny, Tomáš Bataný rychtář. Toho roku ulička Ohnoutova dlážděna.⁴⁷⁾

Léta Páně 1582 Jan Dupák, Vaněk Písařů purgmistři, rychtář Pavel Šedý.

Toho roku urozený pán pan Zdeněk Kavka z Říčan a na Broumově devatenáctého dne měsíce července u vsi Zádveřic od jakýchsi tří rejtharů zastřelen a zamordován a téhož roku v Přerově v starém sboru pochován.⁴⁸⁾

Léta Páně 1583 Pavel Kudlík, Jan Rendlíček purgmistři, rychtář Pavel Ohnout [škrtnuto »Jan Strnadk].

Toho léta zvon veliký v Huničově slit po dvakrát od zvonaře Jana Plebána.⁴⁹⁾

Ten rok tak mařovice měděné vstaveny jsou na kostel drahotuský.

Ten rok byl v Čechách veliký mor, takže pravili, že jich v Praze pochovali okolo 18.000, jiní pravili, že do třiceti tisíců.⁵⁰⁾

Měřice obilí ten čas platila v Hranicích rzi po 20 groších, žita po 23 groších.

[Škrt: Léta Páně 1584 Jan Dupák, Jan Krajčí purgmistři, Martin Zemánek toho léta zemřel, rychtář Jan Strnadi.

Toho roku jarmarkové od Jeho císařské Milosti zjednány jsou.]

Léta Páně 1584 purgmistři Tomáš Bataný a Jan Sofka, Jan Strnadi toho času rychtář. Toho roku při vánocích pan Jan z Žerotína umřel na Hranicích.

Léta Páně 1585 Jan Dupák a Jan Krajčí purgmistři, Martin Zemánek fojt.

Toho roku přelíván velký zvon při Drahotouších v cihelní od Albrechta zvonaře opavského.

Toho roku také byl mor dosti veliký v Moravě i v Slízsku.

A téhož léta paní Anna Kropáčka umřela v postě.

Drahotuští sobě u Jeho císařské Milosti jarmarky zjednali.⁵¹⁾

Léta Páně 1586 Pavel Kudlík, Adam Kašny purgmistři, Václav Kuchař fojt.

⁴⁰⁾ Půst trval r. 1580 od 16. II. do 2. IV. Pro vody připadly na 10. IV. Jan z Kunovte zemřel r. 1579 v pátek po .pam. Božího těla v Nijmvegách v Holandsku, ale toyl .převezen a pochován v Uherském Brodě.

⁴¹⁾ Konorza 1687 má »1581 ulička z rynku ven kamenem vydlážděna*.

⁴⁸⁾ O smrti Kavkově srov. u J. ičižmáře Dějiny a paměti města Vizovic, str. 42. Srov. též ZK XXH 92 a d.

⁴⁹⁾ Konorza má »Zvon nyní slově Hodinář slit v Unišově«.

^{TM)} O tomto i o pozdějších morech viz u V. Schulze: Příspěvky k dějinám moru v českých zemích, str. 23'—36.

^{B1)} Výtah z privilegia je otištěn v ZK XVI, 93. Opisy jsou v zem. arch. v Brně, rkp. 694 a 605.

Toho roku rathous stavěti počali, totiž podsín z gruntu.⁰²⁾ Toho také roku v outerý před svatým Tomášem umřel Vaněk, písař syn.⁵³⁾

Léta Páně 1587 Tomáš Bataný, Martin Zemánek purgmistři, Kašpar Bohatý rychtář.

Toho roku zima velmi dlouhá byla, takže třešňoví teprve k svatému Duchu lenže zakvítati počalo, obilí ozimové vyhynulo.⁵⁴⁾

A toho roku urozený pán pan Jan Jetřich na panství hranické a drahotušské se uvázal, však poručníci pan Frydrych z Zerotína a pan Jan Skrbenský to panství spravovali.⁵⁵⁾

Rok ten všecek nepohodlný a velmi tesklivý byl. Ozim na poli byl až do svatého Václava, selo se pozdě, po svatém Václave teprv, a až po svatém Havle.⁵⁶⁾

Toho také roku arcikníže rakouské Maximilian za krále polského volen, a den svatého Michala z Olomouce vyjel a na Hranice přijel a přes noc s nemalým lidem ležel. Ráno potom na Fulnek jel, a tu opět přes noc byl. Potom odtud do Opavy se hnul a tak se do Polsky přijetí království bral, však od Poláků za krále polského přijat a korunován není.

Toho roku pan Jan Jetřich z Kunovic v panství hranické se uvázal, kémuž druhý týden po Třech králich na Hranicích člověčenství slibováno od poddaných v přítomnosti pana Jana Skrbenského a pana Víta Bartodějského.⁵⁷⁾

Léta Páně 1588 purgmistr Jan Dupák a Jan Sofka, rychtář Martin Herman.

Toho roku v neděli před svatým Pavlem na víru obracení [škrt: kanclíř] Jan Zámojský, nejvyšší kanclíř království polského, lid arciknížete Maximiliána u města Byčiny na pomezí slízkém a polském okolo dvacáté druhé hodiny porazil a potom Maximiliána, kterýž byl od Byčiny utekl, jal v noci v sedm hodin⁵⁸⁾ a jeho s vojskem do Polsky odeslal a mnoho kořisti pobral, pročež nemalý strach na Slezáky i Moravany přišel a lid k vojně pohotově byl.

Léta Páně 1589 purgmistři Pavel Kudlík a Matěj Pospíšil, rychtář Jan Kozelek.

^{K)} Konorza 1687 píše »rathous počali stavěti i podsíní klenúti«.

^{ra)} 16. prosince 1586.

^{u)} Svatodušní neděle byla 17. května.

^{st)} Jan Jetřich z Kunovic měl tehdy 14 let. Narodil se 18. října 1573.

ⁿ⁾ 29. a 30. září. Srov. k tomu A. Turek: Fulnecko, str. 199.

⁵¹⁾ V panství se uvázal v lednu 3. 1588. V úterý před pam. sv. Tří králů 1588 jednali drahotušští krejčí a tkalci s oběma poručníky o potvrzení artikulí, ale byli odmítnuti >že by jim to bylo málo platné, poněvadž oni páni dědiční nejsou, dokládajíce, že pán jejich dědičný Jan Jetřich z Kunovic v nedlouhém čase v panství to uvázati se má, aby posečkali a při něm toho pak hledali«. Srov. B. Indra: Jan Jetřich z Kunovic na Hranicích od r. 1588, ZK XXI, 125 a d.

ⁿ⁾ Bitva byla 24. ledna 1588 okolo 14 V₂ hod. odpol. Maxmilián jat o 23 ^ hod.

Toho léta Maximilián volený král polský zase z Polsky propuštěn a vyjednán.⁵⁹⁾

Léta Páně 1590 purgmistři Adam Kašny, Václav Turnovský, rychtář Bartoš Marha.

Ten rok veliké sucho bylo celé léto, z čehož velká drahoty uškodila.

Bylo také toho léta zemětřesení po místech, zvláště v Rakousích, Uhřích, v Moravě i v Čechách.

Léta Páně 1591 purgmistři Tomáš Bataný, Eliáš Kytka, fojt Jan Sofka.

Tak toho roku jaro bylo suché; potom v pondělí svatodušní⁶⁰⁾ uhodil náramně veliký příval a déšť, takže voda velikou škodu na rolích a oseních z dělala Janovi Ryšovu, Kašnemu, Klevarovi, Kosíkovi, na stavení poškodila a dobytka, zvláště ovec mnoho ztopila. Bylo ten rok draho veliké, brali ječmene měrice po 45 gr., oves po 20 gr., ryž po 50 gr., žito po 55 gr.

Léta Páně 1592 purgmistři Pavel Kudlík a Mikuláš Procházka, rychtář Kašpar Bohatý.

Ten rok bylo lacino, žito po 18 gr., ryž po 12 gr., oves po 7 gr.

Toho roku nesli královnu králi polskému, ve čtvrtek před svatým Duchem nesena byla přes Drahotuše.⁶¹⁾

Toho roku též umřel Pavel Kudlík, purgmistr starý, Procházka zůstal za starého a Jan Ochtáb za mladšího.

Toho roku také v postě umřel kněz Viktorin Příbyslavský, farář drahotuský. A Matěj Sabin, písař drahotuský, po velikonoci velmi nemocen byl, takže o něm, aby živ zůstal, dokonce pochybeno bylo.

Léta [15] 93 purgmistři Tomáš Bataný, Martin Herman, rychtář Jan Kozelek.

Teho roku veliká mokra a vody byly; na svatého Prokopa velmi veliká povodeň na Bečvy přišla a i na jiných řekách, hranický, mezříčský, lipenský, přerovský most pobrala, stav hranický, Teplici pobrala,⁶²⁾ a tak nesčíslnou sumu škod podělala, ourodám a dobytku uškodila, neb z toho draho bylo: žito po 40 gr. měrice, ryž po 1 kopě 6 gr.

Tažení do Uher ten rok před vánoci bylo, v druhou neděli adventní. Táhl vojáků na Hranice černých 500, potom v týden opět červených tři praporce, ti táhli na i za Drahotuše.

Toho roku také Turek nějaký klášter za štyrskou zemí jménem Sysseg vzal.⁶³⁾

Toho roku příměří Turek zrušil a tažení do Uher se začalo.

⁵⁹⁾ Podrobně u Ed. Mayera, Olmuetzer Bischoffs St. Pawlowski's Gesandtschaftsreisen. nach Polen, str. 73. a d.

⁶⁰⁾ 3. června 1591.

⁶¹⁾ 14. května 1592. Byla to arcikněžna Anna, choť krále Zikmunda III., sestra Ferdinanda II.

⁶²⁾ 4. července 1593. Mínil se tím lázně v Teplicích n. Beč. u Hranic.

⁶³⁾ Šišek v Chorvatsku. Druhá neděle adventní byla tehdy 5. prosince.

Léta [15] 94 purgmistři Adam Kašny, Eliáš Kytka, Jíra Rendlíčků rychtář.

V středu před svatým Řehořem vezl jeden slízský pán od Krnova z ležení uherského Turkyni, vzatou při zámku Filakovu, kterýž křesťané toho roku Turkom odjali; byli s tou Turkyni zde v hospodě u Zemánka.

Toho léta tu noc na neděli třetí postní, jenž Oculi slově,⁶⁴⁾ lotři, jichž asi do 15 bylo, svázali Kubicu, souseda v Partultovicích, člověka bohatého, jehož i pálili, aby o penězích pověděl; pobrali mu znamenitou sumu peněz i jiných věcí; potom pospíchaje odtud odběhli, desíti klíčů falešných divných, kteříž i do Drahotouš byli přineseni [zanechali].

Toho roku velká bouřka se stala od vojáků v Drahotouši, v níž dva sousedy drahotouské Tomáše Měšťánka a Mikoláše Paskovského zastřelili, a Bartoše Marchu, rychtáře poručeného svázali, což vše, jak se dalo, obzvláště to zapsáno bylo.

Léta Páně 1595 Václav Turnovský a Mikoláš Procházka purgmistři, rychtář Jíra Chromý.

Toho roku brána vrchní proti domu písařovu v Drahotouši povýšena cihlami a krov nový na ní udělán.

Toho také roku v sobotu před patnáctou nedělí⁶⁵⁾ po svaté Trojici křesťané Ostřehom Turku odjali, kterýž byl Turek před 40 lety křesťanům téměř při témž času mocí odjal.

Léta Páně 1596 Martin Herrmann a Martin Zemánek purgmistři, rychtář Jíra Šedý.

Léta Páně 1597 purgmistři Adam Kašny a Jan Sofka, rychtář Kašpar Batěk.

Toho roku Jan Sofka jsa purgmistrem mladším umřel.

Léta Páně 1598 purgmistři Tomáš Bataný, Eliáš Kytka, rychtář Kašpar Bohatý; pilnější byl při tom svého fortela, nežli lidské spravedlnosti.

Léta Páně 1599 purgmistři Adam Kašny, Václav Kuchař, rychtář Martin Zemánek; ničemně své fojtství spravoval. Toho roku Jezernice vyhořela.

Léta Páně 1600 purgmistři Václav Turnovský, Pavel Dupák, Jan Kozelek, rychtář.

Toho roku utracen Tomáš Ouředníček z Hluzova pro dosti malou věc, avšak na rozkaz ouředníka hranického ten čas urozeného pána Melchara Kozlíka se to stalo.⁶⁶⁾

Toho roku veliké a prve neslýchané drahé bylo obilí, tak již jednu měřici rzi po 5 zl. i 7 zl. před novým prodávána a brána byla.

^{M)} Z 12. na 13. března; středa před sv. Řehořem byla 9. března.

^{N)} 2. září 1595.

^{*->} Melichar Kozlík z Kašenavy.

Toho také roku totiž 1600 v pondělí po Všech svatých, jinak před svatým Martinem⁶⁷⁾ slibováno člověčenství na zámku Hranicích v samý večer urozenému pánu panu Zdeňkovi Žampachovi z Potnětejna etc. v placi před kuchyní v přítomnosti všech ouřadů z města Hranic, města Drahotouš i ze všech vsí obojího panství, a tu pán připovídal obojímu panství jich při všech obdarování a starobylých, užívání, právích, náboženstvích a zvyklostech zanechatí a tak jich užívati, jakž předešli páni je drželi a užívali; mluvil od něho [nedopsáno].

Léta Páně 1601 purgmistři Eliáš Kytka, Mikuláš Procházka, rychtář Daniel Málek.

Toho roku pan Žampach listův a obdarování drahotuských potvrditi ráčil.⁶⁸⁾

Toho také roku z těch dvou rybníků Slavického a Jezerského jeden rybník dělati počal a léta 1603 je dodělali, ponejprve nabral a nasadil.

Léta Páně 1602 purgmistři Adam Kašny, Martin Kopýtko, rychtář Jíra Strunka.

Toho roku zvon Hodinář opět se rozrazil a do Olomouce k Zachariášovi Mylnarovi k přelívání dán.⁶⁹⁾

Toho roku málo zimy bylo, orali hned v postě, zaseli ovse před nedělí Smrtnou, scházeli před velikonoci,⁷⁰⁾ višňoví zakvítalo v pondělí po velikonocích, masopustu bylo sedm nedělí.

Ten rok urozená paní paní Anna Marie z Kunovic, manželka pana Zdeňka Žampacha, v Slízsku na líkařství umřela a na Boží tělo mrtva do Hranic převezena jest.⁷¹⁾

Léta Páně 1603 purgmistři Václav Kuchař, Jan Kozelek, rychtář Václav Klokotský.

Ten rok od vojáků soužení, nebo jich v Drahotouši leželo 3 praporce přede žněmi spolu, kteříž nemalé škody zdělali.

Byl rok velmi suchý, takže pšenic a ovsů téměř nic nebylo, neb to všechno při zemi zůstalo; z toho potom po žních a na podzim velicí přívalové a vody byly, veliké škody zdělaly, trávy podkulily, s dobytky, zvláště v zimě těžko bylo do vánoc; potom téměř žádné zimy nebylo, leč suší mrazové.

Toho roku také kněz Blažek Borovský, s odpuštění zeman, drahotuskú faru, v Hranicích farářem jsa, držel, a tak i drahotuským farářem byl, a potom nad oběma zradil a k biskupu kroměřížskému se dal. Bodej by hlavu zlomil, než se kdy do Moravy dostal, Jidáš, zrádce ašibal.⁷²⁾

⁶⁷⁾ 6. listopadu 1600. Srov. k tomu ZK XXI, 96.

⁶⁸⁾ Toto privilegium je opsáno v rkp. č. 605, uloženém v zem. arch. v Brně.

⁶⁹⁾ Konorza 1687 píše »k Zaehariášovi Mynáři«.

⁷⁰⁾ R. 1602 byla neděle i Smrtná 24. března, velikonoce 7.—8. dubna.

⁷¹⁾ Zemřela 5. června v Opavě a byla převezena následujícího dne. O tom ZK XXI, 96.

⁷²⁾ Více o něm v ZK XXII, 11.

Léta Páně 1604 purgmistři Eliáš Kytka a Václav Vašina, rychtář Daniel Málek.

Toho roku pán pan Zdeněk Žampach v outerý den svatého Fabiána a Šebestiána svatební veselí měl s urozenou paní paní Kateřinou rozenou hrabínkou z Gutnštejna etc, kterouž ouřad drahotuský s některými osobami, totiž Eliáš Kytka, Václav Vašina, Matěj Písař, Václav Turnovský, Jan Kozelek, Kašpar Bohatý, Adam Adamec, Jíra Strunka v středu den svatého Matěje vítali a při tom vítání Její Milosti konvičku stříbrnou víc i ze vnitř pozlacenou, za kterouž dali 30 zl., darovali; tenž také den i ženy drahotuské za dar 10 zlatých českých grošů jí dali.⁷³⁾

Toho roku také Hraničtí o některé artikule proti pánu se zvrhli, a v rozepři vejdouce ku panu hejtmanu markrabství moravského se utekli a rok k sudu zemskému při Třeřch králích sobě vyžádali, ale toho času ta jejich pře k slyšení nepřišla.⁷⁴⁾

Toho roku Jiřík Stros, kožišník, měšténin města Hranic, o nějaké nevážené řeči proti Jeho Milosti pánu hranickému, v nichž pánu i na poctivosti dosti hrubě nařikal, v pátek před svatým Matějem⁷⁵⁾ do Drahotouš na právo k soudu dán, a hned ten den obžalován v přítomnosti tří osob z Nového Jitčína, jichž se Drahotouščí ku pomoci dožádali; potom hned v pondělí příští dostatečnější žaloba naň učiněna i svědkové předloženi o té věci i čteni. A ten den i ortelován, že za takové nenáležitě mluvení pánu hrdlo propadl, avšak pánu na milost dán.

Toho roku pán rybník slavičky lovil, aby z něho lidé poddaní jeho ryby podle jeho vyměření a vůle brali, k tomu mocí nutil; drahotuská obec v pondělí před svatým Martinem do vězení dáni, v němž za plné tři neděle byli, o čež se potom k hejtmanu utekli.⁷⁶⁾

Léta 1605 purgmistři Jan Kozelek a Jan Hrubý, rychtář Jan Boudenský.

Toho roku obec drahotuská v postě opět dáni byli do vězení panského, v němž více než tři neděle byli držáni, pročež k hejtmanu opět dvakrát posílali, nebo pán po prvním psaní pana hejtmana jich z vězení propustiti nechtěl, pročež pan hejtman císaři psaní učinil a poručil ho císaři dodat. Drahotuští v sobotu před nedělí květnou z vězení propuštění a s tím psaním hejtmanovým ve čtvrtek po svátcích velikonočních vypraveni.⁷⁷⁾

Toho také roku v pondělí velikonoční na outerý mezi čtvrtou a pátou hodinou na noc z domu Pavla Sofky vyšel oheň silný, od něhož 24 domů v rynku a v ulici 2 hrozně vyhořelo, v nebytnosti toho Sofky ani manželky jeho doma, aniž se rozuměti mohlo, jak se zapálilo, za-

⁷³⁾ 20. ledna ibyla svatba, vítání 25. února.

⁷⁴⁾ O sporu s Hranickými jedná orig. *sperg.* ZS XI/illo b a narovnání ZS U/56 v zem. arch. v Brně.

⁷⁵⁾ 28., února 1604. O rozsahu pravomoci drahotušského práva viz ZK XX, 94.

*•) 8. listopadu 1604. Více o itom a o poměru Drahotušských k Zamipachovi v čí. B. Indry: Zdeněk Žampach a Drahotušští, ZK XVI, 105 a XXI., 96.

") 14 dubna 1605, z vězení propuštění 2. Úutona.

loženi-li byl, jakož některé příčiny k tomu mysl lidskou nakloňovaly. čili jaká nešetřnost ohně čeládky, (ač toliko jich dvě doma bylo), se přitrefila; mnoho škody se tehdež lidem stalo.⁷⁸⁾

Toho také roku v pondělí před svatým Stanislavem⁷⁹⁾ lid uherský, slovenský a s nimi nětco Turků a Tatarů do země pod jménem Stefana Bočkaje moravské vtrhše, nejprve Skalici uherskou sobě podmanili, potom odtud Strážnici vyplundrovali, vybrali a vypálili, a odtud dále veliké škody v zemi moravské ohněm, mečem a zájmy dobytka i lid! zdělali, kteréžto škody více se vždy množily od lidu vojenského proti nim vypraveného, nebo nemnoho se jinače nežli nepřátelé chovali, toliko že nemordovali, nezajímali lidi a nepálili.

Toho roku také Turci zase křesťanům Ostřehom odjali a tak ten rok velmi nešťastný a velmi nepohodlný byl.

Z strany toho ohně, kterýž v Drahotouších byl ut supra, některá paěsta jim Drahotuským na žádost jejich fedruňk jsou učinili, jmenovitě páni lipenští darovali na obec 12 zl. a 23 měřice rzi, páni meziříčští 13 zl., páni jičínští 33 zl, dřevohostičtí 1 zl.

Léta 1606 purgmistři Jan Kozelek a Jan Hrubý, Kašpar Bohatý rychtář.

Toho léta zbroj Drahotuští novou v Olomouci na devět osob jednali z vůle a rozkazu panského, dali za každou po 5 zl 21 gr a starou prvou k tomu přidali.

Toho roku pan Žampach citován byl od císaře do Prahy, jel v pondělí po Navštívení paní Marie se 12 koňmi jízdy a na 2 vozích se paní i s fraucimorem; potom v neděli den Proměnění pána Krista domů zase přijel.⁸⁰⁾

Toho roku v Krásné u Mezříčí Jan, syn kněze Johele, faráře meziříčského, ve čtvrtek před svatým Havlem umřel,⁸¹⁾ potom hned následující sobotu Zuzana, žena jeho, potom v příští pondělí umřela Johana, manželka kněze Johele, a v Drahotouši nedlouho po nich Kače a Anna, dcery jeho, také umřely,⁸²⁾ a ledcos jiného dosti neobyčejného i v Drahotouši se dalo, o čemž jinde šíře.

Toho také roku učiněna jakási námluva k příměří a pokoje mezi císařem křesťanským a tureckým, též Uhry, avšak utvrzen nebyl, nebo král hyšpanský, král perský a papež tomu na odporu byli a císaře křesťanského, aby té smlouvy nedržel, nabádali.

Toho také roku v Drahotouši přímoří bylo, zvláště v ulici od Hranic, takže jeden dům všecek vymřel, totiž Jana Krnečka.⁸³⁾

⁷⁸⁾ Vypukl již 11. dubna mezi 23.—(24. hodinou.

⁷⁹⁾ 2. května. O těchto událostech viz u Kamenická, Prameny "ku vpádu Bočkajovců ria Moravu (1894) a Vpády Bofikajovců na Moravu, CČM 1895.

⁸⁰⁾ 6. srpna, 3. července.

⁸¹⁾ 12. října.

⁸²⁾ 21. a 23. října. Srov. k tomu Naše Valašsko, ro.f. VII. 178 a VUT. M.9.

⁸³⁾ U Sehulze, 1. c. není sice o moru <v tomto roce zpráv, mor však vskutku tehdy na Moravě byl. V irukop. kronice valašskomeziříčské zapsal k tomuto roku Jan Sivý: »1606 okolo velikonocí počalo přimirat okolo Holešova, okolo Věch svatých byl při-

Rok ten ode žní velmi mokrá byl až do zimy, nebo i na Nové léto voda na Bečvi byla veliká, až se z břehů vylívala, sanice žádné celou zimu nebylo.

Léta 1607 Jan Kozelek, Eliáš Kytka purgmistři, Jan Rysů rychtář.

Rok ten tesklivý a nepohodlný byl, neb kout náš od lidu Geicpergova byl soužen, kterýž v Hranicích více než týden ležel, takže i v Horní ulici oheň škodu učinil, ač se neví, od koho založen byl. Ti vojáci potom k Jitěinu táhli a tu prese žně leželi, odtud potom hnuli se k Opavě, kterouž i opanovali a v ní jak hospodařili, nětco o tom níže se dotkne.⁸⁴⁾

Ten rok také velmi suchý byl, nebo od velikonoci velmi málo přšelo, takže lidé orati a žítí nemohli, leč s velikou prací.

A pokoj loňského roku namluvený velmi se rušil a vždy k utvrzení nemohl, v Uhřích časté rokování bylo a vždy žádného stvrzení nebylo.

Toho také roku Opava město hlavní v knížetství slízském od vojáků Geiczpergových velice souženo a náboženství evangelitské v něm vyvráceno, někteří měšťané stínáni, jiní vymrskáni, a někteří z vypovídání, statkové jim pobráni etc. a innoho zlého se tu stalo, odkud a proč to jest lidem dobře známo.

Toho roku ve čtvrtek před svatým Šimonem Judou umřel pan Žibřid Spálovský v poli velmi náhle.⁸⁵⁾

Potom v outerý po svatém Martině umřela paní lipenská, pana Jiříka v Vrba manželka, dobrá paní, již poddaní velmi litovali.⁸⁶⁾

Okolo těch časů také umřel oderský pán na Odrách, pán ukrutný • a na poddané velmi zlobivý, o němž divné věci mluvili, že po smrti jezdil a chodil.⁸⁷⁾

Vše toho roku na den svatého Tomáše umřela urozená paní, paní Káče rozená hraběnka z Gutnštejna, manželka pana Zdenka Žampacha z Potnštejna a na Hranicích; potom léta 1608 v pátek před hromnicemi pochována.⁸⁸⁾

Toho také roku v outerý před svatým Ondřejem⁸⁹⁾ velmi se zablesklo, asi půl druhé hodiny na noc a to zablesknutí daleko i v jiných, zemích vidino bylo a z toho i hlučení oblaků a hřmění slyšáno, až i zemětřesení hrozné a tak jakýsi zázrak zvláštní. Před tím totiž na

morek, mřeli lidé zhusta v Meziříčí (a jeho syn Ondřej k tomu připsal) »pomaly přes zimu, potom narok velký mor byl. R. 1607 byl mor veliký, po 12—15 2a den, výše 2.000 lidu pomřelo do sv. Václava, potom přestalo.« (Rkp. Gesehichtovereinu č. 251 fol. 21 a d. v zem. arch. v Brně).

^{m)} Běží o smutně proslulý pluk plukovníka Geisbergera.

^{k)} Žibřid Podstatský z Prasinovie a na Spálově zemřel 25. X. 1607.

^{w)} Byla to paní Eliška z Eieinku, která umřela 13. listopadu. Toto datum ohraničuje nám nyní blíže i dobu zbudování renesančního zámku v Lipniku n. BeC., jehož kamenný pontál je ozdoben znakem pana Jiříka Bruntálského z Vnbna a paní Alžběty x Eicingu. Byl tedy vystavěn v letech 1598—1607.

•*) Byl to Jam Bohuš Zvolský *tze* Zvole a na Odrách. Srov. A. Roffledier, *Geschichte der Stadt Odrau*, sta. 1110 a á.

ⁱⁱⁱ⁾ Kateřina far. z Gutnštejna zemřela 21. XII. 1607 okolo 23. bod. na hranickém zámku na zimnici morní. Viz ŽK XXI., 96.

•>) T. j. 27. listopadu.

(podzim vídány byly dvě komety za několik časů a tak ten rok případnosti a proměny měl.

Léta 1608 toho roku Jan Kozelek, Eliáš Kytka purgmistři, rychtář Šimek Krňů.

Toho roku byla zima tvrdá, nebo jakž ten týden před svatým Tomášem zamrzl, tak trvalo až do neděle čtvrté postní.⁹⁰⁾

Ten rok hrozná věc v Moravě se stala, takže prve v zemi této nikdá se to nepříhodilo, nebo se hrozná a veliká zrada, kteráž se o Moravě skrže katolíky kovala v Brně, při soudu pronesla, kteréžto zrady původ byl papež skrže své holomky, a jednatel neb vůdce toho byl Ladislav Berka, ten čas hejtman markrabství moravského a jistá věc, že i František, biskup olomúcký a kardinál, i spolu s ním v jeden měch dmýchali etc; pročež se stavové proti němu zdvihli a za tou příčinou za hejtmana ho míti nechtěli, o čemž i císaři oznámili.⁹¹⁾

V tom času arcikníže Matyáš z Vídně s Uhry a Rakušany do Čech se vypravil, k němuž i Moravané se připojili a s ním i s Uhry a Rakušany učinivše smluvu, též se do Čech vypravili a tam arciknížeti od císaře země uherská, rakouská a moravská[kus listu s dvěma slovy chybí] i za budoucího krále českého od Čechů volen. Potom při svatém Bartoloměji do Moravy tenž arcikníže přijel a v sobotu po svatém Bartoloměji⁹²⁾ Moravanům povinnost, totiž přísahu v Brně, v kostele svatého Michala jazykem moravským činil, a ji po panu Karlovi z Zerotína, ten čas od země voleném hejtmanu, říkal a tak za markrabě přijat. Odtud pak v outerý z Brna vyjel do Vídně, aby tam o přijetí království uherského dále jednal a s Uhry nejprv a potom i s Rakušany, na jaký by způsob od nich za pána přijat byl, smluvu učinil, jakož pak toho roku od Uhrů za krále přijat jest a korunován; s Rakušany však se srovnati nedovedl, nebo jim náboženství svobodného, o něž oni tuze stáli, pustiti, příčinou papežských rad etc nechtěl, a tak ten rok od Rakušanů za pána přijat není.⁹³⁾

Toho také roku že někteří páni moravští s zemí v tom pozdvižení srovnati se nechtěli, mezi nimiž ne zadní byl urozený pán pan Zdeněk Zampach z Potnštejna a na Hranicích etc., nýbrž se zjevně zemi na odpor stavěl, protož podle společného snesení všech čtyř stavů markrabství moravského v první neděli po svaté Trojici všickni poddaní z poddanosti jeho jsou vyňati a z poddanosti propuštěni a proti tomu v poddanost uvedeni stavům markrabství moravského; to tak stálo až do sněmu brněnského, kterýž byl při svatém Bartoloměji. Tu zase při tom sněmu z společného snesení ten statek zase pánu puštěn a navrácen jest, pročež při svatém Matouši⁹⁴⁾ páni komisaři od země na-

^{M)} Trvala tedy od poloviny prosince 1607 do poloviny března 1608.

⁸¹⁾ Srov. na př. Tenora-Foltynovský. Bl. Jan. Sarkander, str. 179 a d., Kameniček Zem. sněmy I, 116 a U, 447 a n.

•*) 31. srpna. Z Brna vyjel 3. září.

•*) Tenora-Foltynovský, str. 199 a 4 Srovnej k tomu i zápis kroniky 'fe r. 1609. '1 •

^{M)} Propuštění z poddanství se stalo 9. června, komisaři přijeli do Hranic okolo 21. září t. r.

řízení do Hranic se sjeli, aby ty poddané pánu zase v poddanost uvedli, však poddaní se tuze na tom ustavili, zvláště ze vsí, a pána nijakž přijít nechtěli, a tak nic spraveno není, až potom v outerý po svatém Václave⁹⁵⁾ Hranieští a Drahotuští pána přijali; že sami pak ti na svém tuze stáli a pána nijakž na žádné pánu komisařů napominání, pohrůžky, oustně i skrze psaní činěné nic dbáti nechtěli a pána nepřijali, nýbrž Hranickým a Drahotuským proto, že ho přijali, zlořečili a láli, zvláště pak Drahotuským zrádců, šelem, šibalů až přespříliš mnoho spílali, pohrůžky činili i bili, až se toho nětco i písařovi drahotuskému dostalo; a tak ten rok oni ho nepřijali.

Toho roku divné věci se mlely, o nichž by bylo mnoho psáti etc.

Bylo teplo až do vánoc, o vánocích déšť přšel a tak stálo až do Mlád'átek. Potom trochu mrznouti počalo a tak ten rok dokonán, v kterémž smě my divných neřestí okusili, až i vojáků zemských, kteříž v Hranicích, v Drahotouši, v Lipníku při Rozeslání svatých apoštolů obdaňkováni jsou, a praporce propíjeli u nás v Drahotouši v neděli před svatým Jakubem, u písaře tenž praporec propíjen, a pak ve čtvrtek z Drahotouš se vybrali; a hned zase cygáni přijeli a tu až do pondělka byli.⁹⁶⁾

Léta 1609 Eliáš Kytka, Pavel Dupák purgmistři, rychtář Jíra Strunka.

Toho roku zima roztržitá byla, o hromnicích teplo, lidé orali, potom v první neděli postní sníh velký napadl a trval až do třetí neděle postní, takže ještě v sobotu před touto nedělí na saních z lesa vezli, však potom s té neděli zase lidé orati počali; potom před velikonocí⁹⁷⁾ zase mrazové tuzí byli a k tomu sucho tak, že na cestě prach byl jako v lítě a bylo jaro studené velmi.

Toho roku Rakušané s arciknížetem se srovnali, jeho za pána přijali, jimž on náboženství svobodné pustil, o čež největší rozepře mezi nimi byla, v čemž nemálo arcikníže Maximilián a někteří páni moravští prostředkovali a toho porovnání nápomocni byli.

Toho také roku Čechové s vrchností svou, totiž s císařem Rudolfem po mnohém sněmování a odtazích, kteréž o náboženství vedli a měli, se spokojili, jimž císař tu volnost a svobodu dal, aby náboženství své podle konfessí české léta 1575 sepsané řídili a jeho svobodně užívali a tu sou i Bratří v to pojetí podle dobrovolného jejich obou stran o to snesení, čehož se majestátem císařským dostatečné potvrzení stalo při času svatého Prokopa, jakož toho majestátu a ujištění kopii neb připiš vůbec tištěn a vydán byl.⁹⁸⁾

Tak se toho roku velice divné věci daly a sběhly.

⁹⁵⁾ 30. září. tSiwi. k tomu <u Kameinička III, 733 a n., též ZK XVI, 105^109. ^{M)} Mlád'átek jest 28. prosince, Rozeslání apoštolů 115. čenverice, Neděle před sv. Jakubem byla 20. července, vojáci odešli 24. a cikáni 28. t. měsíce. ") 8.—2-2. března (byl sníh. Velikonoci byly 19.—20. dubna. ⁹⁶⁾ Srov. u Kamenická m, 457 a n. a u J. B. Nováka, Rudolf n. a jeho pád, str. 61 a a.

Toho také léta při času svatého Jana vojáci jacísi zemští k nám do Drahotouš a okolních vesnic byli položeni, jejich nejvyšší byl Gynter Kolnic,⁹⁹⁾ byli tu více než týden; to se bylo stalo za příčinou jakéhosi domnění o panu Zdeňku Žampachovi, jakoby, maje nějaký punt s knížetem těšínským a s jinými etc., do země moravské vpadnouti měl, jakož pak nětco toho bylo, a že se to na ně skrže přijetí listův a potom fojta opavského proneslo, takže i nějaký kněz Mikuláš Sankarder, děkan opavský,¹⁰⁰⁾ také v tom punktu jsa, do vězení i ten fojt opavský se dostali. A to nemalou příčinu panu Zdeňkovi Žampachovi dalo, že se k prodaji panství hranického a drahotuského měl a s tím pospíchal; protož při času svatého Martina urozenému panu Karlovi Pergarovi z Pergu to oboje panství za sto sedmdesáte pět tisíc prodal. O tom pánu, jak to panství spravoval a jak více tyransky než milostivě panoval, mnoho by bylo co psáti, ale o tom téměř všecka země moravská ví etc.¹⁰¹⁾

Léta 1610 purgmistři Eliáš Kytka, Pavel Dupák, rychtář Jíra Strunka, nebo novotný pán, pan Karel Pergar, jich obnoviti a z ouřadu propustiti nechtěl.

Toho roku o Třech králich v Olomouci oboje panství hranické a drahotuské urozenému pánu Karlovi Pergarovi z Pergu z přinucení pánů komisařů člověčenství slibovali, nebo ho vsáné¹⁰²⁾ i s obcí hranickou za pána míti a přijíti nechtěli, než pana Viktorina z Zerotína¹⁰³⁾ sobě zvolovali. Pročež i ouřadu hranickému (kterýž jim na odporu byl) nemalý kvalt na rathauzi o vydání jim pečeti, ano i drahotuskému učinili etc.

Toho roku hned po brněnském postním soudu země moravská lid služebný verbovatí dali, který potom až do neděle první adventní po městech drželi,¹⁰⁴⁾ z příčiny té, že císař to, což s bratrem svým králem Matyášem léta 1608 smluvili, zase zrušiti chtěl, až se o to potom porovnali a smlůvu (však dosti lstivou a podezřelou) mezi sebou učinili a to takovou:

1) Ze Jeho Milost královská (král Matyáš) má odprostiti Její Milosti císařské a Jeho Milost císařská má zase se ohlásiti k Jeho Milosti královské podle formule psané a tak lásku bratrskou sobě obnoviti, ohlásiti a slíbiti.

2) Aby král Matyáš i s svými odtrženými zeměmi a poddanými Jeho Milost císařskou za svého zvláštního dobrodince držel a poznal, ítem za nejvyšší hlavu všeho křesťanstva a za nejpřednějšího v domu

^{m)} Oddíly Guenthera voň, Golczem tu dlely v "červnu t. r. (Kameníček III, 467).

^{iM)} o <M. Sarkandrovi viz u Tenory-Foltynovskétio, l. c. 107—116.

^{M1)} O poměru Žampachově Jt í Drahotušským viz podrobně ZK XVI, 105 a d>. a XXI, 155. Výpověď mezi poddanýma a pánem je zapsána v pam. knize Konorzově z r. 1687, fol. 53,—57.

^{"")} T. j. poddaní ze vsí.

^{im)} Víktorin z Zerotína í byl pánem na blízkých Hustopečích n. Beč. Viz ík tomu i 2SK XVI, 105—109.

^{iM)} Kameníček III., 469 a n.

xakúském, císaře za svého leního pána znáti se vši náležitou (Subiection) ponížeností ctíti a povinnost leníka a to, což na něj přísluší, věrně vykonávati a země též k tomu míti, aby Jeho Milosti císařské a královské poddaní věrní zůstávali.

3) Aby 'král proti Jeho Milosti císařské ani slovem ani skutkem, což by k zlehčení Jeho Milosti bylo, o nic se nepokoušel, ani se užívati dal, a zemím sobě postoupeným činiti nedopouštěl, nýbrž na odpor tomu pohotově byl, J. M. císařské proti všem jeho nepřátelům upřímně napomáhati, kolikrátkoli toho potřeba bude, a on toho žádati a téhož se král od císaře nadáti a očekávati má.

4) Král Matyáš nyní i na [časy budoucí škrť] potom nemá se v žádném jednání dávat, což by bylo proti svaté říši nebo domu rakúskému a zvláště J. M. císařské, ani zemím postoupeným nedopouštěti; stalo-li by se, aby platné nebylo.

5) V věcech říše se dotýkajících král nemá se plésti, také bez J. M. císařské. jakožto nejvyššího hejtmana všeho křesťanstva a nejvyššího z domu rakouského nic před sebe bráti ani o pokoj a obecný dobrý s Turkem, národy barbarskými a cizími potentáty jednati, ale na J. M. císařskou náležitý ohled míti, jakž i Jeho Milost císařská proti králi ani postoupeným zemím pohnouti se dáti neráčí.

6) Při prvních kompaktátech aby zůstáno bylo.

7) Po rovnání a dokonání toho v měsíci pořád zběhlém obě strany mají vojáky od hranic odtáhnouti dáti, a nestalo-li by se toho z příčin slušných aneb dokonce obdaňování by nebyli, nemá král toho lidu užívati žádným vymyšleným způsobem proti J. M. císařské, jeho dědičným zemím jemu příslušným v kurfyrství, knížatům a stavům svaté říše, v čemž nápadník J. M. císařská se zamlouvá. (Kdo čte, rozuměj).

A poněvadž artikule tito s povolením naším císařským a královským ode všech k tomu zvolených svaté říše kurfyrstů, knížat, zavříni jsou, připovídáme je slovem císařským a královským ve všem všudy každého času držeti, proti nim nic nečiniti ani jiným činiti dopouštěti; i my z milosti Boží Johannes Schwaycer, arcibiskup meinský, Arnošt arcibiskup kolínský, Kristián II., arcikníže saský, Maximilián, Ferdinand, Leopold arciknížata rakouská, Hendrych Julius kníže z Brunšviku, Ludvík hrabě hesské, Oktavian Viskonte hrabě Gemeltio, plnomocník arciknížete Alberta, připovídáme jakožto rukojmě všecko toto zachovati a proti těm, kteříž by to rušiti chtěli, býti. Toho na jistotu pečeti přivěšeny J. M. císařské a královské, a výš i jmenovaných etc. Actum v Praze 10. Septembris anno 1610.¹⁰⁵⁾

Téhož léta v středu před obrácením svatého Pavla¹⁰⁶⁾ u Smetany... [dvě slova] . . . z Klimkovic zapálil z nešetrnosti, však jemu toliko shořelo, o čež ten, kdož to učinil, s tím Smetanou rovnati musel, a jemu za tu škodu 70 zl. dáti musel.

¹⁰⁵⁾ Srovn. u Noivátea, I. c. 74—75.

¹⁰⁶⁾ 21. ledna 1610; na vyznačeném místě dvě slova nečitelná.

Léta 1611 ouřad obnoven nebyl, a tak předce Eliáš Kytka, Pavel Dupák purgmistři s fcnšeli svejmi zůstali a Jíra Strunka rychtářem zůstal; potom pak téhož léta v sobotu po Božím těle na zámku obnoven Jan Kozelek a Jan Rysů purgmistři, Šimek Krňů rychtář.

Ten rok teplo skoro se počalo, nebo jakž o svatém Pavlu táti počalo, tak potom teplo bylo předce, až ještě za masopustu orati počali (a bylo toho roku toliko sedm nedělí a jeden den), a tak již předce orali a seli; dobytek drobný -na pole v outerý ,po první neděli postní na pole honiti počali.¹⁰⁷⁾

Toho léta také v Čechách velmi se dalo zle, nebo nějaký lid vojenský, kterýž v Pasově městě zimoval, v tom smyslu, jakoby na obdaňk a záplatu očekával, tu se zdržoval, jež vůdce a hejtman byl nějaký Ramey,¹⁰⁸⁾ ten hned při Třech králích i prve do Rakous se přes Dunaj přepravil a okolo Lince se položil a tu škodu nemalou dělali a jakž řeč byla, i do Moravy se strojili, pročez páni Moravané k Brnu hned při Třech králích ma mustrůnk se sjeli, takže proto i soud zemský v Olomouci držán býti nemohl. Ten lid potom od Rakušanů zase přes Dunaj vytištěn byl, a tu hned k Čechám se obrátil a v Čechách divnými Istmi a fortely několika míst opanovali, totiž Budějovic, Písku, Krumlova, Tábora a jiných v tom koutě, až potom v outerý maso-[^]ustní i do měst pražských, zvláště na Malou stranu, skrze pomoc některých domácích měšťanů se dostali, a tu nemalé krveprolití v Vlaské ulici a šla mostě též i v Starém městě se stalo, za kterouž příčinou potom v Starém městě od chace pražské někteří klášterové jsou vybráni, mnichů nemálo zbito, tak až potom za tou příčinou arcikníže Matyáš od Čechů do Prahy povolán, král uherský, a potom ten lid z Prahy vybyt jest. Mezi tím se jednalo o to, aby Matyáš král uherský a čefcanec království českého za krále českého přijat,; vyhlášen a korunován byl, o čež ač nemalé rozepře a odporové byli, však naposledy k tomu přivedeno, že v pondělí svatodušní korunován jest s velikou slávou.¹⁰⁹⁾ Poté pořídív některých věcí v Čechách zvláště ouřady zemské, do Vradslavu do Slízka se obrátil; pobyv tam chvíli, do Rakous do Vídně se obrátil, neb mu tam nevěsta přinesena býti měla,¹¹⁰⁾ jakož se tak stalo, že přinesena jest ve čtvrtek po první neděli adventní, to jest ve čtvrtek po svatém Ondřeji, jenž byl první den měsíce prašince, decembris, a nazítří, totiž v pátek, v kostele svatého [škrť Štěpána] Augustína od Františka kardinála biskupa moravského, jakožto legáta papežského, oddána, a k manželství potvrzena. Po veselí svatebním páni stavové rouští [sic] darovali králi stotísic zlatých a královně šest tisíc; přivezen za královnou vůz na saních, kterýž byl stříbrnými kosiny pozlacenými kován a král takovýž také měl vůz.

¹⁰⁷⁾ Táti začalo 25. ledna. Masopust trval do 16. února, první neděle postní byla 20. února.

^{m)} Lorenzo Ramée.

^{JOD)} Korunovace foyla 23. května. Viz podrobně u Nováka, str. 95 a n. ^{1M)}

Byla to jeho sestřenice Anna, dcera arciknížete Ferdinanda Tyrolského.

Toho léta 1611 ouřad drahtuský v sobotu po Božím těle¹¹¹⁾ na zámku v Hranicích od pana Karla Pergara jest obnoven, volen za purgmistra staršího Jan Kozelek, Jan Rysů za mladšího, Šimek Krňů rychtářem.

Léta 1612 ve čtvrtek po středopostí¹¹²⁾ ouřad od Tobiáše Dukáta v Drahotouši obnoven, za purgmistry voleni Eliáš Kytka a Václav Vašina, rychtářem Jan Bataný.

Toho roku v sobotu po svatém Stanislavu u Lipníka Maruše Škarohlídová z Lipníka, žena Blažka solníka, pro cizoložstvo, v kterémž s šerhou lipenským postižena, s'ata, a ten šerha před tím, totiž v středu, do kola vpleten,¹¹³⁾ z mnohého cizoložstva táž Maruše se vyznala, protož několik hospodářů lipenských do vězen! pobráno bylo.

Toho roku ten týden před svatým Stanislavem pan Karel Pergar zboží hranické a drahotuské panu Václavovi Molovi z Modřelic protržil a s ním o ně námluvu učinil, jemuž panství hranické a drahtuské v pondělí po neděli Exaudi, totiž před svatým Medardem, na zámku Hranicích člověčenství slibovali.¹¹⁴⁾

Toho roku král Matyáš v Aušpurku v středu po svatém Duše za císaře volen, potom na den Trojice svaté korunou císařskou korunován a poň v outerý hned příští císařovna též korunována, kteréžto oboje korunování s velikou slávou se dalo.¹¹⁵⁾

Toho také roku Blažka Solníka z Lipníka, muže té Maruše, o níž svrchu etc, ve čtvrtek před svatým Bartolomějem,¹¹⁶⁾ když do Mezříčí na jarmark šel, pod hruškou u Milotic zabil hrom a tak jednoho roku ve 14 nedělích žena i muž strašlivú smrtí z světa sešli, žena od kata a muž od hromu života pozbyli.

Léta 1613 v.....ouch ouřad v Drahotouši od Tobiáše Dukáta, ouředníka na Hranicích, obnoven. Jan Šiška a Jíra Strunka purgmistři, a Jíra Bumbal rychtář.

Toho roku v neděli provodní okolo 16 hodiny,¹¹⁷⁾ když se na poobědní kázání zvoniti mělo, oheň z domu panskeého v Lipníku s pece, kdež chůva s dětmi bývala, blízko obročnice panské vyšel, když se topilo, a odtud se střecha na té obročnici chytla, nebo blízko jedno druhého bylo. A od té obročnice vítr nesl oheň (jenž nesporný byl) na druhou stranu přes cestu a tu se ploty a potom střechy lipenské chytaly, a odtud se dále na ulice, potom k městu a tak do města, až větší polovice

¹¹¹⁾ 4. června 1611.

¹¹²⁾ 5. dubna (1612. Dukát toyl panským úředníkem.

¹¹³⁾ Výpovědi obou na útrpném právě lipenském jsou zapsány ve Smolné knize města Lipníka (měst. archiv v Lipníku n. Beč., sign. 7, fol. 31 a d.). Podle ní byl Jaa posel právní po útrpném /vyslechu 8. května do kola vpleten, Maruše Tesařka 12. května mečem popravena.

¹¹⁴⁾ Prodej se stal mezi 1.—f>. ikvětmem, hold poddaných 4. června.

¹¹⁵⁾ Volba byla 13., korunovace 17., korunovace císařovny 19. června.

¹¹⁶⁾ 23. srpna 0.612.

¹¹⁷⁾ Bylo to 14. dubna 1613 o 13. hod. odpolední. Tehdy vyhořelo přes 200 domů částečně nebo úplně, dále radnice, (kostel, fara, škola a Špitál.

města i s ulicemi u Bečvy, i ulice u města bez škody [ne] zůstaly. V kteréžto příhodě pána doma nebylo, neb ten den totiž v neděli provodní, i se paní přec jel (tak počítají, že do sta a dvaceti domů spáleno).

Léta 1614 ouřad mezi Novým létem a Třmi králi obnoven, purgmistři Jan Kozelek, Pavel Dupák, Jan Mozkva rychtář.

Léta 1615 purgmistři Jan Kozelek a Václav Vašina, Valenta Strnadi, poručený rychtář.

V pátek před svatým Ondřejem Matěj Sabin Podolský z Podolí, písař radní drahotušský, se roznemohl, z kteréžto nemocí nepovstal, ale v sobotu před svatou Lucií mezi dvanáctou a třináctou hodinou přede dnem život svůj šťastně dokonal,¹¹⁸⁾ kterýž jistě dobrý rnuž od smrti otce svého této obci velmi platně, věrně a upřímně přes třidceti-pět let jest sloužil; po smrti jeho Bartoš Vodička, kterýž v té práci jemu po šest let pomocníkem byl, tu práci na sebe přijal.

Obdarování pak, která za ním za mnoho let schována zůstávala, ty sou hned po smrti jeho od něho vzata a přehledána v přítomnosti těchto osob z obce: Eliáše Kytky, Václava Klokočského, Jana Šišky, Jana Rysová, Jana Hrubého, Jana Boudenského, Mikuláše Krčmy a Pavla Barvínka; našly se všeckna kromě dvou listů, totiž listu vinného, kterým pan Vilím z Pernštejna osvobozuje Drahotuským šenky vinné, kterýž zůstal za panem písařem zemským, a formanům a dvořáků, od téhož pána daného, kterýž je vydán Janovi fojtovi uhřínovskému a takž poradivše se, taková obdarování Janovi Kozelkovi purgmistru staršímu v ochranu a opatrování dali do dalšího nařízení. Ten list vinný pana Vilíma od pánů písařů soudu zemského Janovi Kozelkovi a Eliášovi Kytkovi, kteříž tam o něj k jednání vysláni byli, vydán jest, od něhož museli dáti panu Humpoleckýmu, panu písaři, 10 zlatých.¹¹³⁾

Léta 1616 ouřad v pondělí den Mlád'átek obnoven; purgmistři toho roku Jan Kozelek, Jan Rysů a Jan Malinku rychtář.

Toho roku veliké sucho bylo, počnouc hned od svatého Ducha,¹²⁰⁾ až blízko vánoc, skrze což velicí nedostatkové jako o mlýny, tak i o potravu vznikly, semence se takřměř nic nezrodily; potom obilí v druhý rok prodáván byl po šesti zlatých židlík, a měřici semence po 2 zlatých, že plátna pak nad obyčej drahé byly.

Toho roku urozený pán Václav Mol z Modřelic nastoupiti ráčil na to, že na té nové příkopě, kteráž od mlýna velikého jde, v poli a pastvišti drahotuském pod kostelíkem valchu anebo mlýn stavěti chtíti

^{TM)} Roznemohl se 27. listopadu a zemřel i!2. prosince 1615 mezi 4.—5. hod. ranní.

^{TM)} Jan Jiří Humpolecký z Rybenska byl tehdy mlstopísařem marflcrabství moravského. Opisy obou listů, na šemk vinný i list formanům jsou v pam. -knize Kononzové, fol. 12 a 15—17.

^{m)} "Ořad byl obnoven 28. prosince 1615, 'kdy připadl svátek Mlád'átek na pondělí (cr. 1616 bylo Mlád'átek rve středu). Svatodušní svátky byly r. 1616 dne 22.—23. května.

dal, čemuž 'když obec drahotuská na odpor se postavila, divný těžkosti jakož ouřadu, tak i obci činiti chtějí ráčil.

Toho roku v pátek po svatým Bartoloměji¹²¹⁾ Jezernice vyhořela téměř všecka jedna strana.

Léta 1617 ouřad skrze Jana Brosmana, ouředníka na Hranicích, v Drahotouši obnoven; počet v velké světnici v přítomnosti úplné obce obecní činěn a potom tenž počet i Jeho Milosti pánu na zámek odeslán.

Téhož léta v středu po památce Obrácení svatého Pavla¹²²⁾ na víru křesťanskou v Postatě v noci oheň vyšel a na rynku okolo 24 domů hrozně spálil.

Toho roku zima teplá byla, nebo orali mnozí hned blízko po Třech králích a potom ten týden před svatým Matějem¹²³⁾ ovse a hrachy na Drahotusku i jinde seli.

Léta 1618 purgmistři Jan Kozelek a Václav Klokočský.

Toho roku počaly se divné věci dítí v Čechách, nebo některé osoby z řad císařských z ponuknutí papežského proti majestátu od J. Msti císaře Rudolfa Čechům o náboženství daného povstali a jej zrušiti chtěli; pročež od pana hraběte 'z Turnu a jiných předních pánů z zámku oknem vyházení sou a hned pak všedka země česká všecka vzhůru povstali a lid sobě verbovali a najímali, avšak potom hrabě z Temfiru, hejtman císařský,¹²⁴⁾ vpadna do Čech z Rakous mimo Moravu, nemálo v zemi české měst, městeček a dědin poplundoval, popálil a lidí pomordoval, o čež knížata říšská se též zdvihli a k císaři i psaní dosti důtklivé učinili v ten rozum, oznamující jemu, že co se s pány jeho stalo, jaké zkrácení a ublížení nevinným křesťanům, že nápodobné věci se nestalo, radíce k tomu císaři, aby se k tomu naklonil a to vše nějak předešel; jestliže se toho nestane, že hrozná zkáza jak domu rakouskému, tak i všechněm zemím (jakž se pohříchu stalo) následovati bude, k čemuž poněkud se byl naklonil a tu věc třem knížatům bavorskému, falekraběti a saskému v moc dal, ale potom smrt císařovny až i samého císaře tomu překážky učinila, nebo císařovna toho roku do dvou neděl před vánočními svátky zemřela a potom císař okolo středopostí léta 1619 život svůj též dokonal.¹²⁵⁾ Po jehož smrti nevole ta, kteráž se začala, konce nevzala, nebo Ferdinand, arcikníže rakouské, kterýž od některých za krále českého a uherského volen a korunován byl, na táž království mocně se táhl, avšak že tak, jakž 0 svobodách, náboženstvích a jiných výhradách týchž zemí zachovati nechtěl, tou příčinou též země jakž česká tak moravská i slízká ano i rakouská jeho za pána přijítí a jím se řídití a spravovati nechtěli.

^{K1)} 26. srpna 1616.

¹²²⁾ 1. února 1617.

¹²³⁾ Mezi 13.—23. únorem t. r.

¹²⁴⁾ Jindřich hrabě Damipierre.

^{TM)} Císař zemřel 20. března 1619, císařovna v polovině prosince 1618.

.....se spolu snesli a na tom ustanovili, ne....., nebo nej přednější a nejhlavnější páni jako z Lichtenštejna, Karel z Žerotína, biskup kroměřížský, pan Kavka, z Valdštejna, mnozí od domu rakouského odstoupiti nechtěli, však potom při sjezdu při sv. Filipu a Jakubu držaném¹²⁶⁾ páni Čechové do země moravské vtrhli a tu hned J. Mt. pan Ladislav Velen z Žerotína vezmouc klíče od města Brna u purg-nistra proti týmž pánům Čechům s některými pány z města Brna vyjel a je do města uvedl, s nimiž se tu spojili, a hned třiceti defen-sorů k správě země nařídili a ti navrchu psaní páni, kteří při domu rakouském zůstali, za zrádce vyhlášeni jsou; a potom na sjezde obecným v Praze všechny země v outerý den památky svaté Maří Magdalény léta tohoto na hradě pražském [1619] J. Mt. nejjasnější kníže a pán, pan Prydrych toho jména pátý, falckrabí při Rejnu a sv. říše arcitruxas a kurfyrst, kníže Hořejších i Dolejších Bavor, za krále českého, markrabě moravského a tak pána země těchto volen a zjevně vyhlášen jest. A potom v pondělí po Všech svatých na hradě pražském korunován jest.¹²⁷⁾ Mezi tím pak od lidu Ferdinan-dova mnohé těžkosti, jako vpády, pálení, mordové

Léta, 1630 Jan Konorze za písaře radního přijat jest.

Léta 1633 v pondělí po Květný neděli v noci na outerý mezi čtyři a pět hodinou na noc¹²⁸⁾ z domu Blažeje Šimona vyšel oheň silný, od něhož 17 domů v rynku i ulicích, rathouz a dvě brány zhořelo, aniž se rozuměti mohlo, jak se zapálil, založený by byl. Mnozí mluvili, že by kořalku zapálili a jiní, že u barvíře přízu, ale jest věc jistá, že z ne-šetřnosti se stalo. Nemalé škody ubohým lidem jest vzděláno, stanul oheň na Janu Hyrů a od tohoto konce dvě roztrháno jest z druhé strany rathouzu Šmetanovo roztrháno i Měšťánkovo.

Léta Páně 1636 za ouřadu Jana Kozelka, Jiříka Bohatého purg-mistrů a konšelů s nimi sedících, písaře Jana Konorze, věže naše jest vystavěna od Tomáše [z] Slavkova.¹²⁹⁾

Téhož léta špitál vystaven u kerchova na. rynku pro chudý lidi.

Léta 1637 královna do Polsky skrze Drahotouše králi polskému nesená a na zámku v Hranicích přes noc ležela.¹³⁰⁾

Téhož léta po dvě neděli pan Jiřík Hoštický, ouředník panství hranického a drahotuského, pronajal statek hranický a drahotuský od J. M. pana Maximiliána z Ditřichštejna do šesti let. Do šesti let má každého roku dáti deset tisíc,¹³¹⁾ Václav Bánovský statek helfens-štejnský, má dáti 8.000, tolikéž do 6 let.

¹²⁶⁾ Sněm byl (svolán na 3. května 1619. Srov. 'k tomu Fr. Hrubého: Ladislav Velem z Žerotína, str. 67 a n.

^{m)} Volen. 22. července, korunován 4. listopadu 1619.

^{») 20. března mezi 22.—23. hodinou večer.}

¹²⁸⁾ Kononza 1687 »>věže na rathouze jest vystavěna od Tomáše Slavkovského*.

^{m0)} Byla to Cecilie Renata, dcera Ferdinanda II., provdaná za polského 'krále Vladi-slava rv.

^{m)} Konorza 1687 píše mylně »má dáti 20 tisíc«.

Léta 1638 ve čtvrtek po památce Stětí svatého Jana Křtitele v noci¹³²⁾ velká povodeň přišla a příval veliký byl, takže ten potok u lázně topil až za bránu před Jana Konorze, Martinovi Kyselému ovce potopil a škody nemalé, než veliké na rolích se podělaly a výmoly zdělaly.

Téhož léta král polský jezdil do teplic do Rakous, a navracujíc se shledali se v Brně s J. M. C., potom jedouce zpátkem, ležel v městě Hranicích, to bylo ten pátek po Všech svatých; v sobotu vyjel do Novýho Jičina.¹³³⁾

Téhož léta za purgmistrů Matěje Matyše, Jana Bathanička, purgmistrů, lávky nový udělány u lázně i ta brána od Hranic jest šindelem novým pobita.

Léta 1639 tu středu po první neděli po Třech králich, Jan Kozelek, vzácný a řádný člověk této poctivý obci platný, jdouce do města Hranic zdravý, přijdouce ke mlejnu na pastviskách, tu sobě stěžoval, že jemu jest mdlo, takže sotva do města Hranic před rathouz došel a tu na stupně sedl a potom k Dorotě dceři své doveden a v malé chvíli v Pánu dokonal. A téhož dne u večer od pana otce hranického i žakovstvím a cechu soukenického až přede mlýn doprovozen a ode mlýna zase od Drahotuských vzat a nesen až do domu svého žakovstvem i od dobrých lidí doprovozen a v pátek počestně v kostele u křtitedlnice pochován a dvě mše nad ním učiněny byly, jedna od pana otce hranického a druhá od drahotuského, proces slavný měl, pan Jiří Hoštický, ouředník hranický i jiní měšťané z Hranic byli se k tomu pohřbu dostali, byl hoden toho ten patron, kterýž byl platný této obci, poctivý.¹³⁴⁾

Léta 1639 lávky mezi Rybáři nový udělány, to jest za ouřadu Matěje Matyše, Jana Batanička purgmistrů.

Téhož roku bylo před Novým [létem], rýž po třech hřivnách, žito po třech hř., oves po 1 rejském, potom po Novým byla řež okolo svatého Mikuláše po 7 českých, žito po 14 českých, ječmen po 8 českých, oves tolikéž, daně převeliké a nesnesitelné byly.

Léta 1640 po Novým létě tyto dny po první neděli po Třech králich orali; velmi teplo bylo.

Téhož léta Blažkova dívka byla spadla do studně před špitálem, utopila se, byla z Klokoče.

Toho roku bylo žito za 16 č., ryž za 8 č., oves za 6 č.

Téhož léta 1640 za ouřadu Mhatýho, purgmistrů a konšelů železná 13 zlatých.

Téhož léta dáno od hodin spravování a opravování a dělání čtyř kol nových 52 renských.

•") 1. ženvence 1638.

¹³³⁾ Byl to Ladislav IV., v Hranicích ležel 5. listopadu 1638. O shledání s císařem srov. k tomu Das deutsche Kuhlaendchen I., 38.

^{m)} Kozelek zemřel 12. ledna 1639. Farářem hranickým byl tehdy Wolfgang Václav Sohindler, drahotušským Valentin Topolanský.

Téhož léta velice mnoho myší bylo, takže k podzimku co seli, v poli vyjedly a díra na díře byla. Pánbůh ví, co to znamená; s vesna se ukáže v těch místech, kde vyjedly; bylo řídký.

Léta 1641 ten masopust¹³⁵) velice mnoho svatbí bylo, sem slyšel od hodnověrných lidí, že na Vsetíně jest jich od správce církevního ohlášeno 100 párů, v městě Mezříčí pod Rožnovem padesát párů, v městě Drahotouších 23 páry; Bůh ví, co to znamená.

Obilí prostředně se urodilo, byla ryž po 13 červených, žito po 16 č., ječmen po 11 č., oves po 5 č.

Okolo svatého Martina byla povodeň..... hned, před vánoci velmi hrubý snihy spadly, potom ve svátcích takové deště přšely.

Ten rok Jiřík Hoštický, ouředník a proaájemník panství hranického a drahotuského, umřel před svatým Václavem.

Léta 1642 den Nového léta déšť hrubý přšel.

Léta 1642 den památky svatého Ducha¹³⁰) armáda J. M. C. hnula se ze Slizska před nepřitelem Švédou, takže se to hnalo přes Špičky a něco přes Drahotouše. Potom nepřítel Švéda dostal se do města Olomouce ten pátek před svatou Trojicí,¹³⁷) a tam zůstávajíc, škody nemalý než velký činil, dědiny pálil a tam zůstával až do dne 8. julii roku 1650. Jinak ten pátek po třetí neděli po svaté Trojici Pán Bůh se již na chudý lid ohlédl, modlitby chudých lidí vyslyšel a pokoj svatý učiněn jest.

Téhož roku chmel byl po třech rejnských i dražší, než se jeho dostati nemohli.

Téhož léta armáda J. M. C. táhla do Slizska proti nepříteli, ten týden po třetí neděli po svaté Trojici¹³⁸) a nejvyšší Leopold a Pikulon,¹³⁹) jeli, skrze obila, škody nemalý, než velký učinili a v městě Hranicích Leopoldus a Pikulon na hodinu zůstávali.

V advent bylo přemilý teplo, okolo vánoc toho roku šance od vrchních humen vzdělány.

Léta 1643 den Nového léta i ten den po Novým létě s ... šel a daně nesnesitelný povstaly.

Nepřítel téměř celou Moravu opanoval, mnoho měst zdobýval.

Dne 10. septembris okolo hodiny třetí na noc, vojáci-li to zapálili, čili založeno bylo od zlého..... domů na zkázu^ přivedeno. Po ty straně na Janu Spor ... stanul, a z druhé strany od Říhy smolaře stanul v rynku na Václavovi Kováři, vedli fary 1643 dne 10. septembris.

^{1M}) Masopust končil 12. února 1641.

TM) 8. června 1642, Konorza 1687 má odchylně »armáda J. M. C. utíkala před Švejdo, tak se to vojsko hnalo na Špičky, do Valach i přes Drahotouše«.

^m) 13. června. Nešpor, Dějiny Olomouce, stn. 163 udává datum 14. VI.

¹³⁸) Mezi 6.—12. červenem.

^{1M}) Konorza »nejvyšší ILeopoldua arcikníže a Piculion« (t. j. gen. Piccolomini).

Léta Páně 1644 v neděli Devítník¹⁴⁰) táhlo vojsko veliké s kusy na Valachy na Vsetín a to panství proto, že věrni JMC nebyli, s Švédou se puntovali, spíše do města Olomouce dodávali.

Toho roku byla ryž po 2 zl., žito po 2 zl., ječmen po 24 č., oves po 10 č. i po 11; na větším díle ječmene chleby jedli. Těž toho roku výfrava byla k městu Olomouci okolo svatého Martina, kdež nepřítel Švéda mnoho jich porazil, když k šturmu hnali, víc města nedostali, nejvyšší generál byl z Valdštejna.¹⁴¹)

Léta Páně 1645 dne 10. oktobris nepřítel Švéda dostal se do města Hranic a Drahotouš a pořád zůstával dvě neděle, škody veliké zdělal, jámy vyhledal, obilí pošmatlal, nejvyšší generál byl Kynigsmark, koni do tří set zdechlo při Drahotouský brány u Hranic.¹⁴²)

Léta Páně 1646 nepřítel Švéda na panství hranickým a drahotuským veliký ranč uložil, totižto stoosmdesát širokých tolarů Drahotuští dali.

Léta 1647 zase nepřítel Švéda na panství hranický a drahotuský uložil rančů 2000 širokých tolarů, na Drahotušský přišlo 270 renských.¹⁴³)

Ryž byla po 1% zl., mor., žito po 2 zlatých, ječmen po 1 zl., oves po 15 českých.

Téhož léta den památky svaté Trojice Pán Bůh všemohoucí ráčil potrestati nás skrze povětrí neb krupobití, neb od Slavice v tom poli i nad vápenicí potlučeno bylo.

Téhož léta dne 5. oktobris vyhořelo osm domů pořad od Jana Malinky až po Jana Kohouta i stodoly, praví, že vyšel oheň z čapkový stodoly u uličky Malinkovy; kdo to učinil, neví se, nepřítel-li či kdo jiný.

Léta 1648 nepřítel Švéda uložil na hranický a drahotuský panství čtrnácte set měřic¹⁴⁴) obilí žita, rzi, ječmene a ovsu, a každý měsíc po stu a dvacíti širokých tolarů.

Měsíce augustí Praha vzata od nepřítele.

Léta 1648 den památky svatého Tomáše vyšel oheň [v] sladovně Anny Češky a tak dvanácte domů i s rathouzem vyhořelo; Pán Bůh rač ochraňovati, tak často se to přihází.¹⁴⁵)

Léta 1651 ten večer před svatým Markem sníh veliký spadl; na svatého Marka mráz veliký byl, sotva poorali.

¹⁴⁰) 24. ledna 1644.

¹⁴¹) Srovn. k tomu u Nešpora, 1. c. str. 163—164. Velitelem císařských byl hratoě Buchheim a po něm Ladislav z Valdštejna.

¹⁴²) Konorza píše »Nepřítel Švejda Kynixmark do Drahotuš s armádu se tu položil a 14 dní tu zůstával, koní do 300 zdechlo, brány u Hranic zházal, škody veliké ivzdšlal, jámy a skrejše vyhledal*.

¹⁴³) Srov. též a. B. Indry, Hranice za války švédské, SK XX, 24—26, 41—46, XXI, 95 a A. Turka, Švédská posádka na Fulneku a Záhoří, ZK XXII, 17 a d.

¹⁴⁴) Konorza 1687 má »18 set měřic obilí«.

¹⁴⁵) 22. .prosince Konoraa »vyšel oheň z sladovně Anny Smetanky«.

1663 Turek a Tatar vpád udělali do Moravy a Nové Zámky pod akordem dostal.

Léta 1666 ten rok bylo lacino.

1669 Turek úhlavní nepřítel 25 let u Kandie ležel a potom ji dostal pod akordem.

1683 k Vídni Turek přitrhl a odeprán od císařských, padlo Turka 60 tisíc, našich dvamecítma set.¹⁴⁶⁾

1685 Budín vzat od císařských.

Léta 1668 byla velká zima, takže tu neděli, pondělí i úterý sníh přšel a nepoložil dne.....

1668 byla velká povodeň, takže líchy všechny i s obilím přikryla na svatého Prokopa, a před tím rok ještě větší byla.

Léta 1657 den Božího narození umřel otec můj milý Jan Konorza, kteříž písařem zde zůstával dvacet pět let.

1642 Švejda do Olomouce na Svatý duch přijel.

1678 od země vojáci vypraveni, panství Drahotuské vypravilo 1 dragona a 4 mušketyry.

Toho roku dávký obec dala měsíčně 42 zl. 10 kr., na vojáky po dvakrát po 33 zl.

//. *Kronika Konorzova:*

1663 ten rok velmi strašlivý byl, nebo Tatar spolčil se s Turkem_f Nové Zámky Adam Fargač pod akordem poddal a Tataři mnoho lidu i s Turky pozajímali až po Vsetín a po Napajedla a do své země hnali.¹⁴⁷⁾

Léta [1685] Nové Zámky císař Leopold dostal mocnu ruku.

Léta 1683 Turek úhlavní nepřítel oblehl město Vídeň, ležel u něho 14 nedělí. Král polský i [s] svým synem a šlachtu, výše statisíc, na retuňk císařskému vojsku přispěli. Nad humny Drahotušskými leželo jich 16 tisíc, druzí s králem jeli na Dvorce, nic neubližovali, pobožně jeli, dal jim Pán Bůh vítězství, že v štichu nechali municí a všechnu altoloriji Turci, takže v utíkání více jich pomordováno, nežli při Vídni. Velikých kořistí jsou našli, potomně města uherská zdobývali. [Připsáno] U Vídne 500.000 na placi ostalo.¹⁴⁸⁾

¹⁴⁶⁾ t.j. 2200.

¹⁴⁷⁾ Vpád na Moravu toyl v říjnu 1668. Kromě Vsetína utrpěly nejvíce Klobouky a Brumov.

¹⁴⁸⁾ t. j. dělostřelectvo. Jízda polská táhla 20. srpna (Hranicemi, v Drahdtuších jen. odpočivala a do večera byla v Lipníku. O tažení ptoou proudů ofošírně F. Tvarůžek: Marsch der polnischen Hilfsarmee unter Koenig Johann m. Sobieski durch Schlesiea und Maehren im Jahre 1683 (ZDVGMS 1901, str. 374 a m.) Bitva u Vídne byla 12. září, ztráty turecké činily asi 70.000 mužů.

Léta Páně 1686 Budín město hlavní 2. septembris den pamětní svatého anděla strážce mocnu ruku vzato jest a dobyto.

1688 řecký Bělehrad od císařských vzat v Uhřích.

Pamět psaní tureckého císaře, když k Vídni přitáhl léta 1683, 1. juni: Já Machomet, nejvyhlášenějšího všech císařův boha turecký císař v Gruziji, Macedonii, v Pomoriji, Moldávii Veliké i Malé, v Egypťě, všech obyvatelů a zemského ráje požehnaný a posvácený kníže, vladař hrobu ukřižovaného syna "Božího, pán a císař celého světa od východu slunce až do západu, král nad králi, pán a ochránce stromu života, pronásledovatel křesťanstva a všech pokání činících přítel, kvetícího stromu probošt a quadrián, Tvého ukřižovaného Boha pán a naděje a vítězství, chceme míti pozdraveného krále Leopolda. Poněvadž ty sobě tak vinšuješ, sic tenkrát si poznán, že jsi naše přátelství zrušil a potupil, nebo stejných a po[de]zřelých Rácův užíval, kteréž tobě podle tvého zdání nikdy nebudu sloužiti, pročez ty i tvůj lid v strachu velikém napotom zůstane. Kdež tobě oznamuji, že nad tebou vítězství míti budeme a poněvadž smě vyrozuměli, že naději svú skládáš [v] velkých pevnostech a městech, jsme toho úmyslu, abychom tyž města do konce vyvrátili a vykořenili, což tobě dobře povídáme a známo, že po vykonání vůle naší podle úmyslu našeho budeme míti všudy svobodu, víru naši chceme rozmnožovati, tvú pak víru vykořeniti ve všech městech a končinách. Věčného Boha a Marie v ničem se obávati nebudem, nýbrž podle našeho psaní a vůle kněze tvoje do pluhu zapříhati dáme a ženám prsy odřezujíc, psům vházíme; odkudž sobě to dobře rozvažuj, neb to vše k tobě k vejstraze se oznamuje, abys se zaopatřil, nebo my k vykonání toho všeho pilně hotoví budeme a tobě vůli naši pevnú v krátkém časi ukážeme. A. D. 1683, die 1. juni.¹⁴⁹⁾

Léta 1688 dne 17. juli Pán Bůh ráčil nás navštívití povětřím a krupobitím, takže od mlejna, co k Veselíčku patří jak se jde k Vrchnímu Újezdu, skrze hromobití zabilo děvečku ve 12 letech a tak velké povětří se učinilo s krupobitím velkým, takže lidé se domnívali, budouc předěšení, že již den súdny bude, nebo stromy vyvracelo a obilí zemú zmitlo. Od Újezda tím pásmem až po Slavické pole, potomně přes hory až po Bystřici Hostýnskou a tak dále -až po Mezříc zhůru ptactva, zajíců, husí i kurotví mnoho zbito, v Jezernici 12 stodol zhodilo a co na stavení škody učinilo, na zahradách ovocných. Tým způsobem Slavíčjským, kteriž se ještě nebyly dokonale vystavily, 5 stodol zhodilo a co na chlívech škody se stalo, jako i v Drahotuších na stodolách a komínách. Za Bečvou v pastvisku obecním třetí díl lípy zvyvracelo, takže slýcháno nebylo nikdy takové hrůze, která se stala pro naše nepravosti. Pane Bože rač dále opatrovati.

1687 postaven kříž s Božím umučením. Posvěcen od pana patra Tomáše Kaynera, náklad byl pana patera Starojičinského.

^{M9)} Podle 'tištěných novin, vydávaných jako letáky.

1688 za purkmistrů Jana Smetany, Jiříka Kašníka i konšelů jejich dělána dlážka v Bratrské ulici 218 sáhů. Od sáhy dáno po 14 kr., Lipenskému po 11 kr. Summa peněz dali 56 zl. r. 58 kr.¹⁵⁰⁾

1688 zverbování vojáci 4, Bartka Smolaře syn, Jiřík Slovák, Jiřík Králík z Mezříčí .a j akej si planetáf.

1689 přišly noviny, že Turka z ležení vybili za Budínem, dostali kusů 24, municí mnoho, moždířů a pajtů nemalost. Kdo na živě zůstal, Té Deum laudamus v císařských městech 1. octobris vystřelovali a Pána Boha chválili.

Téhož léta hodiny dány do Mezříčí k opravení, co chybovalo, dáno od nich 16 zl. a 6 kr. Od vození a přivezení 2% zl, za stravu 1 zl. hodinářovi.

Téhož léta za purkmistrů Jana Smetany, Martina Rozehnalá opravena brána podle Daniele Mastníka a Jiříka Kašníka. Náklad stojí 5 zl.

Téhož léta lávky od Slavice přes potok udělané, krom dříví darovaného nákladu obecního jest 16 izl.

Léta Páně 1690 za dvojitihodného a vysoce učeného kněze Tomáše Kaynera faráře Drahotuského, za purkmistrů Jana Smetany, Pavla Andrisa a konšelů s nimi sedících, na poručení slavné consistorii koupena zahrada od nápadníků Jana Horáka na nový krchov od Slavice, za sumu 60 zl. Kteréžto peníze oddaly se sirotkům šesti, každému po 10 zl. Naprotiva tomu jak z města tak z dědin k zadusí Drahotušskému patřících v rovnost na ten krchov jeden každý soused sbírku dali po 13 fceřejcařích.

Téhož léta svrchupsaného posvěcen ten nový krchov od velebného a vysoceučeného pana děkana lipenského Balšánka, u přítomnosti pana faráře našeho Tomáše Kaynera, pana caplana Jakuba. Krucifix postaven, kterýž od léta 1628 v kostele zůstával, 2. septembris postaven.¹⁵¹⁾

Když jest císařská armáda léta 1689, dně 12. měsíce října při řece Moravě v Serviji tureckú armádu na hlavu porazila a jim mimo jiných mnohonásobných a drahých kořistí 105 kusův mosazných odňala, vidúce Jeho Milost pan generál kníže Ludvík z Baden, že vojsko císařské jak od dalekého a nepříjemného tažení také po tak násilné s nepřítelem šťastně vykonané bitvě velmi zemdlené bylo, umínil jest sobě s armádou, poněvadž poněkud před nepřítelem sebů na nějaký čas bezpečen byl, poodpočinuti, pročez nepominul do okolních měst a míst o profant psáti, v kteréhož se v krátkém čase hojnost k armádě dodalo. Kterým když se armáda posilnila, nová chuť s nepřítelem se potkati a svého dalšího štěstí a prospěchu okusiti je napadla. Zatím, když tak udatného a zmužilého úmyslu byli, přišla do ležení nenadále

"")) Název ulice Bratrské podle sboru bratrského, který v ní ležel. Je to dnešní Hraňická ulice.

¹⁵¹⁾) Dnešní hřbitov. Na starém hřbitově okolo farního kostela pochovávalo se však ještě dlouho do konce 18. století.

novina, že by nepřítel velmi zsiliti a přes 60.000 zbrojného lidu majíc, při městě Nysa¹⁵²⁾ své ležení zaraziti měl, našich pak nejsúc toliko 16 tisíc, počali sobě rozpakovati, zdali se s takovou velikou silou potkati mají. Nato potom páni jenerálové se sjeli a vojanskou radu drželi, jakby nejpozorněji na nepřítele sáhnouti a jej znovu poraziti, města Niši a v něm všelijakým profiantem a k vojně potřebnými věcmi naplněného magazínu se zmocniti mohli, pročež po dosti dlouhé držané radě na tom všichni jednomyslně zůstali, aby, vezma sobě Pána Boha na pomoc, hned druhý [den] na nepřítele táhli, což i vskutku učinili a nepřítele u města Niši 60.000 silného, dobře zašancované ležení natrefili. Pročež po opět držané radě armádu na dvě křídla rozdělili, pravé křídlo Jeho knížecí Milostí z Kroy pan jenerálovi Veteráni poručeno bylo, levé pak křídlo J. M. knížecí Ludvík z Banden a pan jenerál Picolomini své opatrování vzali. Načež pravé křídlo na jeden tu na blízce ležící vrch, jej k opatrování comendirováno bylo, což jak nejdřív nepřítel zmercoval, sání se na tom vrchu postaviti a jej osaditi usiloval, naposledy po dluhem z obojí strany potýkání nepřítel ustúpiti přinucen byl, pročež obě císařské armády křídla v dobrém pořádku toho vrchu na pěknou roven se pustili a nepřítele až k jeho zašancovanému ležení ustúpiti přinutili. Což vidouce nepřítel, že to bez bitvy a velkého krveprolití nebude, umínil sobě na naše vpadnutí. Pročež janičari turečtí nevypravitedlnou vžteklostí na královský husarský regiment, míníce jej rozraziti, se obořili, však od husarů uvítání byli, že v tom největším zmatení zpátkem ustúpiti museli. Spatřice to spahi, jenž turečtí rejtaři jsou, jak se s jančary děje, na utíkání se přes řeku Nislavu, tu blízko tekoucí dali. Když to takovou bázeň jančáři při nich shlídlí, obrátíc svou zbraň na ně, po nich stříleli, což i druzí Turci za řeku ležící učinili. Když se tak nepřítel [v] svém pořádku roztrhal a zmátl, nepominuli naši na nepřítele svým nejlepším pozorem dorážeti tak dlouho, až jej z jeho dobře zašancovaného ležení vytlačili a do řeky Nisany vehnali, kdež to tak náramně veliké krveprolití nastávalo, že ani 60 'jančarů ven nevyšlo, nýbrž co se jich nestopilo, ti postřeleni byli, nebo tu na placi 10.000 Turků zůstalo, našich pak toliko okolo 300 a 400 raněných, mezi kterýmiž nejvyšší wachmistr Uhlm hned v prvním trefunku zastřelen byl. A tak se naši celého ležení tureckého zmocnili a v něm též dobře dle kunštu vojenského zašanoováno a zapatřeno bylo třiceti kusův a náramně velikým počtem granátů a karcahův. Opanovali přitom velkou nadmíru zásobnost profiantu, všechny ty. nejnákladnější stany (mezi kterýmiž Seravskirů stan, který velice nákladný a jemu nedávno od grosvezíra darem odeslán byl), se počítá 3000 dobrých tureckých koní a jiné všelijaké vojenské nástroje se našim dostaly, potom i město Niši dobyli a všechny, které v něm natrefili, postínali.¹⁵³⁾

¹⁵²⁾ Nis v Srbsku.

¹⁵³⁾ Doklad, jak turecké nebeapeči, šťastně zažehnané, přesto stále bylo v popředí zájmu i na našem venkově. Opis podle tištěných no-vin.

Léta páně 1690 za správce církevního vysoce učeného Tomáše Kaynesra nový krchov od pana děkana jest posvěcen. Dáno za tu zahradu 60 zl. sirotkům Horákovým, za hospodářů kostelních ty časy Matěje Strejčka a Vavřince Livečky.

Léta 1691 musela naše obec vojáky verbovati. K tomu z hlav dávati¹⁵⁴⁾ v rynku každý měšťan po 1 zl., ženy jejich po 30 kr., synů a cer po 15 'kr. Zaměšťané polulánici po 24 kr., ač v patente stálo po 12 kr., štvrtníci po 21 kr., hofěři po 12 kr., ženy jejich po 6 kr., čelediZ každého zl. r. po 3 kr. Z dětí po 3 kr., tovaryši po 30 kr. Summy odvedeno 138 zl. 20 kr. 4%.

Paměti staré.

Léta Páně 1312 za času panování českého krále Jana vynacházelo se v Moravě mnoho rabířů neb zburníků, kteřížto nemalé škody obyvatelům činili a v jistých zánikoch neb tvrzcách se zdržovali, až potom král Jan jich některé dal stínati, [o]běsiti, rozštvrtiti, na kolo vložiti a takové zámky, kde jsou se zdržovali, rozbúřiti, mezi kterými i zde v Drahotouších zámek jejich v zkázu přišel, jakož i zámek Rzeticz a Deblin, Ungersprech.¹⁵⁵⁾

Anno 1636 usnul v Pánu a svůj časný život dokonal Vysoce Osvícené kníže a pán pan František kardinál z Dietrichštejna a biskup olomucký, kterýžto městu zdejšímu slavnú památku zanechal a privilegia, svobody všelijaké nadal, začez jeho duše aby odplatu přijala v slávě věčné. Obyvatelově Drahotuští za tak milosrdného otce na modlitbách pamatujte Boha žádati: CoeLICa LVX raDIet FrancisCo, PaXqVe DletrlChsteln.¹⁵⁶⁾

Léta páně 1692 zde v Drahotouších zlá a nedobrá valašská čeládka zburnická vyrabovali p. dvojčtihodného pana Tomáše Keinera faráře, kterého jsice do ruku nedostali a pan kaplan Černíček, ten se do kamen skoval a život zachoval. Na ráno pak Anča, dcera Jana Buchaly nad kostel strachem velkým utekla a všechna pomatena byla a jiné lidi znovu pomámila, když z věže oknem na rynek hlavu vysterkovala, sousedé domnívajíce se, že by Valaši tam byli, chtěli po ní střílet, že se potom ohlásila, tak jí nechali a smíchu nemálo z toho povstalo.

L. P. 1693 dne 15. máje byl veliký mráz, takže ovoce na stromích pomrzlo a jiné věci.

L. P. 1694 dne 14. decembris vyrabován chrám Páně svatého Jakuba v Lipníku.

^{1H)} Daň <z hlavy zavedena na Moravě cis. (patentem r. 1692.

^{1K)} Zajímavý doklad přesvědčení, že v samých (Drahotouších býval zámek K tvrzc v Zahal<up'čiči), jež tradice udržela (podnes. Týká se hradů Ungerstoenka u Třebíče, Račice u Vyškova a Drahuše na Prostějovsku. Zápis učinil písař Horn. Hrad Drahotuš stával nad vesnicí Podhořím.

^{m)} Originál (privilegia, datovaný 19. března 1629, uložen v městském archivu v Drahotouších.

Anno 1695 dne 29. juli na svatů Martu povětrí a burka byla, od kteréj byli 4 koně, zabitě a nějaký Tomášek z Ternavky v hlavu obrážen. Nehromujte, mnozí příklad máte.

Anno 1698 dne 8. juli vyšel oheň od Jana Horního skerz udeření hromové, od kterého dva domy shořely, to jest jeho a Michala Tylla.

Anno 1704 dne 10. augusti Turek zbit na hlavu v Uhřích i ve Vlačích a v Moskvě.

Anno 1719 dne 3. juli ráno okolo 6 hodiny strhla se dosti malá burka s hromobitím, takže na Klokočském pastviskou kraváka hrom zabil a v Lipníku do kláštera udeřilo i také na Helfštejně kolikrát udeřilo a Jana Baykara, který tam v arreště byl, obrazilo.

Anno 1683 byla l měřice rzi po půl rýnským a jedna měřice ječmene ošum grošů platila.

Anno 1717 dne 11. augusti oheň večer lítal, že to k podivení bylo, neb jasnost takovú vydával, že mohli lidé peníze se země sbírat i mnozí zděšeně se lekali, že domy neb celé město hoří, mnozí se domnívali, že lucifer lítá. Ktrýžto oheň na mnoho mil jako v Holomúci, v Příbore a téměř v celé Moravě viděti bylo a věděti se nemůže, co to byla za světlost a odkud pocházelo neb co znamenalo.

Téhož roku dne 5. augusti císařtí Turkův 60.000 zbili.

Anno 1713 dne 11. decembris v zdejším chrámu Páně ukraden byl jeden kalich a z cimboriu prostředek neb knoflík, kterýž svatokrádežník v Slezku městě Těšíně prozrazený, chycený a spálený, kalich pak přinavracený jest byl. Ten svatokrádežník jménem Jan Švihilka někdy zde tovaryšem ševcovským býval.

Anno 1710 dne 23. máje o 11. hodině šelmy bohaprázdní loupežníci zburkované Pavla Andrysa rabovali a jeho, že vymluvit možné nejní, ohněm rozpálenými metlami pálili, přenáramně zmučili, pobili, však on nicméně, majíce na mnoho tisíc a v pravdě na mnoho set tisícův na izlatě a stříbře, raději se mučiti dal, nežli o penězích vyznal a snad by li smrt byl radši podstúpil než o některým rýnským pověděl. Když potomně nějaký Jan Horní po těch Valachoch a zbuníkoch střelil a na ně vyvolával, tehdy oni zbúníci jeho po řeči poznali a jménem jmenovali a zanechajíce Pavla Andrysa napoly upečeného, do domu Jana Horního, okna vystřískajíce vskákali a tam armary, komory, truchly vyštípali, šaty všechny, slaniny a maso pobrali, goralky asi půl vědra vytočili item vína, kterého asi dvě vědra v desítce bylo vytočili, ostatek vytécti nechali a peníze za tož víno uteržené pobrali. Milostivé tkníže pán pan Valter Xavery nic nepasirovalo, nýbrž šenkýř všechno zaplatiti a dvojí škodu trpěti musil. NB. Nadepsaného Pavla Andrysa oheň se chytati nechtěl, až potom starými metlami ho páleli a jako prase pekli, však jemu nic nevzali, od Jana pak Horního 16 břemen nabraného statku nesli.

Téhož roku, když lipenští patres scholarum piarum se študenty na zámku Helštejnu na rekreaci byli, toho času Jan Onderka tam dráhem a opatrovníkem byl, a u sebe zbuníky přechovával, s nimi společenství měl, jich překrýval, měl jich tenkrát v jedné baště deskami zatlučené, pravice, že by tam králíky měl. Študentové jak curiosi ten škrejš tajno vyšetřili (ač zamazaný byl), králíky o dvouh nohách, ba právě kradlíky, jenž kradávali, vyzpytovali. Dále taková nepravost na světlo vyjevená, tento konec *vzala*: Nebo toho roku dne 11. juli svrchu jmenovaného Jana Onderky dva syny Pranca a Kristiána na lukách jezerských blíž Posraného trní na jednom dubu blízko sebe, item jednoho Valacha Adama a jednoho mládence Duchoňa také na jednom dubu právem vojenským oběsili, toho největšího šelmu, starého Onderku a původa, kterýž syny své takovému řemeslu vyučil, mistra pustili. Malí zloději byli oběšeni, ti hrubí zůstali zapokojení, jako je přísloví dávní.¹⁵⁷⁾

Anno Domini 1705 dne 28. septembris na Svatém Kopečku skerz neopatrnost hausknechta v šenkúzi veliký oheň vyšel a tam tenkrát pútníci z Lipníka, z Drahotouš, z Hranic, odjinud z daleka na pouťi byli, kdež času nočního od toho ohně mnoho lidí vzácných i sprostých shořelo a mnoho, když z oken skákali, se jich zabilo a v kúři zadusilo.

A. D. 1604 měsíce října nová hvězda se zjevila v 17. stupni nebeského znamení střelce. Téhož roku Štěpán Bočkaj Transilvaniu oblehl a mnoho sobě jí přivlastnil a potom 1607 jest jedem otrávený a na místo jeho knížetem Transilvalnie jest Zikmund Rakotzius zvolený a potom tenž Rakotczi 1607 Transilvaniu opustil a Turkom se poddal,

Letha 1708 dne 7. máji Vsetín od rebelantův skerz jejich vůdce Očkaja vyplundrován., zámek, město gruntem vypáleno, lidu obecního a tam uteklého ipřes 600 zmordováno.¹⁵⁸⁾

L. P. 1714 nad kaplí svatě Trojice báně prostřední bílým plechem obita nákladem dvojčíhodného pana faráře Tomáše Keinera. Item jeho nákladem táž kaple roku 1692 vystavena, více jeho nákladem 1716 roku na týž kapli dvě kopky měďú pobité a přikryté, na kterúz dne 5. juli kotlár jičínský Mathys Gárttnecr 100 kusů plechu měděného tak tlustého, jako který se na pivovarné pánvi potřebuje. Vážila ta měď 26 centnířů 64 funty a 2/4 funt, po..., činí za tu měď peněz...

Anno 1713 tenž pan farář Tomáš Keiner zvonek malý, od Hranic visící dal ulíti.

Léta P. 1715 dne 3. aprilis přihodila se nešťastná chvíle, v noci o deváté hodině vyšel oheň od Pavla Andryška z jeho 'domu vedle školy. Od téhož ohně obecní škola a 6 městských domův (počínaje od

^{m)} Srovn. ZK XVII, 8S.

^{BS)} Obšírněji o řádění Kurueů M. Václavek, Vsatský okres Vlastivědy moravské, etr. 24 a <n.

školy až na druhou stranu po France Zemana, kterémuž jen stodola shořela) vyhořelo, item městská brána, více 6 domův za touž bránu z obou stran až po lávky aneb Tekoucí potok. Ten Pavel Andryšek, od kterého oheň vyšel, musel dle zřízení milostivé vrchnosti druhým pohořelým dříví k stavění koupiti, poněvadž na jeho manželku domnění bylo, že by ona kobyle nohu zaštevračovala v marštali a zapálila. Od slavného zemského ouřadu těmž pohořelým porážky neb defalcací na contribucí učiněno ...

Anno 1715 dne 27. máji byla zde v Drahotouších hrozná nenadálá povodeň, od kterežto na Rybářích 2 chalupy z gruntu jsou vzaty, totiž Jana Lívy a Jana Vališe, íem dolní a vrchní pastvisko kamením všechno zanesla a roli v Zátokách na 80 měř. pobrala [Připiš]: Deto 1725 znova sebrala voda na 6 měřic, jak na listu 136 ukazuje v Zátokách a ještě to k tomu 77 měřic a 4 achtele.

Téhož roku v tomto markrabství moravském vyskytl se nákaz morní, takže města Holomúc, Lipník, Přerov, Kroměříž zavřené, vojenskú vartu osazené byly a mnoho jiných blízko zdejšího města ležících míst, jakož i Hranice nakaženo bylo, takže Drahotouše, buď Bohu chvála, jako v zahrádce zdravé zůstaly a sem z jiných měst okolických a z daleka passe přinášeli a podpisovati dávali i také hotové passe brali, neb odjinud na tomto knížecím panství brané, platné nebyly.¹⁵⁹⁾

Anno 1712 dne 5. septembris kobylky jsou letěly ve dne i v noci, takže slunce viděno býti nemohlo, proti nim se také zde v Drahotouších zvonilo, a takové kobylky od Polska letěly sem i tam, jedni houfové k horám Podštátským, druhý húfové k Záhoří, třetí a největší jejich march byl k Holomúci. V mnohých místech ty kobylky se položily do kotníkův zvejší a místy i škody činily, kterých se svine dosti nažraly, však jim nic neškodilo i také jiný dobytek jich žhral. Takové kobylky na jejich křídlech jakési litery měly, kterýmž nemohl žádný vyrozuměti.

Anno 1695 na den sv. Marthy byla v povětří burka, jsou 4 koně zabité, na lipenském šcerku Tomáškoví z Trnávky hlavu obrazilo a téhož pacholkovi hoje.

Anno 1679 platila měřice rzi půl rýnského, ječmeňa 1 měřice 23 krejc. Ovsů 1 měřice 6 českých a bylo vydání eontribučního i za rekruty a na vojáky v celém roce summa 490 zl. 30 krej.

Téhož roku za purkmistrův Pavla Smetany a Jakuba Zimečky jest městské privilegium od J. V. osvícené kníž. Milosti Ferdinanda confirmované, pro kteréž jezdili do Vídně Pavel Smetana purkmistr a Eonorza, městský písař. Vzešlých outrat se nachází, totiž panu secretáři 12 zl. diskrecí, item cancelistom 3 zl., lokajom 42 krej. Panu hejt-

^{TM)} Sousední Hranice byly 4 neděle zavřené. Srov. či. B. Indry, Morové rány v Hranicích, ZK XVH, 114.

manu hranickému za přímluvu 3 zl., f ormanom 9 zl. 15 kr. Panu purkmistrovi a písaři, když bylo přivezeno za práci 6 zl. Item třem osobám, když tam ponejprv v roku 1677 ve Vídni byli, dáno 5 zl. 15 kr., na cestě z Vídne a do Vídne 3 osoby utratily 6 zl. 19 kr. za víno a jídlo, to jest 1679 roku. Rozličně vydáno 3 zl. 43 kr. A tak činí outtrat strámy toho 49 zl. 4 kr. v jedne sumě. A tak tato confirmací jest vyzdvížena 1679 roku, deeretirovaná od kníž. Milosti 1678, Vidimus ke knížecí Milosti podaný 1677.¹⁶⁰⁾

Anno 1718 dne 10. augusti usnul v Pánu dvojctihodný vysoce učený pan farář zdejší a velký dobrodinec kostelův k faře drahotuské patřících, pan Tomáš Antonín Keiner, potřebnými svátostmi opatřen, pochován a pohřben jest v kapli Nejsvětější Trojice, která dal svým nákladem vystavěti a v ní sklípek pro pohřbení těla mrtvého vyklenuti, byl starý věku svého 66, farářem zdejším 33 léta 9 měsícův.

Anno 1722 dne 12. augusti v Pánu usnul a v kapli S. S. Trojice pochován jest ctihodný pan Josef Mathys, zdejší rodič a caplan, věku svého 48 let, po něm za caplana subsegiroval a přijat jest Johan Mathis, také zdejší a ponejprv jest brzy po nové mši za kaplana osedlý, kterýž nákladem nebožtíka pana strýce, vejš podotknutého, ad studia na kněžství byl promovírováný.

L. P. 1724 v zdejším chrámu Páně obrázek svatého Floriána, kterýžto skrz oktáv na oltáři hrubým byl vystavený, se potil, což pan farář s kostelníkem spatřil s podivením dne měsíce 12. máji. Pane Bože rač skrze přímluvu svatého Floriána ode všeho zlého chrániti!

Téhož roku, dne 17. máji celé panství hranické, drahotuské i lipenské ve zbroji osoby městské, selští pak s vidlama a s kosama švančarami se postaviti museli a potom rozesláni byli na kolik stran a byly všechny místa a domy v obcích vysítirovány a podezřelí a cizí lidé do vězení bráni. Na cestách a silnicích varta obstavena byla a každého, nech on byl kdo byl, pocestného visitírovala a byl-li podezřelý, do arreštu oddala, takže plná šerhovňa hranická podezřelých lidí naplněna byla. Kterěž visitírování po vší Moravě jest konáno. Z Drahotouš byl commandirovaný radní písař se selským lidem do sedmi dědin.

Pán Bůh výstrahu dává, abychom se lepšíli.

První výstraha ohně byla, jak svrchu psáno, že sv. Florián se potil, 1724.

Léta Páně 1725 dne 2. juni stala se škoda skrz krupobití neb potlučení, které jsice mohlo nepřijíti, kdyby byli časně zvonili, ale skrz přemeškání lidské nepozornosti Pán Bůh nás potrestati ráčil.¹⁶¹⁾ Zkaženo a potlučeno obilí všelijakého, skrovně počítaje 612 měřic, nato

¹⁶⁰⁾ Ordig. pergamen s přivezenou ipe&eti,- datovaný ve Vídni 16. října /1678, je v měst. archivu v Drahotuších.

»») Pověra zvonění proti mračnům '(kobyčkám) udržela se na Hranicku do pól. min. «tol. Srov. ZK XDC, 80 a n.

asi v tejdni veliká povodeň následovala, od tej povodně, co krůpy nezkazily, ostatek zkaženo bylo a byla povodeň neslýchaná, kteráž nejenom břehy Bečevní převyšovala a přikrývala, nýbrž i celé póla, které naproti Bečvy z té strany leží, dílem připlavila, zvláště při břehoch, dílem se po nich rozvodnila, že skladův viděti nebylo, po celým Výhonku venkonce z Bečvy se vylívala, každé příkopy a příkopky přebírala i také za humny France Zemana příkopu velmi přetrhla a tu se tým místem ze zahrad voda potoční valila, celý flek, jak cesta k Výhonu ukazuje, zalila, že lidé na koněch břiesti museli. Posledně v Zátokách (mimo předešlého pobrání 77 měř. 4 acht. v roku 1715 dne (27. máje) zase znovu 6 měřic 4 acht. rol pobrala. A tak souseďe skrz tou povodeň a potlučení veliké škody trpěli, na to oas vožení do stodol veliké pršky a nečasy následovaly, lidé sklízeti nemohli, v mandlích mnoho obilí od mokra porůstlo a ostatek zkaženo bylo. Podzimek také byl nepříjemný k zašívání, nemohli roli zdělávat, neskoro zašívávali, mnozí teprv až 2 týhodne po Všech svatých zaseli.

Nyní se zasej k výstraze strany ohně obracím:

Druhá výstraha byla, když léta 1726 dne 5. měsíce února asi půl hodiny z půlnoci u Henricha Šlosara stěna protlela a vyrubána byla, takže oheň ven nevyšel. Poslední výstraha byla, když povětrí před Ulicú krucifix přelomilo, měšťánovi Matějovi Bekarovi stěnu vyvrátilo, to mohlo asi hodinu před neštěstím se státi, které nyní vypisovati budu.

Léta Páně 1726 dne 5. měsíce března v noci o 9. hodině vyšel hrozný, strašlivý, prudký oheň z domu Jana Skříčila. Z toho ohně na ráno, jenž byl den Popelce, dies cinerum, nepříjemný, zármutky plný, neslýchaný Popelec následoval: neb 18 domův měšťanských v popel obrácených se našlo, některým i dobytky, nejvíc pak ovce pohořely. I také brána od Hranic obecní, k tomu dům radní se světničkami obecními a věže nad rathouzem vyhořela a 2 grunty v Hranické ulici shořely. Totiž zasíhl ten oheň počna od vdovy Anny Kašpárky až na Pavla Masníka po jedné straně. Item od Jury Rábla na Juru Vybírala po druhé straně. Měšťanům velká starost, největší škoda nastala, nebo mimo jmenovaných 18 měšťanských domů vyhořelých, všechny tři sladovně i se sladami na popel shořely. Pivovar také vyhořel, chvála Bohu, že kádě přec obráněné byly a tak starost nemalú i ti, kteří nevyhořeli měli, předně sladovní ani sladův nemajíce v pivovaru po jednu vařiti nemohúce, o to se starali, jak by pivo vařili, aby se jim po řádky nezderžovaly sladův spáleno. Některým těm ubohým vyhořelým opáčený oheň i stodoly strávil, a velké povětrí při tom ohni se strhlo. Ti, kteří o stodoly přišli, nepochybně nijaké pícování ani slámy ani obilí v slámě neměli, museli dobytky prodávati, poněvadž na kolnách se neobstálo a stodoly shořely, kterých 7 jest napočítáno. Buď Pán Bůh pochválen a matka nejsv. jeho, též sv. Florián, že v tak hrozném povětrí oheň přetrhnutý. A to se čtyř koncův byl, kdežto

málo braňáčův, ale více schraňáčův a zlodějův se vynacházelo. A tak po veselém masopustu navštívení jsme od žalostivého pustu.

NB. Přizapomenul jsem napsati, že před tím ohněm dne 11. února u Samuele Zimečky, když na svatbu strojili, také jako u vejš jmenovaného Slosara, stěna se zatelela a z Boží pomoci ven nevyšlo, poněvadž hospodář časně zmerkval a tak zalito a odrubáno bylo. Před ohněm asi 14 dní o té hodině, o které oheň vyšel, totiž v devátú večer, viděl sem na obloze ohnivú hvězdu; takovú spatřice, ihned jsem pomyslil a pravil sám k sobě, že tej noci oheň v některém městě neb vesnici škoditi bude. Když ráno nikde o ohni slyšeti nebylo, tehdy jsem to z mysli pustil a na to zapomněl, až teprve, když se vyjevilo, sem sobě k paměti uvedl. Alexandr Hora, přísežný písař.

Veritas odium parit. Ačkoliv pravda nenávist plodí, ne pro pohoršení, nýbrž pro polepšení pravdu dokládám.

L. P. 1732 za dvojíctihodného a vysoce učeného kněze Cyrila Jakuba Kladilla, faráře drahotoušského, za purkmistrů Pavla Onderky, Jiříka Andrýska s jich spolukonšely a kostelních hospodářů Matěje Bohatého a Jiřího Andrýska (z povolení slavné consistori protiv 10 zl. 30 kr.) kápła svatej Anny vnově z gruntu za Kozí uliců v novém krchově vystavena a to z nákladu dobrodincův, peněz odporučených a darovaných dle počtu kapelního zejména jmenovaných osob v cancelárii kostelním se nacházející, a z takových peněz interesův zrostlých a capitálův, v pospolitej sumě se vynalezlo skrze kostelní hospodáře totiž 690 zl. 16 kr. 3 d. Následovalo nákladu dle vydání počtu kapelního, inimo všech robot práce, jetých a pěších, pomáhajících 785 zL 15 kr. 3 d. Co jest peněz chybilo na výplatu, to se od farního kostela svatého Vavřince zapůjčilo, nebo materialia, dříví, tihly, vápno do J. V. O. kníž. hranického důchodu všechno úplně zaplatiti se muselo, nebo tihel pálených vyšlo 31.650 kusů, item z důchodu vápna 21 žber po 24 kr., z Radvanic vápna pět pecí po 16 zl., item více ošum beček po 1 zl. 30 kr.

L. 1733ho zvonek na tej kapli sv. Anny od Jiřího Andrýska starýho darovaný za 63 zl. 48 kr. zaplacený, z Holomúce.

Toho léta oltář svatej Anny od Jana Plisky, fojta ratikovského darovaný a jeho penězi zaplacený.

L. P. 1734 na den sv. Anny posvěcena táž kaple sv. Anny od velebného a vysoce učeného pana faráře Cyrila Jakuba Kladilla našeho.

L. P. 1735 varhany v tej novej kapli sv. Anny od Jana Plisky, fojta ratikovského darovaný a jeho penězi zaplacený.¹⁶²⁾

L. P. 1739 na den sv. Tomáše apoštola Páně měsíce prasince, toho času bylo velké teplo, že mohl polní práci konati. Právě tu noc před

**) Týž fojt radikoivský Ípliska dal r. 1725 postaviti ve farním chrámu drahotoušském oltáře sv. Valentina a sv. Alžběty. Podle záznamu v matrice drahotušské (tom. I, fol. 709) toyl oltář sv. Anny dělán v Přerově a varhany ve Val. Meziříčí. Kapli stavěl zednický mistr Josef Konečný z Hranic.

svatým Tomášem strašný, hrozný a velké povětrí se od půlnoční strany zbuřilo, že stavení štítů do polovice pět shodilo v rynku. V horách, v zahradách, lesích stromy s kořením, jedlí, ty největší duby zvyvracelo, že na kolik let měli lidé co kupovati. Nejenom zde, nýbrž na všechny strany slyšeti toho času a tej noci bylo o takovém povětrí a božskej výstraže na nás zeslanej, což lidé strachy se třásli, div že živi zůstali od takového neslýchaného strachu, k Bohu volali, za ochránění žádali. Čehož Bože, náš spravedlivý soudce, nedopuštěj na nás toho více. Však ale nato brzo bylo k slyšení, že ta strašná výstraha se od půlnoční strany vyjevila, jak náš nepřítel Brandiburk právě toho času ze svéj země pruský do Slyskej země, což o tom vpravdě vypravovali, jest mašíroval, město Wraclavu svobodně dostal a tak se k nám do Moravy přibližoval a po Slizký zemi toho roku 1740ho do pevností, měst se osazoval, jenom jedinou pevnost Nysu nemohl dostat, a tak naše císařské královské vojsko rozliční mašírovalo, které v Moravě nikda spatřeno nebylo, totiž Radczy, Banduři, Uhři pěší i v koněch, nacionalisti z uherských comitátů a obyčejné vojsko, kyrysaři, drakuni, husaři, pěchota. Takové vojsko skrze nás nejvíce do Sliska a ze Sliska nás trechovalo a ustavičně domy bez quartirů málokdy byly prázdný, nemalá škoda a ubírání v lidu byla, nebo mužským, koňským portýrna vychování býti museli. Item více do Slyska za nima, kde armáda stála, profianty dovážeti se muselo, následovalo všeliké zesypání rzi, ječmena, ovsa, nejvíce sena, slámy dodávati pod velkým trestem se muselo a tak na zimu vyrukovali ze Slyska a nic tam nepořídili. Však ale mezi tím Francúz také vojnu vedl a tak všechna armáda na něho mašírovala a vojska žádného zde nezůstalo. Tak tehdy právě vánoční svátky do Holomúce se svou armádu Brandiburk přimašíroval a den Nového léta 1741ho roku po celej Moravě svobodně se rozložil, dále také do Uher, sem a tam mašíroval, nebo z něho veliký strach vycházel, na všech místech škodu v domích na dobytku velkou dělal a lidi šancovat zbíral, kde se jemu líbilo, za vojáky nejvíce sobě vybíral, takže lidé čerství a zdraví po horách zimním časem ukrývat se museli, i také s dobytkem ucházeli, nebo velký hold peněžitý, nesnesitelný na města, vesnice ukládal, nebo mečem, ohněm chtěl trestati, pročež strach po všech krajinách povstal a jemu se dávati muselo, cokoliv požádal, nebo jsme jemu v rukách stáli, nebo našeho vojska žádného v Moravě nebylo; když pak se naša armáda na něho vracela, zasej ho z Moravy vytlačila.¹⁰³⁾

Letha 1742 kostel farní pod titulem sho Vavřince se ozdoboval a to nová podlaha se dělala, to jest rordek,¹⁶⁴⁾ item cor aneb pavlač pro varhany a starý pavlače přišly k zboření a ven vynesení.

L. P. 1743, 44 a 45 roku přes tři léta v časy vojenské kápla svatého

¹⁸³⁾ Olomouc pádila 27. prosince 1741. Pruské posádky ležely 1742 v Hranicích i v Lipníku, na jaře však Moravu opustily. ^{1H)} Rohrdeoke, t. j. iráJkoeový strop.

Josefa¹⁶⁵) z gruntu vystavena a také kupla bílým plechem obita a krovečky s křidlicí od dobrodince nákladu, našeho pána nejmilostivějšího osvěceného knížete Karla z Dittrichštejnu.

Toho léta 1743 vnově z gruntu kosnica z kostelního nákladu vystavena a ze starý kosnice, která do kruntu nové kaple zasyhla a tak všechny kosti do nové jsou přenesené byly a uctivě se uložily.

1748 na den sv. Urbana hned z večera vyšel zlý a nešťasný oheň od Jana Kyselého Zachalupky jinak na Novosadech a vyhořelo jedenáct chalup, item dvě pastýrně obecní, jedna stodola Václava Hovůrky a druhá obecní.

1747 oltář sv. Josefa vystavený od dobrodince J. O. kníže. Mti pána našeho Karla z Dittrichštejnu.

Toho léta 1747 na den Všech svatých o desíti hodinách v noci vyšel oheň hrozný a žalostný k památce všech věrných dušiček od Martina Hendricha kováře v Bratrské ulici a vyhořelo pět chalup, jeden dům v rynku Ant. Rajcha.

L. P. 1748 náš chrám Páně pod titulem sv. Vavřince a my všichni farníci a věrní křesťané, podosáhli jsme poklad nejvzácnější a v celém světě nejdražší částkou jedinkou svatého Kříže dřeva, na kterém náš spasitel a vykupitel Ježíš Kristus pro naše spasení umřítí ráčil, na věčnou památku k uctění a veřejnému líbání se od duchovních uděluje. A takový věčný poklad jest nám od našeho vlastence a krajana zdejšího drahotouského zrozeného, nyní pak v městě Holomúci při vysoce slavnej biskupské consistorii, vysoce učený urozený (tytul) pan Johanes Norbert Smetana, secretarius toho času, ze svůj k nám a svůj vlasti náchylnosti a milosti od jeho vzácný osoby darovaný a v tomto chrámě Páně zachovaný. [Přípisek latinkou »Kříž, který se v postě vždy v pátek k líbání podává«.]¹⁶⁶)

L. P. 1748 za purkmistra Pavla Onderky (jakožto baumajstra při tom stavení) Antonína Rajchorta s jich spolukonšely toho času, vystavena z kruntu vnově sladovna v obecní zahradě, která z nákladu tehdejšího měšťanstva od nového majstra Josefa Konečného z města Hranic a jeho palíra Vencla Hanselky z Hranic postavena jest, za takové dílo jemu, majstrovi zednickému dle contractu zapláceno 134 zl. 12 kr., kamení vyšlo pospolu 96 sáh, tihel pálených 27.000 kusů. Nepálených na vrchní podlahu a na chlívy obecní, které se rozházet musely a zase vnově vystavěti 6000, vápna 51 bečka, dříví 76 kusů, šindela 13.000, šindelních hřebíků 14.000. Všechn náklad od tehdejších měšťanů nové sladovně i se stokem kameným peněz hotových vynaložených a vydaných, totižto 806 zl. 27 kr. 1 d. Robot pěších a

¹⁶⁵) Kaple sv. Josefa při farním kostele, základy položeny 23. dubna 1744. Stavěl ji zednický mistr Josef Konečný, měšťan hranický. Podle záznamu v matrice (I., 678). oltář dělal (1747 w Vyškově rodák drahotušský Martin Jezerský, obraz dal kníže matovat ve Vídni.

¹⁶⁶) Křišťálový kříž byl zdoben Blátem a stříbrem. Více o tom v matrice L, 679.

obzvláště jetých, pomáhajících od dvou třiceti měšťanů počítajíc jednoho 20 zl. všechna pomoc, kterou hotovými penězi jedenkaždý vypláceti musel, skrovně počítajíc, což učiní v pospolu totižto 640 zl. Summa 1446 zl. 27 kr. 1 d.

L. P. 1748 dne 28. juli kostel nový na svatém Hustině je posvěcený od vysoce osvíc. biskupa olomuckého a ten den nejsvětější a nejslavnější Panna Maria Hustinská¹⁶⁷⁾ ze starého kostelíčka do hrubého kostela byla přenesena slavně od cardinala Ferdinanda Julia Trojera.

1749 nová studna z fcruntu při nový městský sladovně z nákladu měšťanského vystavena, od tesaře Antonína Záruby zdejšího udělána. Nákladu všeho krom robot a kamení svezeného, totiž 47 zl. 33 kr. zaplaceno. Kamení vyšlo 19 sáh a tak na pět sáh zhybu jest zhotovena krom ohlubně.

L. P. 1750 dne 20. aprila za purkm. Pavla Onderky, Václava Málka B jich spolukonšely a měst. rychtáře Ant. Zimečky vystavený z kruntu právní znamení aneb planýř od majstra kamenického Johanesa Pynku z městečka Krásna z nákladu obecního. Zaplaceno jemu za hotový vystavení i s přivezením totižto dáno 50 zl., item jemu 2 vědra piva penězi zaplaceno 2 zl. 30 kr., dohromady 52 zl. 30 kr. Majstr zednický Josef Konečný, měšténin z města Hranic, kterouž práci se všemi tovaryši a také učněmi konal z povolení cechu olomuckého, palír Wencel Hanzelka z Hranic, Venci Zemek z Hranic, Josef Rabel z Blahutovic, Karel Konečný z Hranic, Jakub Mach ze Středulisa, učňové Jakub Zbrož z Jezeraice, Josef Ličmon z Lipnika, za kterou práci vyplaceni jsou 8 zl. Do cechu olomuckého za povolení 2 zl. 20 kr. a při tom měli všichni vychování, jídlo, pití a také outraty ouřadu, cechom a všemu lidu obecnímu. Item za materie, co bylo zapotřebí, kdežto počet obecní extra toho roku lepší vyjádří, pospolu pak učiní outrat zběhlých 32 zl. 8 kr. Summa nového vystaveného právního znamení aneb planýře 94 zl. 58 kr.¹⁶⁸⁾

L. 1750 schody nový dělány z kostelního nákladu na krchově farního kostela, na koř a na vezu skrz něj chodící.

1748 byla spišková sůl vložena na město Drahotouše, 800 kusů spisů, jeden spisek za 1 zl. a 3 kr. platiti se musel.

1749 byla zase vložena sůl 440 kusů spisků. Item tvrdý aneb kameny 36 centů, 1 zl. 2 kr. 1 d.

1749 dne 16ho januare v markrabství moravském i také u nás v Drahotouších vloženo conhsumo ze šenku z piva, jedny bečky conhsuma 50 kr. a Tranckh-Stiieru 25 kr., což učinilo 1 zl. 15 kr., z jednoho vědra kořalky 50 kr. Potom pak v 1750 roce pod contract se při císař, králov. comihší přivedlo; ročně 300 zl. se dávati až posavade musí.

¹⁶⁷⁾ t. j. Hostýnská.

^{w)} Drahotouše měly vlastní hrdelně právo. O rozsahu jeho pravomoci >vfe ZK XX, 04. Pranýř odstraněn aa císaře Josefa U.

Léta 1740 až do 1745ho totiž šest let trvala vojna hrozná a strašlivá v Sliský zemi a při tom ubohá Morava nejvíce vystáti musela od maršů a quartirungů, jakož naše Drahotouše a v něm obyvateli smě vytrpěli od císař, královského vojska a nepřátelských Brandiburka, jedni vycházeli a druzí do quartirů vcházeli, vořpony nesnesitelný, obilí zesypání rzi, ječmena, ovsa, sena, slámy, mimo toho, co v domích se dávati muselo. Mezi tým více ješče za naší armádu do Sliský země k Nisy dovážeti museli, také do Wratinku, Holomúce a kdekoliv nařízeno bylo, nebo jsme takové vojsko neslýchané poznali, kterej naši předkové nikdy nevidali, totiž pěších mušketýrův všelikej libraje, item Esterházy hajduky, item bandury a s nima svobodníky, kyrysary, drakuny, také regulirovanej husaři, mimo těch ješče husaři nacionalisty uherskej od všelikých comitátů aneb stolic, Prešpurskej, Šoproňskej, Rabskej, Sollotzkej, kterých nechci víc jmenovati a od kterých rač nás Bůh zachovati i potomkův našich, svú pomocú nic nepořídili, nýbrž velkých škod v lidu vymyšlených, porty mimo vychování penězi se jim platiti muselo. Také polské vojsko, velká síla, k pomoci naší královny do Čech k Čáslavě skrze nás maširovali, s pikami a kušami jeli a přes jednu noc u nás stáli. V ty časy vojenské podle spisu Inquartirungu a škod zdělaných, dobytka, koní a vozů pohynutých na vořponech počítajíc, 10.348 zl. 19 kr. 2 d. Toho pravdu v městském cantziláři vynaleznete, však ale povinnosti při tom vypravovati také platy se museli.

Letha 1748ho Jasnosti královny čarovný vojska ruského 36 tiesíc k pomoci naší nejjasnější královny Maryji Teresiji skrze naše Drahotouše třetí částka maširovalo, a to protiv králi francúzckému a když král francúzský pomoc velkou uhlídal, pokoj zjednal. Tak zase se navrátiti museli a zimní quartiry v Moravě měli. Také u nás 2 companij přes půl roku ležely, pokojně bohabojně, podle svého obchodu živu byli, na své peníze trávili, náboženství při svých kněžoch staré víry, vykonávali a často se postili, však ale hned v příchode musela se jim obzvláštní chalupka pro pocení, jakož ji nazývali baňa, odevzdati. A tak když nejvíce rozpálení, upocení byli, medlíčkami se mrskali po nahu, potom pak nazí do čerstvé vody v létě i v zimě se položili a jeden druhého polívali.¹⁶⁹⁾

Letha 1726ho vykázané a obnovené meze a hranečníky, místami hřebíky bity a místami cejchy knížecí v Dolním a Vrchním Březí.

Letha 1737ho privilejia městské od Jasnosti císařské pána pana našeho Karla Šestého vnově confirmirované, které outraty z kanceláři koštovaly přes 300 zl.

Letha 1751 dne 25. augusty usnu v Pánu dvojčtihodný vysoce učený pan farář zdejší drahotušský Cyril Jakub Klátil, všemi svátostmi

"•) Leželi po tři dny (od! 15. do 17. Ceirvenc«) ««J Lipnika až po DraJiotuáe. Na ztmm eůstala pak v Draho tušicli jedna kumpanie vojáků v síle 160 mužů.

opatřený, pochovaný protiv hrubými oltáři v kostele mezi stolicami na chodníku. Byl starý 72 léta, farářem zdejší 25 let, po něm z pozůstalosti vypadlo věna: kostel farní dostal 994 zl. 13 kr., kostel filiální jezerský 248 zl. 33 kr. 2 d, kostel podhorský 248 zl. 33 kr. 2 d.

Letha 1753 na den svatého Matěje apoštola Páně usnul v Pánu dvojřítihodný pan František Hýža, zdejší caplan, který 13 let caplanem zde byl, všemi svátostmi opatřený. Pochován a pohřben na prostřed kostela na chodníku k hrubému oltáři. Byl horlivý kazatel a dobrodinec lidu.

Letha 1752ho zvonek svatého Donáta, kterým se při pozdvihování zvonívá, od Maryny Wolfky ze Slavica za 29 zl. kupený.

Letha 1752 za purkmistrův Pavla Onderky, Antonína Zimečky nové hodiny z nákladu obecního zjednané a na ratus postavené od hodináře Martina Skřivánka z Holešova za 142 zl. 9 fcr. a k tomu staré hodiny, které na kostelní věži bývaly, jemu přidáné. Cymbál aneb zvonek z Holomúce za 53 zl. 59 kr. od Melichara Šwana zaplacený, stolař, malíř, zedník a kovář a jinší potřebnosti koštovaly 53 zl. 51 kr., což toho v pospolitej sumě učiní totiž 249 zl. 59 kr.

Léta toho 1752ho nově vystavena pasderna z nákladu obecního, zklenutěná z pálených tihel, mimo robot, práce všeobecní, koštovala v sumě 148 zl. 12 kr. 3 d.

Letha 1747ho pastirně obě z kruntu z obecního nákladu vystavené po nešťasném ohni.

Letha 1754ho, dne 10. juli měděná báně s křížem železným pozlacená na tuž novů vezu svatého Vavřince, našeho velkého patrona a zástupce od ohně časního i věčného slavně postavena, která báně váhy 32 funtů má a velikosti 3 měřic rzi se vsype do ní, kříž má váhy 67 funtů. Renovirovaná přistavená táž věže od zedníka Josefa Konečného z Hranic, nový vrch vystavený od tesaře France Kelnera z Bartošovic, plechem bílým od klempíře Johanesa Oto z Nového Jičina přikryta, od svého díla zedník má 100 zl., tesař 170 zl., plechu 16 centů, 1 cent po 35 zl., činí 560 zl. Item klempířovi od 1 centa po 9 zl., cín a cveky sobě šafoval kovář Václav Jedlička zdejší, 122 zl. vyplaceny.

Léta 1755 vazba vzdělána nová pod zvony z dubového dříví z nákladu kostelního 90 zl. od majstra France Kelera z Bartošovic.

První pouť na Svatů Horu Hostýnskou, která se začala roku 1755tého šestú sobotu po Velikénoci, dne 10. máje. Následující pořádnost strany mzdy jest dobrovolně snesená na domě radním v úplné schvální hromadě. Z obecní kase k placení dne 25tého apríia roku 1761ho:

Velebnému Vašnost panu faráři, rektorovi s jeho pomocníky musieřujícími a zpívajícími 2 zl., zvoníkem soběchlebským 7 kr., zvoníkem bystrickým 14 kr., zvoníkom hostýnským 14 kr., na svatě hoře za

zpívánu mši svatú 1 zl., na tejš hoře za svíčky bílé 3 funty po 54 kr. činí 2 zl. 4 kr., počestnému ouřadu zdejšímu s kostelníkem 1 zl., ministrantem zdejším 12 kr., ministrantem bystřickým 6 kr., formanom dvum, totiž k odvezení pana faráře a k odvezení věcí kostelních, jednomu každému 1 vrtěl ovsu a 2 zl. peněz, činí okrom ovsu na peněžích oboum 4 zl., item více rectorovi [na] sv. Hostýne 7 kr., item ministrantem na sv. Hostýne 3 kr.

Notatum: Pan farář tehdejší velebný pán Joan Kandrnal jsyce svú mzdu vypustil.. Však ale to jeho mzdy odpuštění budúcím pánům farářům nepraejudiciruje a jejich vůli zůstává darovati neb záplatu žádati, což tým způsobem na pány caplany, když by na místě pánův farářův jeli, se rozumí. Což ale panu caplanu Andreas Awrathovi, který 1763 na místě pana faráře deputírovaný byl, dle jeho žádosti zaplaceno. Item 1764 panu cooperátorovi Františku Pflugrovi 1 zl. Jest ad notám vzato pro budúci direkcí, že může darováno neb place-no býti.

Notatum v sobotu dne 2. juni 1764.
Rektorova mzda roční a případnost:¹⁷⁰⁾

Léta Páně 1764 dne 7. juni vašnost pana faráře Joan. Kandrnala při popisování ku vysoce slavné biskupské consistorii kostelních solaristův, na vznesenu strany rektora otázku na domě radním od purkmistrův a rady a vejhozu starších obce, jest referírováno a na tom konečně přestalo, co jemu přísluší totiž:

Z casse kostelní respectu zbírek solárium	17 zl. 40 kr.
ku 4 slavnostem po 7 krejcaroch	28 kr.
od zpívání pašie.....	35 kr.
na struny.....	45 kr.
za papír na cedulky zповědní	8 kr.
Z casse obecní od zvonění klekání a poledne	2 zl. 20 kr.
činí	21 zl. 56 kr.

Accidentální případnost:

O vánocích v městě a dědinách, obyčejná kolleda a hodová, jinak posvícení cantací. Item tři cantací v městě: na ss. Tři krále, Všech svatých a s v. Mikuláše. Od cvičení dítek písennímu-liternímu-aritmetickému též musikálnímu, zpěvnímu umění štvrtročně od každého školníka sedům groši. Bývalé vymyšlené dřev, chlebův, vdolkův, koblíhův dávání se na budúci časy zhazuje a cassíruje. Však ale aby podobné věci vyluzovati ponuknutí neměl? A při živnosti obstáti mohl? Tehdy B povážím: Při vybírání desátkův oné nepovínavaté vyprošené toliko snopy se jemu tenkrát stabilírují a jsice: Od gruntovního desátního — štvrtního farního tribuenta jeden snop rzi, jeden snop ovsu, následovně podle proporcí, od dvůštvrtníka dvojnásobně dva rzi, dva ovsu snopy. Proti tomu uvolení tych snopův, aby mládež nadepsaným umě-

"•) Rektorem školy toyl tehdy Josef Reger.

ním vyučovati pílen byl. Pro budící observací a pravidlo, též pro vyhnutí excedírování a vymyšlenek zapověděných, jest k budící paměti zapsáno vejš psaného datum.

Léta 1766 Jasnost císařská pán pan náš Josef skrze Drahotuš na den Panny Marie Carmelitanske s dvěma jeneraly Laudonem, Laszczym a hrabě Ditrichstein, ktorej naším knížetem má bejti, skrze jeli, [přípisek] a ta památka nápisem latínským na domě radním na štítě jest opsáno a pro památku zachováno.¹⁷¹⁾

Léta 1768 vazba pod zvony musela se dolů shoditi a nová vystavěti od majstra Jana Rajnocha, se synem dělal z Rajnochovic, z kostelního nákladu vystavena, tesaři 43 zl., kovářovi 25 zl., do lipenského důchodu za dubový dříví 23 zl., zedníkovi i s materiály 8 zl. 43 kr., pospolu učiní 99 zl. 43 kr.

Léta 1769 dne 22. januari titul: velebný pán Johannes Antonín Kandrnal viceděkan zdejší, který u nás 16 let naším duchovním správcem mezi námi pokojně živ byl a svrchupsaný datum svůj život šťastně dokonal ve štvrtú hodinu odpoledně.

Léta 1769 dne 28. dito titul: velebný pán decan Wenceslaus Onofrius Bohm lipenský svůj život dokonal.

Léta 1769 dne 27. marty titul: pan farář náš drahotušský František Polka život dokonal, šest neděl u nás byl, v 12. hodině v poledne.

Léta 1769 dne 9. juli přijel k nám (titul) pan protocolista od slavného crejského kraje přerovského, pan Antonín Šmidlák a dne 10. dito v patú hodinu z poledne svůj život dokonal na domě Antonína Braty a při našem farním kostele pod titul: svatého Vavřince na křenově od titul: velebného pana faráře našeho Ondřeje Kelnera tehdejšího, spolu celu radů neb ouřadem, při tom všechny cechy, slavně a chvalitebně doprovoben jest a pochován, ex officio ouřad, cechy službu poslední vykonali, tým podobně titul: velebný pan farář štolu jenom 4 zl. požádal a to pro všechny služebníky a chrám Páně.

Léta 1769 dne 8. aprila (tytul) velebný pan farář Andreas Kelner z lipenského děkanství kaplanství k nám od osv. kn. mil. jest byl prehontirovaný, kterýžto svrchu psaného datum k nám jest ponejprv vstoupil, s přivítáním ouřadu místo celej obce. A dne 13. augusty, jenž bylo posvěcení chrámu Páně našeho, od (tytul) velebného pana decana lipenského Jakuba Niffritza jest nám všem farníkom v chrámu Páně představený a insstelirovaný slavně u přítomnosti farníků a jiných shromážděných lidí jest byl. Kterýžto pan farář jak jenom jest vstoupil do fary, hned sobě zedníka, tesaře povolal a všechnu faru skrze celé léto dělal, přestavoval, obzvláště nejprve všechny stodoly, v domě renovíroval, ze svého nákladu ozdobně opravoval, což jest k spatření.

^{m)} Bylo to 16. července na cestě od Opavy do **Olomouce**. Nikde jej nesměli vítat, Yšeeko vítání zakázal. Pouze Drahotuští jej vítali — latínským nápisem, který dali napsat na radnici (Matrika I., 688),

L. P. 1777ho dne 17. february opovážil se hranický pan polesný naše na Novej křikopě nad valchu stojící olše a střešňové stromy na čtyřicet kusů skrz robotu skáceti, chtějíce takové pro vrchnostenskou potřebu na drva zdělati, pročež tehdejší burgmistr starší pán Fabián Kabel dal ouřad a stáru radu svolat a čtyři osoby k panu vrchnímu hranickému Karlovi Neumannovi s protestací, že to olší je v našem territorium a že nám patří, jest vypravil. Kterýžto deputírovaní na vrchnostenským canceláři k odpovědi dostali, aby domů odešli a že až pan vrchní ouředník s milostpanen! tenkrát ustanoveným württschaftsrathem Johannesem Trnků (poněvadž se to na jeho poručení stalo) mluvití bude, že se nám jako zejtra odpověď odešle. Na druhý den, to jest 18. february, uradice se pan burmistr s ouřadem a stáru radů, poněvadž odpověď do devíti hodin ráno ze zámku nepřišla, a aby snad to skácené olší k vrchnostenské straně se neodvezlo, vypravili se všichni jeti iZ obce a ty olše a střešně v kusech žebřali a sem do Drahotouš odvezli a na rynku u statui svatého Jana Nep. složili, potom z toho se dříví na sáhy udělalo a do obce prodalo. Od vrchnosti ale potom žádná protestací nepřišla, ačkoliv se panu polesnému psalo, aby vyjádřil, z jakého návodu se to stalo, ale on neposlal žádnou odpověď a tak ostalo všechno ticho.

L. P. 1777 dne 27. february ten čtvrtek po svátku sv. Matěje apoštola Páně vyšel nešťastný oheň u France Bernkopa zámečnicka na hůře, a to se vyzvědět nemohlo jak, ráno o půl devátej hodině, právě jak lidi šli ze mše svaté z kostela, a vyhořeli: on, Franc Bernkop, Josef Blažek a Johannes Jemelka. Pak u Vavřína Vlčka a Cyrila Zimečky střechy se strhly a tak ohni překážka se učinila, že dalej nepřišlo.

Ten den byla veliká mlha, která skrze oheň, poněvadž pro nu větru •nebylo, dobrá byla, ale proto zlá, že ani Hraničtí, kdežto i mnozí naši tam na trhu byli, ani Slavičtí ani Klokočtí ani jiní okolní sousedi nic nevěděli skrze tu mlhu, že v Drahotouších hoří a tak k pomoci nepřišli, někteří toliko z Hranic, když o tým ohni na trhu slyšeli, sem na pomoc a to dosti neskoro přišli.

Když se náš farní kostel stavěl roku 1784 za velebného pana faráře Ondřeje Kellnera, tehdy se vyplatilo následovně:

zedníkom	1830 zl.
nádeníkem	788 zl. 48 kr.
tesařom	771 zl. 6kr.
kamenářovi	437 zl. 39 kr.
sklenářovi	26 zl.
zámečnickovi	262 zl. 54 kr.
stolářovi	279 zl. 39 kr.
klempnířovi	185 zl.
kovářovi	175 zl.
tihlářovi	476 zl. 57 kr.
vápeníkovi	164 zl. 30 kr.

za desky	123 zl. 55 kr.
za šindel dělníkom	77 zl. 42 kr.
všeliké jiné vydání:	
za sklo ec.....	661 zl. 4 kr. 2 h.
Summa	6242 zl. 14 kr. 2 h.

Vydalo se na oltář hrubý:

kamenářovi Ležatkovi	1512 zl. 30 kr.
bildhauerovi Foderle z Kroměříže	400 zl.
inarmolírovi.....	300 zl.
štafírovi.....	<u>187 zl.</u>
Summa	2399 zl. 30 kr.

Poboční oltáře:

bildhauerovi Poštackýmu	210 zl.
inarmolírovi	200 zl.
malířovi od třech obrazů	104 zl.
Summa	514 zl.

Summa celého vydání 9153 zl. 44 kr. 2 h., mimo našeho malíře Vybírala a štafíra z Pulneka. Ti dva nanejmiň přes 200 zl. vzali.¹⁷²⁾

Roku 1784 začal velebný pán farář Andreas Kellner stavět chrám Páně drahotušský svatého Vavřince a vydal peněz v tomto

1784 řemeslníkem	2961 zl. 43 kr.
1785 řemeslníkem	1579 zl. 52 kr. 2 h.
1786 řemeslníkem	3070 zl. 22 kr.
1787 řemeslníkem	204 zl. 30 kr.
1788 řemeslníkem	18 zl. 00 kr.
1789 řemeslníkem	17 zl. 00 kr.
1790 za nové tabernakulum na hrubý oltář	60 zl.
1791 od štafírování oltáře sv. Valentina	50 zl.
	7962 zl. 37 kr. 2 h.

Kostel měl tenkrát peněz jak kostelních tak fundačních 9511 zl. 4 kr. 2 h., a 2000 zl. musely jakožto dos ecclesiae zůstat. Tehdy musel velebný pan farář-více nežli 1549 zl. ze svých vlastních peněz dodat

¹⁷²⁾ V letech 1784—i1788 provedena úplná přestavba kostela na místě starého. Stavěl Josef Goerig z Nového Jičina. Podle zápisů v matrice (L, 706) postaven kamenný hlavní oltář r. 11786 kameníkem Janem Ležatkou z Kroměříže a sochařem Henricem Fedrlem, rovněž z Kroměříže. R. 1787 postavil Ležatka mramorovou kazatelnicí v kostele a Fedrle nové dřevěné tabernakulum. Marmorír Michael Prinez z Prostějova dokončil své práce na hlavní oltáři r. 1787, na postranních oltářích r. 1788. Nový oltářní obraz Nanebevzetí Panny Marie, malovaný v Olomouci, umístěn nad hlavním oltářem 28. září 1787, stál 72 zl. Téhož roku malovány i obrazy postranních oltářů sv. Vavřince mučedníka a sv. Valentina biskupa, každý za 22 zl. Všechny byly dílem Jana Pilže.

aa tento chrám Páně. K tomu dal na své peníze bramorovů kazatelnicu postavit.

Roku 1786 učiněna jest císařská cesta od Holomouce přes Lipník, Drahotuše, Hranice, Běloutín, Starý a Nový Jičín, Příbor, Místko, Frídek, Těšín až do Krakova: a tato císařská nyní také robotů se opravuje.

L. P. 1785 dne 25. octobris vyskytel se nešťastný oheň v Braterské ulici u Antonína Liěmona, jak ale se stal, toho dokonalá vědomost se vyzkoumati nemohla a skrze ten oheň od Martina Procházky až do konca celá ta strana a na druhý straně začnouc od Matěje Štase až po Cyrila Bohatého venkoncem i s mnohýma s obilím naplněnýma stodolama všechno skrze oheň stráveno bylo, tak sice, že nebylo možná co vynístit, aniž pbránit pro velký horko, však ale lidí bylo dosti k obránění, ale možná nebylo přistoupit pro velký horko a tak všechna stavem a jinší nábytky v popel obrácení přišly.

L. P. 1790 dne 3. juni ten čtvrtěk na Boží tělo okolo půl desátý hodiny před polednem, když lidi v kostele byli a velebný pan farář Ondřej Kellner zpívanou mši svatou sloužiti začal, od Karla Zemana, který taky v kostele byl a skrze jeho syna Balcara, když žemličky, pekely, nešťastný oheň vyšel, tak sice, že nebylo možná co obránit pro velký horko a sucho, nebo vody nebylo, potoky vyschly a u studních ohlubně shořely a tak vody k dostání nebylo, nebo ten čas leželi tady v Drahotuších dvě escadrony kyrysarů a štáb i s jenerálem panem Kospotem, kdežto oním kyrysarům od slavného rekementu Kavanagh řečenej, pět koní, kyrysy a jinší vojanské rystuňky zhořely. Však ale ten oheň od France Bohatého, v rynku ta celá strana a Lipenská ulice, jenom na konci u svatej Anny kapli Ondřeje Fekara, Jakob Holena a Fabián Konorza bez poskvrny pozůstal, ostatní ale všickni až po Fabiána Procházku v rynku, pak v Uličce Ludvík Liěmon a Tomáš Nováček na popel vyhořeli a nic jinšího okrom zděné komíny a z tvrdý materie stěny stát zůstaly a tak lid do velkej nouze a bídy upadel a přišel.

V roce 1784 stal se pád dobytka a trval skrze přes půl roku, tak sice, že v tom čase přes 400 kusů hovězího dobytka vypadalo a zhynulo.

Pamět strany od roku 1714 v poli Zátokách až do 1766ho přítomného skrz řeku Bečvu a povodně pobraných rol svobodných.

Z ohledu a s povážením, že na odplavených rolech gruntovních gruntovním possessorom contribucí, platy a desátky odražené neb defalcirované nejsou, naproti tomu ale s odplavenýma rolmi svobodnýma contribucí, platův, desátkův dávání přestalo, protož dnešního datum 18. marty přítomného roku 1766 po bedlivém vyhlídnutí na onych místech pod břehem Bečvy řeky, kde zase voda pod svobodné rola zem. užitečnú nadplavila a nadhodila, takové nadplavky jsou níže jme-

novaným kupitelom pod obyčejnú nápomocnu contribucí prodané, jmenovitě: Jan Prays vedle gruntovní Carla Zemana štvrt na půl vrtla ukupil za 4 zl. 20 kr, Venzl Kunát vedle tejj Fraysové na vrtěl za 8 zl 40 kr ukupil, Jan Bernkop vedle gruntovní starýho Blažka štvrt za 4 zl 20 kr, Jan Losert populání vedle Jana Šlosara za 8 zl 40 kr — s tým doložením, až by ti kupitelové tyto ukupené nadplavky v dostatečnost úrody vypravili, podle proporcí snesitelná contribucí jim vyštípěna bude. Stalo se s snesením celé počestné obce v úplné hromadě na domě radním za purkmistrův Václava Málka, Fabiána Rábla s jich spoluradníma dne 18. marty 1766.

Paměť ustavena novejj luku panské od O. K. Milosti v Rubanináeh, od Klokockych luk a našich s kuskem roli ležící, dekretem našemu městu Drahotušim dne 18. decembris 1768ho roku milostivě odevzdána, protiv platu 2 zl ročně do panského hranického důchodu pokládati. Kteroužto luku a kúsek roli místo toho placu ostaví při Trávnickém mlyně, stodoli a chlívu, udělena.¹⁷³⁾

Léta Páně 1767ho dně 13. juli byli vysláni z obce městskéjj Drahotušskéjj v šesti osobách ze starejj rady na zámek hranický k panu vrchnímu ouředníkovi Antonínu Franzovi Hallámkovi, činíce protestací, že se obci Drahotušskéjj v jejich kruntech aneb pastviskou při mlejně tak řečeném Trávnickém bez všechnej obce vědomosti stodola pro mlynáře vystavěla a za druhé, v roce 1768 dne 17. a 19. septembris zasejíc se protestací od osob vyslaných učinila podvkrát. Nadjmenovaný pan vrchní ouředník nechal při tom mlejně pro tohož mlynáře v drahotušském Trávníku pro maštale a chlívy grunty zakládat, načež jim k odpovědi dal, že kdyby on byl věděl, že to obci přináleží, že by na žádný způsob toho stavět nebyl nechal. Poněvadž však od svého předsevzetí přestat nechtěl, pročez obec městská Drahotouská byla přinucená k Jejich Osvícenosti Kníž. Milosti pánu panu Carlovi, svaté římskéjj říše knížete do Nicolspurku stížnost složit, s kteroužto poníženou supliku se stížností zmíšanou byl vyslaný toho času radní písař zdejší jménem Carel Keclík pod datum 7. octobris 1768. Na kteroužto supliku resolučí ihned podosáhl, aby lipenský pan vrchní ouředník Josef Carel Czyckar tu věc vyšetřil, kterýž to taky to před sebe dne 14. octobris 1768 běžícího vzal a Milost knížeti pánu svojj relací učinil, že Drahotušti dle svojejj žádosti takovou luku, kterou suplicando žádali podosáhnut protiv každoročnímu per 2 zl platu zasloužení jsou, jak také pod datum 18. decembris 1768 roku milostivě resolvírováno jest na Nicolspurkou, že z pouhé milosti dekretem v ruky naše a budícím potomkům takovou louku siturijující aneb ležící od louk Klokockych vedle Antonína Rýpara, toho času posesora jeho louky vedle tejj, per transactionem obci Drahotouskéjj od Osv. kn. Mil. zadanej, se odevzdává, protiv každoročnímu platu do důchodův hranic-

¹⁷³⁾ V originále rozhodnutí označuje kníže čin Drahotušských za urážavý a trestuhodný, jejich nároky jako nepravdivé, protože vrchnostenský pozemek je na všech stranách přesně označen. (Přesto z pouhé milosti rozhoduje v jejich prospěch.

kých 2 zl. Načež se taky dne 26. aprila 1769ho roku následující osoby; s obouch stran hranečních tej luky, pročez takovú loukou vypravili kamenima hranečníkami, kterých v počtě 14 kusů kamenů od strany Klokocké, jsou se postavily: A tak vinšující sobě všechno dobré, společně nějakú colací u burmistra drahotouského toho času Josefa Bohatého užijíc, v bázni boží se rozešli ten den po svatým Marku Evangelistu apoštolu Páně dne 26. aprila 1769 roku, jenž se stalo za ouřadu toho času a těch osob, kteří při těch hranečnicích byli, Josef Ant. Bohatý, burkmistr, Fabijan Rabel burkmistr, Matěj Vlček starší konšel, Tomáš Andryšek, Jan Vrbík, Jan Šlosar, Matěj Kaynar, Jan Jemelka, konšeli, Carel Johannes Keclík radní písař, Jiřík Kobza, Martin Vaněk, Pavel Horáček, Izidor Bohatý, Cyril Zimečka, Josef Frydrych, Matuš Kolyl z Drahotouš. Z Klokočí Jan Kajnar fojt, Antoš Rýpar, soused od tej luky, Josef Máchaná.

L. P. 1745 roku jest postavený kamenný kříž nade mlejnem Trávnickým jmenovitě nad Zábřehy z nákladu pana Johanesa Smolky, ten čas knížecího zahradníka v Hranicích, který také, kdyby tento svatý kříž k nějaký zkáze přišel, tehdy on nadjmenovaný dobrodinec na fundaci dvacet rejnských položil do obecní drahotušské kasse, by početná drahotušská obec z toho vypadajícího interesu ten kamenný kříž opravila. Ten čas jest posvěcený od dvojčtihodného pana faráře Cyrila Klátila a za purkmistrův Pavla Onderky, druhého Antonína Raihorta."⁴)

Pamět strany Bečevního řeky toku vprostřed zdejších drahotuských a hranických gruntův.

Léta 1762ho dne 26. máje stalo se consomissální z obouch stran města Hranic a Drahotouš vyhlídnutí o ustanovení hranečníka, s jedné strany Drahotoucha, totiž hranického pastviska, s druhé strany Antonína Slavíčského, contribuenta zdejšího jeho gruntovní roli. Totiž pro budoucí observatci jest při straně Staré haldy na začátku do země postavený hraneční kámen, dálejić také kolíky vtlučeny. Item do stromu hrubého topole jsou hřebíky vražené, k straně hranické hřebík s vyrytu literu W, k straně drahotoušské hřebík s literu D. A tak od toho topola meza až do Bečvi se vztahuje. V přítomnosti deputirovaných, z města Hranic: Franz Kutscha purkmistr, Jan Hoffman purkmistr, Jiřík Reich rychtář, Ignatz Klang syndicus, Franz Kulíšek konšel a jiní ještě deputirovaní z obce. Z města Drahotouš Václav Málek purkmistr, konšelové: Tomáš Andryšek, Josef Blažek, Václav Zikmund, Antonín Halla, Antonín Slavíčský původ. Z obce Antonín Zimečka, Jan Šlosar, Josef Bohatý, Tomáš Polomský.

L. P. 1780 dne 9. may od ouřadu burgmistrovského vyslána byla komisi Martin Vaněk a Cyril Zimečka radní a Jan Vrbík ze starej obecní rady, mezi Tomášem Gromanem a Antonínem Halu a ta komisi

"*) Stojí ipodneg. iMá nápis: DVM qVILibet pro paOe orans l'LuXlt Ista assVrreXlt — 1745. Podle záznamu v matrice I., 676, tesal jej krásenský kameník.

uznala, že Antonín Hala, jak nyní, tak na budoucnost i jeho potomci,, ten plot spravovati mají, což se pro uvarování budoucí mrzutosti tuto notíruje. Stalo se v městě Drahotouších za burgmistrův Antonína Brady, Pranze Vybírala a jiných spoluradtiích.

Roku 1805 dne 4. juni prodávala se měřica rzi za 15 zl, žito za 16 zl a to obilí se přivezlo z Krakova. Toho také dne někteří prodávali tu řež po 13 zl, kaša prosná mírka byla za 45 kr.

Toho roku veliké, množství lidu jak z Moravy tak i z Čech jelo na obilí do Polské země a nejvíce do Krakova, a tam žito, řež, ječmen, oves, prosnú kasu na korce kupovali, korec tam v polskej zemi byly naše dvě měřice beze dvouh i také beze 3 mírek. Od korca platili formanom z Krakova až do Drahotuš, jak mohl domluvit, po 5 po 6 zL. Zdejší lidé prodávali takové obilí Hanákom a pekařom až do 7. juni. Nato od pana vrchního z Hranic přišla zápověď takové obilí v domě prodávat, nýbrž aby se buďto obyvatelům nebo na veřejný trh vezlo a prodávalo a protož takové obilí na trh i do Lipníka i do Holomouce naši lidé vozili.

Toho roku množství Švábů do polskej země skrze Drahotuše táhlo a někteří svůj statek na vozech sebou vezli a někteří pobuda tam některý čas, opět zpátky na tragači veza svůj statek se navracovali.

Toho 1805 roku, 15., 16., 17., 18., 19., 20. juli bylo silné rekrutírování, jeden každý otec svého syna, hospodář svého čeledína musel k. asentu do Hranic dovést. Matky, otcové plakali, však ale to nic nespomáhalo.¹⁷⁵⁾

Dne 15. juli toho roku přijel nový pan farář do Drahotuš, Joannes Rosner, který byl v Nikolspurku kanovníkem. Toho pana faráře jak městské vojsko tak obecní lid a děti vítaly, kterému před školu školníci vinšovali a potom zdejší ouřad. Nato šel do chrámu Božího a tu jej páni kaplani Josef Beck a Jiřík Dubrava do kostela zavedli a on lidu shromážděnému udělil požehnání. Nato jej to městské vojsko a ouřad s pány kaplany do domu farního uvedli. Ráno 16. juli o 7 hodinách opět ouřad a to vojsko městské mezi tureckújnuzikú do chrámu Božího toho pana faráře uvedli a po dokonané mši svaté do domu farního vyprovodili, kdežto se jemu v domě farním na placi jisté vrše od lokálního pana kaplana z Dolního Oujezda Justa Poláka komponírované, od zdejšího rektora Ignáce Regra a jeho pomocníků zpívaly. On ale měl nad tím velké potěšení a všem za to poděkoval a tomu vojsku a muzikantem 9 zl 20 kr daroval.

Toho roku 1805 dne 9., 10., 11., 12., 13., 14. septembra bylo opět silné rekrutírování, opět otcové museli své syny k asentu do Hranic dovést a kteří nechtěli rodičové jich dodat, byli arestem tuhým trestáni tak dlouho, až se jejich synové dostavili. Toho roku v augustu a v septembru množství jak rekrutů tak regulírovaných vojáků, jak pěších tak gavalerie přes Drahotuše z Polska mašírovalo a to na

¹⁷⁵⁾ Začátek třetí války koaliční proti Napoleonem. Srov. ZK XXII, 26.

Franeúze. Koně také, které se hodily, museli jak páni tak měšťani a sedláci odvést. Toho roku museli lidé na císařské cestě pracovat a opravovat a to na mílu i na dvě míle od svého místa, škarpy vyházovat, někteří 5 dní, někteří 4, 3, 2 dni v roce, a to všechno darmo. Lidé toho roku byli velmi souženi vojskem, fořponami, robotů.

Toho roku 22. septembris, jenž byla neděle Páně, přišel voják do kostela, když již mělo být Pangelingua a šel zpřímá do sakristie, aby z nařízení císařského jedny dveře se zamkly. Nato stoupilo 8 vojáků do žebrácky a tu Velickej chace vzali 8 a sebou do Hranic vzali a když do Hranic přišli, všechny dóm pustili. Velké pohoršení a neúcta stala se tenkrát Bohu všemohoucímu a chrámu Páně. Lid všechen zděšený vyšel z chrámu Božího.

Toho 1805 roku byly poźni žna, pro desce a zimu nemohlo obilí dozrát. Největší žna byly po s. Bartoloměji. Horáci 11. octobris ještě měli rža a ovse na poli stát zelené a nato 10., 11., 12. octobris byla taková zima a vítr, že lidé v rukavicách orali a seli, zemňáky vykopávali a pro zimu s pole dóm utíkali. Toho roku 28., 29., 30. septembris, 1., 2., 3., 4., 5., 6. octobris veliká síla Rusů táhlo přes Drahotuše na Prancúze.¹⁷⁶⁾ Lidé velmi mnoho fořponem vystáli, nebo jich museli z Frýdku až do Nového Jičina jedni a druzí z Nového Jičina až do Lipníka, třetí z Lipníka až do Olšan vézt na vozech. Z našeho panství hranického museli pro ně jet až do Frýdku a vézt jich až do Nového Jičina, kroměřížské panství muselo dát 700 vozů a ti až do Nového Jičina pro ně jeli a až do Lipníka jich dovezli. Kelecké, Bystřické, Dřevo [ho] stické Postacké a bůhví odkud které panství musely množství vozů pro ně vypravit a tak vždy polovica jich jelo a polovice jich šlo. Jedným dnem museli z Frýdku až do Lipníka, z Lipníka jedním dnem do Olšan, do Vyškova mašírovat. Přes Drahotuše nejvíc pěchoty okolo 9té hodiny, pozdějíc k Lipníku mašírovali a zpívali. Kavaleria ale spíše za dna mašírovala a sice vždycky jeden den mašírovala, pěchota, druhý den kavaleria, jeden ale den obojí mašírovali, pěchota do Lipníka a kavaleria zostala 7 švadron v Drahotuších, v Milenově a v Klokočí, bylo jich po dvakrát množství a ty všechny museli lidé darmo živit a goralku dávat. Co vozíků za nimi jelo, těch nebylo možné spočítat, také mnoho kusů a lazaret nebo špitálů za nima jelo. Některý den, jako 3., 4., 5: octobris, to se cesta odpoledne nepřetrhovala od množství vozů a koní. Přitom přšelo, zima bylo, a oni přeci mašírovali. Ty místa, kde noclehovali a své štaci měli, mnoho vystály, lidé i na mílu museli jim kasu, zemňáky, zelí vařit, a tam kde štaci měli jim donášet, a to všechno darmo. 3. novembris opět velké množství těch Rusů mašírovalo. V Drahotuších jich měli po 14, po 10, po 8, po 7 všudy. Ve Velké, v Klokočí, v Milenově, v Slavíci, v Jezernici jich měli po 20, po 24 mužoch v jednom stavení. Ti ale dne 6. hned po půl-

¹⁷⁶⁾ Pomocná vojska ruská vypravil na pomoc císaři rakouskému proti Napoleonovi car Alexandr I. Protáhli tudy do října v pěti (kolonách v síle asi 50.000 mužů.. Do prosince prošlo jich však na 180.000.

noči okolo 2 hodin museli do Prostějova maširovat a náš lid okoličný a cizopanství museli jich vézti na 7 mil.

Dne 9. novembris opět na 11 set v Drahotuších Rusů přimaširovalo a ti měli rostok. Ti vezli množství kusů a vozů a vozíků. 10. novembris byla neděle Páně, však ale tito Rusi u našeho kostela veřejně kola z vozů dělali a pracovali i také kola kuli při malém ohni, nebo si ho hned na zemi postavili a málu pícku a kovářský mých k tej pí[c]le přidělali a tak celý ten den kuli. Měli smě ten den za svatý pokoj modlení držet, však ale pro množství toho ruského lidu museli smě modlení na druhý den, totiž na s. Martina držet. Takové modlení v celé diecézi Holomucké drželo se po 3 neděle, totiž 9., 17. a 24. novembris za obdržení svatého pokoje. 5. novembris táhlo 2 regementy samých ruských kozáků s pikami na koních a ti leželi přes noc v Lipníku a po dědinách.

Dne 28. octobris náš pan kaplan Josef Beck dostal se do Pozděchova pod Vizovskou faru za lokálního kaplana. K nám ale se dostal 11. novembris pan kaplan Antonius Cosman, rodič z Opavy, předtým byl kooperátorem v Lipníku.

Dne 11. novembris 1805 slyšeli jsnie, že nepřátelé naši Prancúzi do Vídně přišli a potom z Vídně po našich krajinách rakuských a moravských se položili. Tu páni z Vídně ujížděli do Polska se svými vozy a penízami."⁷⁾ My smě také dostali poručení, abychom kostelní věci do Hranic dodali, aby nám jich nepřítel nepobral a to se stalo 18. novembris, že smě naše kostelní věci do zámku hranického k schování dodali. Kdežto na zámku byly až do 4. decembris. Nato, poněvadž Francúzi jak lití lvi 4. decembris do Kroměříže se 4 regementy přihrnuli, tak s těma kostelníma a jinýma věcmi ze zámku do Sliska ujeli a teprv jak se pokoj s Francúzem učinil, dne 18. ledna 1806 tyto věci z Hranic smě nazpátek dostali.

Dne 16. novembris byla patálie u Tuřan a tam že Rusů na tisíc a Prancuzů na 3 tisíce zhynulo smě slyšeli, však ale Francúzi že obdrželi plac také se pravilo. A po tej patálii vojáky do špitálů na Postát, do Těšína, do Roke[t]nice, do Oder, do Mezříče, do Přerova, do Přestavylk, na Veselíčko rozváželi."⁸⁾ A tudy nemoce mezi lidmi našimi se roztrúsily tak, že všudy lidé nemocní byli a také mřeli velmi. Od těch špitálů a od lidí natáhli i knězi nemoce, takže na Postatě farář, v Odrách kaplan, v Lipníku kaplan, v Dolním Oujezdě lokální kaplan zemřeli a tak také jinde se dílo.

Dne 25. novembris bylo Rusů v Drahotuších na noc 2300 mužů a koní množství. 27. novembris celý den ruské rejtarstvo skrze Drahotuše maširovalo. 30. novembris přimaširovali husaři ruští a měli rostok až do 2. decembris a měli jich sousedi po 10 i 12 mužů a ty všechny

"*) Den po toitvě slavkovské, 3. prosince večer projížděla Drahotušemd také rakouská, císařovna <Jo Frýdku; v Hranicích vyměnila ikoně.

^{TM)} O vojenské nemocnici ve Veselíčku srovn. -či. Ant. Froehlioha: Vojenský hřbitov aia Lipensku z dob válek napoleonských, ZK IX, 116 a n.

živit museli a chléb jim dávat. K tomu museli smě chléb do magacíny po dvakrát péct, po 6, po 4, po 2 pecnoch a každý lablík musel mít 4 funty, a ti, kteří ten chléb do Holomouce vezli, tam jich zdrželi a ti museli magacínu k armádě dovážet k Vyškovu a některé Francúz také zajal a byli tam i 4, 5 neděl.

Dne 2. decembris 1805 celý den jak gavalerijska tak pěchota ruská šla přes Drahotuše k Lipníku a těch se počítalo na 12 tisíc, ti ale že k Přerovu mají jít smě doslechli. Opět hned ten den dostali smě do Drahotuše 2 kumpanie a stov Rusů, zas jich po 10 mužoch měli. A ten den jedni s kusama a s municí od Lipníka k Hranicím a druzí od Hranic k Lipníku Rusi mašírovali, takže smě ani tomu rozumět nemohli, co se to děje. Just ten den měli smě pohřeb Augustina Baščika z numera 11 a pro množství těch ruských vozů museli smě s mrtvým tělem okolo humen přes Zachalupky jít. Tenkrát smě také slyšeli, že na Hanej již mnozí sedláci z kruntů pozutíkali, poněvadž Rusi dobytek, obilí jim pobrali a stavení a stodoly jim otrhali.

Noviny tehdaž žádné nešly, poněvadž v Brně Prancúzi byli.

Dne 2. decembris byla patálie u Slavkova a tu smě slyšeli, že mnoho Rusů tam padlo a tak Francúzi victorii obdrželi.

3. a 4. decembris táhlo velká síla jak Rusů tak našich vojáků, vozů, kusů, takže ty dva dni od rána až do večera a snad celou noc do Polska skrze Drahotuše mašírovali. Také dne 4. decembris v noci o 11 hodinách přimašírovalo asi 80 Rusů a chtěli našeho představeného Jana Hallu, že jim hned quartir nechtěl dát, rubat, již palaš oficír měl vytažený, jenom že on představený pryč se retyroval.

Tu tehdy náš lid se hlasitě svolával k pomoci a sousedů se mnoho sběhlo k retuňku. Nato Josef Vrbík, tehdejší policaj, dal jim quartiry. Však ale o 2 hodinách se šromot stal, že Francúzi sou již v Lipníku, tehdy tito Rusi z Drahotuše ouhrkem vymašírovali. Dne 5. decembris, když smě šli z rorát opět se šromot stal, že kozáci ruští, kteří před nepřítelům utékali, kvald sobě chtěli činit a Josefovi Hálovi ovce chtěli krást a Janovi Bohatému také se mocně do gruntu vlámat. Tu opět souseďi se sběhli a ty kozáky odehnali. 9. decembris opět s těma kozáky se šromot velký stal, takže množství lidu našeho s kvery, s palicemi, s vidlami se sběhli. Když ale náš představený věc vyšetřil, co se stalo, tehdy kozáky upokojil a lid se rozešel.

Bud' Pán Bůh pochválen, až do 14. decembris Bůh nás od francúzske rotý chránit ráčil. Však ale jak smě 8. decembris psaní z Kroměříže dostali od P. Kriminala Klátila a od našeho vlastence France Vybírala, ti nám píšu, že 4. decembris po dokonané patálii u Slavkova blíž Brna, kdežto množství Rusů i také Francuzů padlo, Rusi i naše vojsko 3. decembris do Kroměříže přimašírovalo, kteří od obyvatelů kroměřížských jídlom zaopatření byli. Byla tam také pakáže⁹⁾ bratra císaře ruského Constantina, a on také sám tam byl. 4. decembris

¹⁷⁰⁾ T. j. zavazadla, družina velkoknížete Konstantina, vrchního velitele .ruských -vojsk.

okolo 4. hodiny po poledni Francúzi pak lití čerti s holýma šablami a sice husaři do města přiletěli, po městě stříleli a to opožděné vojsko naše zajímali a Ruse posekali. Po nějaké chvíli přimaširovaly 4 regimenty tej nejnvýbornější francúzké kavalerie, 3 generali, celé město bylo nacpané vojskem tak, že ani canovníci, pan děkan, piaristé osvobození nebyli. Tu pakažu toho Constantina posekali a rozmetali a on se k piaristom reteriroval a ti jej za piaristu do hábita oblekli a z kláštera ven na svobodu jej propustili. V židovském městě sice nebyli, však ale některé židovské domy vyrabovali a splundrovali. Einquartierung ten se teprv o 8 hodinách na večer udělal, kdežto v některém domě po 5, 7, 10, 15 i víc jich bylo a hned se muselo péct, vařit, ustavičně víno nosit, nebo piva pít nechtěli a někteří takoví šelmy mezi nima byli, že lidi obírali a šablú k hlavě měřili, kdyby se kdo byl opovážil jim nějakou překážku dělat. Ubohý kanovník Muisiol musel nejprv lžici soli sněst, tabák s němá kouřit, jim uhle do fajfek nosit, topit a jiné věci dělat a dívka se nesměla k ničemu pohnut a tak v jiných místech dělali, že pán jich sám obsluhovat musel. Kanovník Lebbon musel jim jak nějaký chlapec s laternu svítit a to také knížecí vrchní činit musel. Knížecí sekretář Blumhag musel jich koně a boty pucovat, seno a obrok pro koně z magacíny nosit, košile a bílé prádlo jim dát a tak jiným se stalo. Na Patra Vincenca Klátila, cooperatora, přišel jeden husar s vytáhnutú šablú a peníze od něho míti chtěl, k tomu on musel svůj kosten otevřít a ten šelma těch pára rejnských, co měl, bílé prádlo a stříberné hodinky pryč vzal. A to se více takových excesů v Kroměříži stalo. Zrána hned kaše, rosoly, zkysela maso a víno, co jen vypít mohli. V poledne byla taková a tak k svačině a k večeři. V pátek šla deputací k těm 8 generálom;, ku kterým se vyslali pan probošt baron Rolsborg, hrabě Lamberg, baron Kascfanitz a páter provinciál piaristický. Ti dostali na odpověď, aby jejich žádost a postulata písebně udali, což se všechno ve francúzským jazyku sepsalo a těm generálom podalo. Ten nejvyšší generál ty postulata potvrdil a 100 mužů a 2 oficíry na patrole ordiniroval, aby těm excesům konec byl a naporučil, že každému muži krom jídla víc nepatří jak 1 putelia vína, aneb 2 putelie piva a který by víc žádal, aby hned obžalován byl. Brandsteuer od nich žádný nežádal,

V pátek v noci 6. deceinbris přišlo, že Waffenstilstand je, kdežto oni v sobotu 7. deceinbris všichni mezi 9. a 10. hodinu ráno odmaširovali. Tak mnoho pan Kriminál Klátíl psal velebnému panu faráři hranickému Matějovi Klátilovi.

Pan Franc Vybíral také psal, že ve svém domě měl 8 Francúzů, těm že musel sám koně pucovat, seno, obrok z magacíny nosit, pít a jest co chtěli musel jim dát a paní jeho že jim práť košile, vařit, péct sama musela. Za několik dní opět Francúzi do Kroměříža, do Prostějova, do Vyškova, do Kojetína přitáhli a někteří dobře s nima vyšli, někteří se také od nich zle měli. Až potom 28. decembris učiněn jest pokoj s Francúzem, tak Francúzi do Francúz z naší země a Rusi do své

země, jak na podzim kafky po hromadě táhli. Ti Rusi jak smě slyšeli větší excese činili po Moravě nežli Francůzi. Bůh nás dalej od takových lidí ochraň a opatruj.

Toho 1806 roku na trhu v Lipníku dne 27. ledna byla řež za 8, 7 zl, žito za 9, 8 zl, ječmen za 7 zl, oves 3% zl. Kaša pohanská i prosná mírka za 36. [kr.] Seno cent 4% zl, sláma rezná kopa za 12 zl, žita za 10 zl.

Roku 1806 dne 19. února, jenž byla škaredá středa nebo Popelec, začal stavět Sebastian Staudinger, varhanář z Engelsberku ze Sliska varhany v tomto farním kostele svatého Vavřince a dne 5. aprilis, jenž byla sobota, na večer při slavném Vzkříšení, začal jsem já, Ignác Reger, tehdejší rektor, na nich hrát, kdežto všichni farníci byli potěšeni, ač dostavené nebyly. Dne 30. aprilis tyto varhany byly dostavené a dalo se jemu 1200 zl krom koštu.

Roku 1806 dne 14. aprila byla řež v Lipníku na trhu za 4% zl, žito za 7 zl, ječmen za 4 zl, oves za 5^{1/2} zl, kaša prosná za 24 kr. mírka, čechůvka za 12 kr 3 d mírka. Buď Pán Bůh pochválen, proti loňskému času velká se stala proměna.

Toho roku dne 29. března dostali jsme nového cooperatora Franciscum Kuba, rodilý ze Zelchovic, novoposvěceného kněza. Ten ale dne 28. juni do Hranic za cooperatora jít musel.

Toho roku 24. března odebral se od nás Anton Kosman, kaplan zdejší, do Lipníka za kaplana. Drahotuští farníci rádi ho pozbyli. Dne ale 26. juni přišel sem za kaplana Franc Elzner, rozený z Mezříče, ten byl cooperatorem v Hranicích.

Toho roku 1806 dne 22., 23., 24., 25. juni byla taková zima, že na poli a v zahradách fazole, zemňáky, oharky¹⁸⁰⁾ i prosa zmrzly. Toho roku také bylo velké sucho, takže na mnohých místech ječmene a ovse se nemohly vysypat a Iny od toho sucha cz .. ané byly a od chladna zkázaly vzaly, takže jich lidé zaorat museli.

Dne 23. juni byla řež na trhu v Lipníku za 6 zl, žito za 9 zl, ječmen za 5 zl, oves za 4 zl, maso hovězí za 13% kr, telecí za 10 i za 12 kr, skopové tým podobně, pivo máz za 8 kr.

Toho roku 1806 při stavení nových varhan on varhanář měl svůj kost na faře u pana faráře Johanesa Rosnera a tovaryš měl svůj kost u Antonína Spiruty a tam také celý ten čas ložírovali.

Nebožtík pan farář Josef Kornicel byl povolal fojty a burmistry k sobě do fary, nežli se úmluva učinila s varhanářem, zdali chtějí býti nápomocni na tyto varhany a zdali chtějí jich také z Engelsperku do Drahotuš dovézti, kdežto dali na odpověď, že chtějí býti nápomocni a že jich také dovezu. Tehdy já s panem farářem Kornicrem učinili smě repartici co jedna každá obec má složit. Tehdy následovně na tyto varhany složili roku 1803:

¹⁸⁰⁾ Okurky.

Hrabovská obec	13 zl	Radíkovská obec	23 zl
Slavička obec	25 zl	Uhřínovská obec	6 zl
Klokocká obec	15 zl 22 kr	Lhotská obec	5 zl
Velická obec	31 zl 15 kr	Drahotuská obec	200 zl
Milenovská obec	33 zl	Summa	351 zl 37 kr

Složili na tyto varhany:	cech tkalcovský	10 zl
	cech krejčířský	8 zl
	cech ševcovský	10 zl
	cech kovářský	5 zl
	Summa.....	33 zl

Z těch peněz (poslalo se tomu varhanáři roku 1804 dne 6. januari 200 zl závdanku, a to po Janu Bohatým, měšťanu drahotuském, kterýžto také quitung donesl, že jich skutečně odvedl.

Roku 1805 složily na tyto varhany:

Milenovská obec	33 zl 15 kr
Hrabovská obec	13 zl 15 kr
Velická obec.....	31 zl 15 kr
Slavička obec.....	26 zl
Klokocká obec.....	15 zl 22 kr
Radíkovská.....	23 zl
Matěj Vlček.....	5 zl
Karel Šerý.....	3 zl
Ignác Vrbičky.....	3 zl
Summa	153 zl 7kr

Z kostelní kase bylo na povolení od slavné consistori vzíti 300 zl. A kníže pán Johann v. Dietrichstein daroval nám z důchodu hranického na tyto varhany 150 zl. Summa 450 zl.

Když ale roku 1804 měli 8 fůr farníci vypravit pro takové varhany, tehdy se opětně společně uradili, aby raděj tento varhanář tam v Engelsperku formany najal, že tito farníci budu raděj ty fůry platit, kdežto on jich tam najal a přivezli corpus na 4 sanech dne 10. marce, kterýmžto formanem se zaplatilo, jak níže psáno jest. Nato roku 1805 19. července poslal jednu fůru, druhého srpna jednu fůru, 1806 9. led^u na dvě fůry, 5. februari 2 fůry, 18. februari přijel se svým celým náčlením a tovaryšem, kdežto byl konec masopusta a hned na druhý den, jenž byla Škaredá středa neb Popelec, začal tyto varhany stavět a ve třech dnech stál corpus. Složily tehdy na tyto fůry následovně, předně

obec Milenovská 1804	10 zl 24 kr
obec Radíkovská 1804	7 zl
obec Lhotská 1804	3 zl
obec Klokocká 1804	5 zl 34 kr
obec Velická 1804	11 zl

obec Slavíčka 1804	8 zl 48 kr
obec Hrabovská 1804	5 zl 12 kr
Summa	50z158kr

Roku 1806 na fůry složily:

Obec Drahotuská	190 zl
obec Velická	32z154kr2d
obec Klokocká	20z126kr2d
obec Slavíčka	26z129kr2d
obec Milenovská	33z149kr2d
obec Lhotská	10 zl
obec Radíkovská	20z137kr2d
Summa	3 3 4 zl 17 kr 2 d
Summa celého příjmu	1372 zl 59 kr 2 d
od Hrabovské obce	15 zl 46 kr od
zdejší	35 zl
	1423 zl 45 kr 2 d

Z těch peněz se vyplatilo následovně:

Varhaníkovi dalo se	1215 zl,
(poněvadž positiv také spravil)	
f ormanom engelperským	175 zl
stolařovi od podlahy	
při varhanoch	5 zl 30 kr
stolařovi od stolice k varha-	
nom a desky na zeď	1 zl 54 kr
za dřínovou desku k varha-	
nom	1z136kr
za dva archy stemplované-	
ho papíru	1 zl
za druhů fošnu k varhanom	1 zl 15 kr
za 10 desek po 45 kr	7 zl 30 kr
za 3 kuse dřeva	2 zl
tesařovi od tesání toho	
dřeva	30 kr
zedníkovi za jeho práci	2 zl 6 kr
za dvě kůže na positiv	3 zl
zámečnickovi	6 zl
kovářovi Franc Jedličkovi	18 zl 54 kr
Antonovi Spirutovi za kost	
tovaryše a kvartýr var-	
hanáře	154 zl

Machovi Klokockému, co varhanáře s jeho náče-ním do Engelsperku dovezl	20 zl
poslovi, co do Engelsperku dvakráte chodil	8zl
Summa vydání	1623zl15kr
Summa celého příjmu	1423 zl 45 kr 2 d
vydání	1623 zl 15 kr
Převyšuje vydání o	199zl29kr2d

Předešle sem poznamenal, že Franciscus Kuba 29. března dostal se do Drahotuš za cooperatora. Oo se ale tenkrát přihodilo, musím také tuto pro věčnu a budoucí památku poznamenat.

Dne 23. března vyslal mne, rektora Ignáce Regra, velebný pan farář do Holomouce z příčiny, že z Holomouce panu farářovi Johanesovi Rosnerovi přišlo psaní, aby on příležitost do Holomouce pro toho cooperatora Prancisco Kuba odeslal a on že do Holomouce na své příležitosti přijede. Tehdy pan farář dal své dva koně do šejze a obec vyslala vůz pro jeho věci. Dal ten vůz Anton Spiruta, měšťan, a dva koně. S tou příležitostí vyjel sem toho dně 23. března, jenž byla Smrtná neděle po obědě a poněvadž zlá cesta byla, tehdy sem jen do Hodolan na noc dojel. Ráno ale do Holomouce sem jel. A přijeda k Holomoucu viděl sem Moravu velmi rozvodněnou tak, že Hradisko celé ve vodě stálo. A na Hradisko žádný jít nemohl, leda na člune se lidé vezli. Tu sem si pomyslnil, že zajisté tento cooperator (poněvadž od Hunčova byl) pro vodu do Holomouce nepři jede. Jel sem ale přeci do Holomouce a tam sem ho očekával až do půl páté hodiny po poledni. Však ale nepřijel, tak sem z Holomouce vyjel a do Drahotuš sem o půl 12 hodině s půlnocí přijel. A poněvadž sem cooperatora nepřivezl, musel velebný pan farář dne 25. března (jenž bylo Zvěstování Panny Marie zasvěcený svátek) dvě mše svaté, totiž ranní a hrubú mši svatou sloužit.

On ale tento cooperator v sobotu před Květnou nedělí, to jest 29. března do Drahotuš se svou příležitostí přijel na oběd, kterémužto 18 zl dobrovolně velebný pan farář za tu příležitost dal. Obec ale Drahotuská musela dát 10 zl za tu příležitost Antonínu Spirutovi.

Toho 1806 tak množství jelo se sólu kamennú, že jak ve dně, tak v noci cesta od vozů nebyla pražná, nebo dostávali od centa od míle po 10 kr. A tu sůl nakládali v Hranicích a vezli ji do Holomouce, do Kroměříže, do Napajedl, do Střeboví, do Litovle a na jiné místa. Do Hranic se vozila z Nového Jičína a do Nového Jičína vozila se z Těšína a do Těšína se vozila od Veličky, kde se kopala. Toho roku u nás byla sůl kamenná za 4 kr funt a za Moravu za 4 kr 2 d funt. Bílá sůl neb špízková nebyla k dostání žádná.

Toho roku 1806 na tu neděli po Navštívení Marie Panny ve čtvrtek a v pátek šlo velké množství přes Drahotuše poutníků a to nejvíce Hanáků od Tovačova, od Trubek, od Týnca. Jedna každá procesí B fcorúbama a nesli obraze Panny Marie Frýdecké a ti šli všichni do Frýdku. Také toho dne množství bylo procesí s knězama, s bubnama a s trúbama ze Starého Jičina, z Mezříče, z Rožnova, z Bystřiček a ti všichni byli v Zašovej.

Také na den Navštívení Panny Marie byla slavná procesí na Svatém Kopečku, z tumu z Holomouce bylo tam 14 samých knězů, a ten který věděl procesí, měl brlu a inf uli. Také z jiných míst přišli tam s procesí, takže na ten den, jenž byla středa, množství lidu se tam sešlo, 3 zpívané mše drželi a bylo německé kázání, tak jak nám vypravovali ti, jenž tam osobně byli a viděli.

Roku toho 1806 dne 19. juli, poněvadž od slavného biskupského ouřadu z Holomouce dostalo se povolení procesí k Panně Marii Hostýnské vést, tehdy Drahotušské město spolu [s] všemi f arnikami vedli takovou procesí svrehupsaného dne, jenž byla sobota a neděle 8. po svatém Duchu následovala, to ale následujícím způsobem: V sobotu o půl osmé hodině se sezvánělo a pak byla zpívaná mše svatá za šťastné putování. Po mši svaté pan kaplan Franz Elzner oblečený v pluviale, s bubnama, s trúbama vyvedl tuto procesí až na Výhon. Tam se [s] pútnikama pomodlil 5 Otčenášů a tolik Zdravas Maria. Nato někteří na člun, někteří přes Bečvu bředli a tak v společnosti šli až po Soběchleby a do kostela s procesí se vešlo, však ale soběchlebský pan farář žádného požehnání nám neudělil, co nás zarmútilo.

Po obědě šel lid a ubíral se k Bystřici a tak se uvedlo do chrámu Božího procesí a velebný pan farář bystřičky proti nám vyšel Godefrius Gnilkner, nás přivítal a do chrámu Božího uvedl. Nato po 6. hodině byly litanie. V neděli o 10. hodinách bylo kázání a po kázání byla slavná zpívaná mše svatá za naši obec, po* kterejšto mši isvaté opět smě [se] dóm ubírali a vyprovázeli nás pan cooperátor až za Bystricu. Nato lid tento se ubíral dle své možnosti až do Drahotuš a potom se uvedlo procesí do chrámu Božího a bylo Salvě regina a udělilo se požehnání velebnů svátostí. Koštovalo to procesí následovně: Obec Drahotuská dala duchovnímu za cestu 2 zl, za zpívání mši svatou 1 zl 30 kr, muzikantem drahotuským 6 zí. Ze zbirečných peněz, co lid naskládal, zaplatilo se:

Panu faráři drahotuskému za tři zpívané mše, které se sloužily v sobotu než se vyšlo, druhá na sv. Maří Magdalenu a třetí na sv. Annu	4 zl 30 kr
muzikantem našim od trúbení	3 zl
rektorovi bystřickému	1 zl
kostelníkem bystřickým	36 kr
zvoníkom bystřickým.....	30 'kr
kalkantistovi bystřickému.....	30 kr

chlapcem bystřickým	12 kr
chlapcem drahotuským.....	30 'kr
co bubny nesli v procesí.....	30 'kr

Obec Drahotuská dala do kočára koně, co se pan kaplan vezl a vůz, co se kostelní věci vezly. K tomu obec obětovala Panně Marii 6 půlfuntových a 6 štvrtkových svící.

Toho roku dne 26. juli jmenovitě na svatou Annu byla na oumysl hostýnských poutníků u sv. Anny slavná mše svatá zpívaná o 9. hodinách a ranní mše svatá po 7. hodině, také se tam sloužila a lidu mnoho se tam sešlo.

Nato 27. juli, jenž byla neděle 9. po svatém Duchu, konala se slavnost tam u sv. Anny s velkým množstvím lidu. Předně o 7. hodinách vedla se tam slavná procesí s velebnú svátostí pod podnebím s bubnama a troubama a městské vojsko sprovázelo tuto procesí. Nato byla tam ranní mše svatá, a potom byla druhá mše svatá tichá. Po 9. hodině bylo kázání, které měl Pater Franz Eltzner, kaplan zdejší. Po kázání byla zpívaná mše svatá s asistencí, nebo se procesí také s asistencí vedlo. Po poledni držel se tam nešpor s asistencí a po nešpoře opět se vedla slavná procesí do farního kostela u přítomnosti množství lidu.

Opět toho roku 1806 v čas žní byl nepohodlný čas, lidé pro samý desce nemohli žít a to co požali, jak na pokládkách, tak na mandloch, porustlo, nebo jestli některý den byl čas, lidé to osušili, obracali, snopy rozstavovali a opět přišel dešť, zase to zmoklo a tak na obilí toho roku byla velká škoda, dílem pro sucho, dílem pro mokro. Bůh nás račiž dalej ve své milosti zachovati a nám hojných ourod zemských "popřítí. Nebo draho až posavad trvalo, řež po 7 zl, žito po 10, po 11 zl, ječmen za 5 za 6 zl, oves i po 5 zl. Kaša prosná mírka za 30 kr, za 33 kr. Maso hovězí za 13 kr 2 d, skopové za 12 kr, pivo za 8 kr a to bylo psané dne 14. srpna. Formani od oračky od měrice žádali 2 i 3 zl. Toho 1806, 31. augusti přišlo císařské poručení, aby kdo dává ročně 100 zl kontribucí, aby dával skrze 5 let 150 zl.

Při tom sůl kamenná byla funt za 4 kr, od toho dne toho septembra aby byla funt za 6 kr. Tabák od toho dne, který byl před tím za 2% kr, aby byl 3% kr loth šňupavého. Galicínr byl před tím za 3 kr loth, od toho dne za 4% kr, kuřlavý pakla byla za 1 kr, od toho dne pakla za 1 kr 2 d.

Léta 1806 dne 14. septembris učiněna jest úmluva u přítomnosti velebného pana faráře, pana představeného Jana Halle, policajů Josefa Vrbíka a Antonína Špiruty v domě farním a to následující: Jan Kolich, měšťan z Nra 54 a Felix Kaynar, soused z Nra 106 byli povinni každoročně panu faráři vozit obilí do mlejna a ze mlejna mouku přivézt. K tomu byli ti dva povinni z louky farské seno a otavu dovézt. Velebný ale tehdejší Johann Rosner, farář drahotušský, sobě to rozvážil, že z takové roboty žádného zisku nemá a to z následujících

příčin, předně, že by on byl jako poddaný, kdyby on u Trávnického mlynáře vždycky mlet musel. K tomu mnohému čeledínovi obilí a mouku svěřit, že je také nebezpečno. Za druhé, když seno neb ofcavu vozili, že mnoho koně vyfutrovali, než se seno neb otava naložila. Za třetí: Poněvadž tito dva sousedi kolikrát svou práci zaneprázdnění byli tak, že v ten čas panu faráři žádánu práci vykonat nemohli. Z těch a takových příčin tento svrehupsaný pan farář z tejto roboty jich propustil na budoucí časy a oni tito dva sousedi a potomkové jejich na těch gruntech posedirující budu povinni jedenkaždý 4 achtele ovsu panu faráři každoročně odvádět místo tej roboty.

Roku 1806 dne 5. octobris přišel sem do Drahotuš vnově posvěcený kněz Georgius Wizner, rodilý z Holomúce za cooperatora, kterýžto dne 12. octobris, 20. neděli po sv. Duchu měl slavné primitive v našem chrámu Páně, kterému přisluhovali za caeremoniaria zdejší velebný pan farář Joannes Rosner, diakonus byl velebný pan farář hranický Mathias Klátil. Subdiaconus byl Franciscus Elzner, pan kaplan zdejší, kterýžto také měl nad týmto primiciantem krásné kázání, u přítomnosti velikého množství lidu.

K těmto primitiam přišli jeho dva bratři a jeho švagrová z Holomúce a náš velebný pán učinil jim poctivý oběd. 13. ale octobris do Holomouce se odebrali.

Toho roku museli páni faráři a lokální kaplani zhotovit a sepsat protokol jak kostelních tak farských věcí a sice: Odkud má svůj počátek kostel, jaký je patron, jak dluhy, jak široký, jak vysoký, co se v tom kostele vynachází stříbra, zlata, kolik dveří, kolik oken, kolik oltářů, kolik stolic, kolik zvonů a jaké nápise ty zvony mají, kolik ornátů, komží, albí, humerálů a co jen v kostele může se spatřit, všechno se muselo popsát. Fara odkud má svůj počátek, kolik má svědník, kolik oken, jak dlouhá, jak široká, jak vysoká každá svědnica a celá fara. Kolik chlívků, sklepů, stodol, zahrad, rol a kde ty rola leží, na kolik měřic a kteří sou sousedi. Jaké má farář roční příjmy a jak mnoho desátků z každé obce dostává, a to museli farníci podepsat. Takový popis musel se trojnásobně popsát a sice jedno pro consistor, druhý pro gubernium a třetí má zostávat při faře. Při naše faře se popsalo 96 archů, skrze 3 neděle pan farář a já Ignác Reger, rektor zdejší smě pořad psali a ty věci pospisovali a pan kaplan Franz Elzner musel také k posledku nám pomáhat psát.¹⁸¹⁾

Toho 1806, dne 31. octobris byla až dosavad řež po 7 zl, žito pěkné za 9 zl, porostlé po 6 i po 5 zl, ječmen za 4% zl, oves za 3% i také níže. Maso hovězí za 13% kr, škopové za 11 kr, telecí za 13% kr funt. Také toho času uherskú muku Uhří sem dováželi a dávali cent po 19 i po 18 zl. Formani toho roku byli drazí, od orání od měřice platilo se jim přes 2 zl.

Léta Páně 1806 dne 5. novembris kostelníky Antonína Bohatého

¹⁸¹⁾ Exemplář farní se nedochoval.

a Johanesa Bohatého, jenž byli bratři, velebný pan farář a vicedecan. Joannes Rosner obložil přísahu v domě farním před krucifixem a dvěma hořícími svíčkami následovně: »Já N. N. před Bohem slibuji, jakožto ustanovený kostelník, že chci na věci chrámu Páně svatého Vavřince pozor dáti, opatrovati a posvěcené nádoby v uctivosti míti, takže nejen sobě od těch kostelních věcí z jakýchkoliv příjmů nic sobě přivlastniti, nýbrž všimozně užitek toho chrámu Páně vyhledávati, práva jeho zastávati a nic vědomě připustiti, co by ke škodě jeho býti mohlo. Pak slibuji všem povinnostem mojim zadost učiniti. K tomu mi dopomáhej Pán Bůh a toto svaté evangelium. Amen.« Tuto přísahu sem já Ignác Reger, rektor zdejší jim četl a oni za mnou ji říkali, při přítomnosti svrchu psaného pana faráře.

Roku 1806, dne 8. octobris francúzský císař jménem Bonapart se svým vojskem skrze Sakskú zem vtáhl do Prajského Sleska a tam jako nepřítel hospodařil a Prajza ze Sleska vyhnal a jeho přemohl, takže se dostal až do Varšavy a tu přemoha Prajza s ruským vojskem 24. a 25., 31. decembris a 1. januari 1807 se potýkal a od Rusů přemožen byl. Naše město Holomouc boje se toho nepřítel Prancúza, zapotřilo se magazínů. Skrze 2 měsíce do Holomouce se všech stran vozilo se dříví, řež, oves, seno, strava, víno, dříví museli vozit zdaleka lidi. Novojičínští platili od sáhy 45 zl a tak jiná města a místa musely takové fůry draho platit. Tenkrát byl magacínů Holomouc tak naplněn, že do každého kouta takovou skládali. Tenkráté kostel Jezovitský nebo Panny Marie Sněžné byl tak magacínů naplněn od dolu až do vrchu, jak nám povídali ti lidé a formani, kteří takové obilí v něm skládali. Vína kolik tisíc věder ve sklepech leželo, co Rakušané dovezli. Cečůvky, krup, mouky, masa, vajec velké množství se tam dovezlo. Co ale z toho vypadne dalejíc, bude-li mne Bůh živit na tom světě, o tom psát budu.

Buď milý Pán Bůh pochválen v tomto 1807 roce. Obilí odlacinělo. Dnešního datum 23. ledna byla na trhu řež po 5 zl, žito po 6 zl. Oves za 2y₂ zl, maso ale hovězí až posavad je za 13% kr funt, telecí za 12 kr, za 11 kr. Pivo máz za 8 kr.

V tomto předešlém roce 1806 podzimek byl volný až do Božího narození tak, že na ten den byl krásný, jasný den. Na svatého ale Štěpána začalo pršet a skrze celý týden pršelo každý den. Na Nový rok začala zima, mrznout a sněžit. A poněvadž dobrá cesta byla, protož ze soli lidé sobě vydělali peníze, nebo někteří jeli pro sůl do Nového Jičina a vezli do Holomouce. Jiní nakládali v Hranicích a do Lipníka, do Přerova, do Napajedel a nejvíc do Holomouce dnem a nocí vezli, takže některý den ani se cesta nepřetrhla od samých vozů se solí a B jiným zbožím a towarem, jedni zhůru, druzí dolů.

Také toho času vojsko naše táhlo, jedni zhůru, druzí dolů. Dne 20. ledna vezli kuse k Holomoucu, kteří pravili, že to sou kuse, které byly v Perlině a našemu císaři v Prajsku vojnu že byly odňaté, nyní

ale že jich francúzský císař Bonapart, že jich opět našemu císaři daruje.¹⁸²⁾

Prajských desenterů šlo také množství skrze Drahotuše a ti již od Všech svatých až do dnešního dne 23. ledna přes Drahotuše mašírují a to nejenom zde, nýbrž skrze Kroměříž, skrze Postát jdu a jiné místa mašírovali, jak nám o tom jiní lidé pravili. Také 19. ledna 1807 šlo skrze Drahotuše 9 francúzských desenterů a ti u našeho žida Hendricha Maniberka dukáty chtěli vexlovat: Však ale nechtěli jinač od 9 rýnských jednoho dukáta dát, který před pár lety splatil 4 zl 30 kr. Až do dnešního dne stříbra žádného nevidět a kuprových peněz velmi málo, nýbrž jenom samí bancoetle rýnskové, dvou rýnskové, 5ti, 10, 25, 100, 500 rýnskové, kdežto také ta sůl všechna takovýma bancoetlami vyplacena byla.

Pro věčnu památku musím také zaznamenat: Dne 30. aprilis 1806 roku zemřel v Hranicích rektor Johann Eehula a poněvadž kníže Ditrichstein z císařského poručení měl také praesentaci na rektory vydávat (nebo předešle obce s panem farárem volily sobě rektory) tehdy 8. novembris dostal praesentaci hochvalský rektor na toto hranické rektorství. On ale rektor jménem Jiříček až po Novém roce do Hranic se přistěhoval a koř až po Třech králích.

Roku 1807 dne 10. března přivezl se nový stříkač z Lipníka, kterýžto kotlář lipenský jménem And. Schrott, kterýžto stříkač proti škodlivému ohni (od kterého nás Bůh skrz mocné orodování svatého Vavřince, našeho milého patrona a svatého Floriána račičž chránit) fe obránění zjednán jest. Kterýžto stříkač, když u kostela prubírovali a množství lidu se sběhlo, také od toho stříkače pokropeni byli. Dva ale skrze to pokropení, nechtíc to pokropení snést, s tím, který je pokropil na veřejném místě se zbili, sobě necest a celej obci hanbu učinili. Koštoval 660 zl se outraty.

Toho 1807 roku, 8. marca byla velká povodeň, takže Bečva se vylila a kostelík¹⁸⁸⁾ vodu vylila a mnoho škody nadělala, rola zaplavila a brázdy pobrala. Přišla v noci o 11. hodinách 8. marca a tak až do 5ti hodin 8. marca jednotejná byla, tak jak Rybářtí nám povídali, že jim mnoho škody nadělala.

Toho roku bylo na konec masopustu 9., 10., 11. února silné rekrutování kteréžto rekruty v Hranicích u přítomnosti p. krejského přijímali a ty, kteří přijati byli, ty do Drahotuš po asentu dodávali, kteřížto zde v Drahotuších leželi až do 23. března. Toho dne 23. března polovina jich šlo do Prešpuťku za regementem Schreder a za 8 dní šli ostatní také do Prešpurku.

¹⁸²⁾ Děla z válek o Slezsko e pruským králem FrWriehem Velikým, do té doby-uložená, v Berlíriě.

"*) Dnes polní trať »Na kostelíku* na pravém (břehu řeky Bečvy u valchy. R. 1582 se připomíná, že tu stával kdysi kostelík sv. Mikuláše. Srovnej 61. B. Indry, Zaniklý teostelík av. Mikulááe u Drahotuš, ZK XVHI, p. 16 a n.

Roku 1807 dne 23. března prodával velebný pan farář Joannes Rosner reznou slámu po 20, 21, 22 zl kopu a také mnozí jiní za 24 zl i výše.

Roku 1807 dne 17., 18., 19., 20., 21. aprila padal sníh a bylo velmi mokro, takže lidé v rolách nemohli nic dělat.

Roku toho 15. dubna zjednali p. měšťani novou pánvu do pivovaru, koštovala na půl třináctá sta se všema outraty. Dělal ji lipenský kotlář, ten co dělal stříkač.

Dne 22. dubna toho roku musei jedenkaždý souseď u představeného Jana Halle přiznat, jak mnoho má litého stříbra nebo zlata, knoflíků, hodinek, křížíčků, zapinadel a jiné stříbro, to se jednomu každému vážilo a zapsalo. Tak také kostelní stříbro muselo se zvážít, zapsat a udat, nejenom u nás v Drahotuších, ale také po celém císařském držení. Takové stříbro muselo se do Hranic donést a tam se vážilo a štemplovalo a tu jedenkaždý platit musel, náš kastel musel dát 198 zl 48 kr a podhorský 16 zl 6 kr. K tomu jsme jeden stříbrný kalich prodali za 24 zl 40 kr.

R. 1807 v apríli dal nasadit velebný pan farář lípy, bory, jedle, jalovec po dvoře ve faře a okolo luze.

Dne 1. máje drželo se officium o třech hodinách a 2. máje bylo zpívané requiem za v Bohu zemřelou císařovnu Teresii, manželku císaře France Druhého, která při porodu 13. aprilis ve Vídni zemřela.

Předešlém roce 1806 a již také roku 1805 v decembu začaly nemoce jménem faulieber nebo zhnílé zimnice velmi lid hubit, takže velké množství lidu v decembu 1805, v januari, februari, v marcí i v apríli po Moravě, v Slesku pomřelo. Tak také duchovenstva v naší Holomucké diecési mnoho pomřelo, tak jak katalog těch zemřelých duchovních slavná konsistor Holomúcká vydala a sice v januari jich zemřelo 22, ve februari 20, v martí 20, v apríli 13, v máji 7, v juni 5, v juli 3, v septembu 2, v novembu 3, v decembu 2. K tomu zemřeli 4 kapucíni, 2 dominikáni, 3 minoriti, 1 piarista, v šumme všech knězů zemřelo 105 v naší Holomucké diecési. Nato ale opět v tomto 1806 roce bylo vnově posvěcených knězů v tejto diecési 67.

Roku 1807 bylo velmi velké sucho, nebo jak před sv. Maří Magdaleny v tom týdni přšelo, potom skrze 8 neděl nepršelo a při tom velké horko a parno bylo a od toho parna studně vyschly a potoky. Lidé museli mlet na samočinných mlýnoeh, mnozí do Valach na mlejny jeli. Nato 30. septembra, 1., 2., 3. octobra přišly veliké větry a mnoho škody nadělaly. Ve Vídni vezu augustiniánem shodil a s mnohých domů střechy strhal. V Uhřích v Pěstě most na Dunaji potřhal a na mnohých místech mnoho škody nadělal.

Toho roku na podzim lidé pěkně řež a žito zaseli, ale myši bylo mnoho, tak Pán Bůh ví, jaké to obilí do roku bude, jestli ho myši nešežerou.

Toho roku 2. novembra byla řež na trhu za 6 zl i níže, žito za 9 zl i níže, ječmen po 6 zl, oves po 3% zl, maso hovězí za 13 i za půl 14 kr

funt, stopové za 12 kr. Toho roku formanom od od měřice platil půl třetího rýnského a od podmytky po 2 zl od měřice.

Toho roku skrze dobrodince zjednaly se nové damaškové červené koruby dvě a ponejprv na Boží Tělo vynesené na procesí byly. Koštovaly přes sto rýnských. Toho roku bylo množství ovoce, jablek, trnek a švestek, ale hrušek bylo málo.

Roku 1808, ze začátku nového roku až do března byla mírná zima a více suchá nežli sněžná u nás, však celý březen byl velmi studený a tuhá zima a u nás bez sněhu, však ale za Jičínem, jak formani dokládali, že mnoho je sněhu a ještě větší zima nežli u nás. Na horách k Postatu také měli tu nejlepší sanicu a taková zima až do svátků velikonočních trvala, takže se nemohlo orat, co zem zmrzlá byla, a bylo Božího Vzkříšení 17. aprilis.

Roku 1808 dne 25. aprilis byla řež po 8 zl, žito po 10 zl, ječmen po 6 zl, oves po 4 zl, /muka za 27 kr mírka, kaše prosná za 36 kr, hrách za 24 kr mírka, a pohanská, poněvadž loňského roku se neurodila, tehdy byla i za 42 kr mírka.

Toho roku zjednalo se nové damaškové podnebí, koštovalo 89 zl 12 kr. Ty peníze od dobrodinců žebrané byly.

Toho roku, poněvadž na hrubém oltáři obraz Nanebevzetí Panny, Marie od vlhkosti bral zkázu, tehdy se musel sdělat a pan cooperátor Georgius Wiesner plátnem podklejil díry, které se v něm nacházely zaklejal a podmaloval, jej očistil a celý opravil. Koštovala ta oprava 24 zl.

Dne 22. juni byl tarmak v Lipníku 1808 roku, kdežto řež byla za 10 zl, žito za 12 zl, ječmen za 8 zl, oves za 6 zl, kaša prosná mírka za 45 kr, krůpy za 45 kr, hovězí maso funt za 15 kr, telecí, škopové funt za 12 kr.

Toho roku 7. juni, jenž byl dispensírovaný třetí svátek svatodušní, vedla se o 3 hodinách procesí z farního kostela k nově vystavenému kříži u Klokočského dvora, aby nám Bůh pohodlného deyšče milostivě uděliti ráčil. Tento kříž velebný pan farář Joannes Rosner posvětil a pak smě se opět s procesí do chrámu Božího navrátiti a Bůh nám také ten den pohodlného deště milostivě uděliti ráčil. Tento kříž nákladem obce Klokoček a tehdejšího šafáře Václava Šindlera, který o to největší péči a starost měl, postaven jest.

Roku 1807 postavil Jakob Kaynar, dvořák podhorský v Podhoří u svéj roli hned při cestě nový kříž a od toho pana faráře 8. neděli po sv. Duchu, jenž bylo 7. juli posvěcen jest. Kdežto tento Jakob Kaynar dal poctivý oběd.

Léta 1808 dne 24. máje usnul v Pánu náš milostivý kníže pán Joannes Carolus Dittrichstein ve Vídni, za kterého smě exequie 10. juni, to jest celé officium a zpívané requiem odpravovali. Zato se dostalo 4 zl z důchodu hranického a rozdělilo se: Pan farář dostal 1 zl 15 kr, páni kaplani každý 45 kr. Já jako rektor 30 kr, kostelníci od trojího

zvonění 42 kr. Chudobní dostali 5 zl. A to dostali Drahotuští, Hraničtí, Bělouští, Lipenští a Osečtí, všeci rovno. Toho roku 27. juni bylo silné všade rekrutýrování.

Toho roku 30. juni přimaširovaly do Drahotuš dvě cumpanie vojáků od Schredra na ležení. 30. augusti odmaširovali do Jičina do lokrů. Nato se museli landveři dostavit, jedna každá obec musela dát pod tyto landvery, naša obec jich dala 12 a ti dle vydaného patentu¹⁸⁴⁾ museli se každú neděli a svátek exercírovat a po exercírce šel každý domů a za to neměli nic. Mnozí tovaryši, pacholci i ženatí takoví landveři práci hospodářům mrhali. Nato opět myslivce museli dostavit. A ti myslivci přišli na ležení do Drahotuš 13. septembris.

Roku 1807 vystavěl se přes Bečvu u Lipníka nový most. Koštoval 19.000. Kníže pán Ditrichstein dal duby, a jedle dala obec lipenská.

Roku 1809 draho pořád trvalo. Řež přes 9 zl, žito za 12 zl, ječmen po 6 zl, oves po 5 zl, pohanská kaša za 13 groši, prosná za 11 groši. Funt hovězího masa za 15 kr, telecí za 12 kr. A ačkoliv bylo tak draho, peněz mezi lidmi bankocedulí měli hojnost a proto sedláci v dědinách sobě pláště jednali a také jiné věci. Místa, rola, domy toho času velmi drahé byly. Za fojtství ve Slavíci dal tehdejší Gallas Roháčovi 13 tisíc a Roháč zaň dal 17 set. Měřica roli byla i také za 2 i také 3 sta rejnských.

Roku 1808 usnula v Pánu Rosalia Bernkopka, kterážto odporučila 100 zl na kostelní oděv. Takové peníze donesl Jan Bohatý jakožto kostelník tehdejšímu panu faráři Johannesovi Rosnerovi. Ty a takové peníze ležely mrtvé u toho pana faráře přes půl roku, až před jarmakem Holomuckým musel jich kostelnímu hospodáři vydat a on šel do Holomouce na jarmak a koupil na dalmatiky 12 loktí cayku a polovičně porty. A tak koupá plátno červené za 10 zl 10 loktí, daly se krejčímu šít, které na hromnice hotové byly koštují 147 zl 18 kr. [Připsáno.] Kostel přidal a to 1809 roku 14 zl 10 kr 2 d.

Roku 1808 dne 30. novembris museli smě zesypat řež do magacíny a to 212 měric a ta na domě radním ležela až do 8. februari 1809, nato se odváděla do Nového Jičina. Toho 1809 roku museli smě také oves zesypat a odvedl se v Kroměříži. Nebo zasej se začínala vojna s Francúzi. Kdežto mnoho rekrutů musela jedna každá obec postavit, dokavad byla svobodná chasa a když tej chybovalo, museli i z malých míst ženatí jít. V Slavíci vzali ženatého Václava Rýpara, ve Velkej Antonína Gloza a z Valach mnoho ženatých pobrali a odvedli. Na den slavný svatodušní to jest 21. a 23., 24. máje byla patálie u Vídně¹⁸⁵⁾ a tentokrát smě nad nepřáteli zvítězili a na poděkování milému Pánu Bohu 30. máje slavné Té Deum laudamus a zpívánu mši svatů smě drželi. Nepřítel ale přeci ve Vídni a za Vídnú, co naši nezbili, ležet zostal.

¹⁸⁴⁾ Zemská obrana zřízena vedle pravidelného vojska cis, patentem iz 9. června 1808 pro muže 18—45 lete.

¹⁸⁵⁾ V bitvě u Aspern 21. a 23. května 1809 zvítězilo rakouské vojsko nad Francouzi, « Wagramu 6. července zvítězil opět Napoleon nad Rakušany.

K naší armádě museli magacínu, oves, seno, mouku dovážet. Naši Drahotuští museli až do Cvitavy vézt oves a sotva ten svrchu psaný oves se odvezl, museli smět opět oves lifrovat.

5. a 6. juli byla opět patálie u Vídně a jat slyšíme že jich s obuch stran na 30 tisíc padlo. 6. julii dostalo se poručení, aby se zas oves lifroval a dne 10. nakládal a 12. juli do Veselí odvedl, zatím ale přišlo 10. juli poručení, aby ten oves zostal stát až na další poručení. 17. juli vezl se do Nového Jičína.

1. augusti 1809 přimaširovali k nám do Slavíce a Jezernice husaři, zde jich měli sousedi po 4 a v rynku ležel <stob. V hospodách měli koně a Novosadníci museli jim vařit. V Klokočí a v Milenově měli pěchotu a měli jich sousedi po 30 i více. V Lipníku měli pěchotu dvojí a měli jich sousedi po 10 v domě.

3. augusti opět bylo silné rekrutýrování. 1809 dne 27. augusti byla velká povodeň, takže Bečva až pod hory se rozlila a přes kostelík, přes Hadovec a také do Luhu jak Malého tak Hrubého se vylila. Lidí, co měli ječmeny, ovse, zela, zemňáky velmi připlavila v Záverbku, co stály mandle, pobrala. Lidé museli takové obilí z blata vytahovat a sušit. Na mnoho tisíc rejnských škody udělala. Janovi Jemelkovi na Rybářích jednu stěnu, od vody ležící, vyvrátila, Kostruchovi kamna i komín zbouřila a takové škody nejen u nás, ale všem, kteří okolo Bečvy stojí, nadělala. U Mezříče mlynáře jménem Čabrda pryč i se mlejnem sebrala. Bůh rač odvrátit od nás takovou povodeň.

Dne 14. augusti přimaširovaly 2 kumpanie od regementu Mitrovský na ležení, poněvadž s Prancúzem učiněn jest Stillstand.¹⁸⁶⁾ On ale Prancúz Vídeň, Brno, Znojmo opanoval a od Vídně až po Brodek u Prostějova se rozložil a jak lid, tak kraj kazil, poněvadž lidé museli jich živit, jak jídlo tak pití, pivo, goralku, víno dávat.

1809 „dne 10. septembris, jenž byla neděle 16. po svatém Duchu a svátek Nejsvětějšího jména Marie, dvojíctihodný duchovní Mathias Schkrobala, rodič z Drahotuš držel slavné primicie, ke kterejžto slavnosti mnoho lidu se sešlo. Tento ale primitiant za cooperatora do Němčic se dostal za Kojetínem.

Toho 1809. Po tej patálii, která na druhej straně napsána jest u Vídně, tento nepřítel nejen ve Vídni zostal, ale také do Moravy se dostal a tu v Brně, ve Vyškově a po dědinách se rozložil a lid ho živit musel, jak stravu tak maso a jiné všecky věci, kury, kačeny, husy jemu dát musel, takže až do dnešního dne, jenž jest 1. octobra od Vídně až po Brodek lidi trápí a sužuje, nebo od 12. juli až do toho dne Stilstand se drží. Skrže tuto vojnu Francúzskú studenti jak z malých škol tak z hrubých škol z Holomouce byli propuštěni, kdežto jedenkaždý student z Holomouce i také z Pristerhausu dóm se odebral a žádný z nich druhého examinu nevykonal. Jak dále se dít bude, jak s Francúzi, tak se studenty, dalejíc psát budu.

*) Stillstand — příměří.

Při tom skrze ustavičné deště, nebo skrze celý september vždy silně pršelo a tak ani s póla lidé otavy, viky, hrachy, prosa i někteří rža dostat nemohli, a pro ustavičné fořpony a nepohodlný čas zaset nemohli.

Toho roku 1809, 14. octobris učiněn jest s Francúzi sice pokoj a také smě na poděkování od Boha svatého pokoje dne 14. novembris Té Deum laudamus drželi. Však ale co smě pozbyli, kolik krajů a země, jest velmi k politování a toho jsou všeho vinni princ Carel,¹⁸⁷⁾ brater císařů a jiní naši generáli, tak jak sami vojáci toho dokládají. Ač smě v Drahotuších a jinde až po Brodek u Kralic nepřítel neviděli, však ale co smě na fořpony, na magacínu skládat museli, to ani vypsát možné není. Nebo jedenkaždý musel 60 kontribucí položit, k tomu řež a oves, syno zesypat a dávat a to pokolikrát. Pokoj učiněn jest a zase musely obce oves do Kroměříže vézt 6. decembris a to v tu nejhorší cestu. Hrabovščí dávali sami od sebe 20 měřic 80 zl. formanovi, aby, takový oves do Kroměříže zavezl z Hranic.

Po učiněném pokoji landveři a sprostí vojáci dne 3. decembris v Hranicích byli rozpuštěni na nějaký čas, aby jich císař živit nemusel. Oficíři, feldvébli a 12 mužů při štandaře od těch landvéřů nebyli propuštěni. Co dalej z toho vypadne, to na vesno zkusíme.

Toho roku 1809 dávalo se od fořponu drahotuským sousedom do Nového Jičina a do Tršic po 10 zl, do Lipníka 4 zl, do Hranic 2 zl. Tito sousedi sobě misky špikovali a nás malé dřeli.

Toho roku pivo od 1. decembris za 9 kr máz.

Roku 1810 dne 30. januari museli páni faráři a lokální kaplani kostelní stříbro snést na Hranický kancelář. A sice náš drahotušský kostel musel dát stříbrný kalich, stříbrný pacifical, stříbrný reliquář, stříbrné konvičky, stříbrné svícne. Hranický kostel stříbrné 3 kalichy, 2 pacificaly, monstranci, konvičky, svícne a kadidelnici: Střítezký kostel dal jeden kalich. Drahotuský koistel musel také dát stříbernú monstranci. Však ale kdyby tehdejší pan farář Johann Rosner byl to lidu s kazatelnice ohlásil, jak v Hranicích, v Lipníku se ohlásilo, *byli* by farníci drahotuščí stříbrnýmá penězi takovou monstranci vyplatili. Lipník, Hranice, Starý Jičín své monstranci stříbrné vyplatili.¹⁸⁸⁾

Roku 1810 tak draho bylo, že hovězí maso 14. februari funt po 20 kr, telecí po 18 'kr, vepřové po 42 kr se platilo. Boty, co jindy byly za 3 zl, nyní po 10 zl, punčochy, co jindy po 1 zl, nyní po 5 zl, sukno cd bylo loket po 2 zl, nyní po 8, po 9 zl se platilo. I ty metly, co jindy po 1 kr byly, nyní 7 kr, 6 kr platily.

Již toho roku maso v máji hovězí funt po 27 kr, škopové po 24 kr,

^{>S1)} Arcivévoda Karel, velitel rakouských vojsk složil po neúspěších vrchní velitelství Mírem vídeňským 14. X. 1809 ztratilo Rakousko váechny kraje přímořské a odříznuto •úplně od moře.

^{M_a)} Upadek státních financí r. 1810. Akce vlády — zabavení kostelního stříbra — měla sloužit k uhrazení válečných břemen.

pivo za 10 kr máz platit smě museli. Boty po 18 zl i 20 zl všechno co jméno má, všechno opět za veliké peníze se platit musí. A na to předci, jak drahó všechno je, lidé sobě šaty jednali, poněvadž bancocedulí mnoho měli.

Roku 1810 dostali páni faráři decret, že Jejich Milost biskupská jménem Aloisius z Kolovrat, biskup Sarepský a hrabě, prelát a archidiaconus hlavního kostela Holomuckého, vicarius generalis arcibiskupa a kardinála Antonia Theodora z Colloredi, miní toho roku 1810 čtyry děkanství navčít a generální visitaci držet a sice přerovské, holešovské, soběchlebské a lipenské děkanství. Kdežto 21. juni vyjel z Holomouce po poledni, kdežto f arníci museli proň 6 koní vyslat. Citovští proň do Holomouce poslali a do Citová dovezli, kdežto 22. juni tam visitaci držel, 23. juni v Kokorách, 24. juni v Předmostí, nato jel přes Prosenice a tam jen kostel a školu visitíroval a na to do Pavlovic na noc se odebral, 25. juni měl generální visitaci v Pavlovicích, 26. juni v Přerově, 27. v Chropyni a ve Vlkoši, 28. juni v Moštěnici a v Starej Vsi. Nato se odebral na holešovské děkanství, potom na soběchlebské děkanství, kdežto ze Špiček 15. juli přijel na lipenské děkanství do Bělotína a 16. juli držel generální visitaci. Bělotští vyslali 6 koní pro něho do Špiček a okolo 6té hodině po poledni jeho s muziku slavně dovezli, nebo na každém místě sousedi na kónách a pěších vojácích a mnoství lidu obecního, panen a děti pěkně nastrojených do obce dovezli, kvítí rozličné i šatky jemu na cestu metali a čest mu činili. 17. měl generální visitaci v Hindelchwaldě a odpoledne, když přes Střítež jel, tam se v kostele zastavil, z kostela vešel do kaplanky, pak do školy. Střítežčí také jeho s bubnama a trúbama vítali, nebo my drahotuščí muzikanti smě tam s našimi instrumenty byli a oni nám Střítežčí obzvláště tehdejší rychtář Matyáš poctivě zaplatili, nás tam dovezli i dóm zavezli šesti koňama. Do Stříteža přijelo více nežli 100 koňáků z Hranic a tam 18. juli generální visitaci držel a na každém místě svátost biřmování udělil, kdežto množství lidu a děti odbiřmoval.

Toho dne 18. juli Drahotuščí sousedi proti němu na koněch s tru bačem vyjeli a u kamenného kříže naň čekali až z Hranic vyjel, u hospody přijali jej domácí pěší vojáci drahotuščí a tu až před dům Ambrože Bekara dovedli. Tu ale on biskup ze šejze dolů stoupil, náš (tit.) pan děkan (nebo tehdáž v Lipníku děkan nebyl, nýbrž v Drahotuších) Joannes Rosner, pan kaplan Franciscus Elzner, cooperator Georglus Wiesner, s jinými cizími duchovními spolu s tehdejším představeným Janem Hallů, s policajem Antonínem Spiritů a notariusem Kryštofem Zemanem jej přivítali a jej do domu farního pod tpodaebisa, kteréžto nesli Jan Jemelka, Matuš Gogil, Anton Bekárek a Ondřej Kelner, všichni čtyři letmi a věkem napudrovaní?) dovedli meM gvukem trub a bubnů a k tomu feldrnusik. Jak ale vsál on pan biskup na sebe biskupský oděv, tak hned do Božího ee ubíral, opět mezi zvukem trub a bubnů, kdežto když na své připravené kle-

kadlo před hrubým oltářem poklekl, pan děkan vystavil monstranci a začalo se Pangelingua, nato po požehnání oblekli Jejich Milost Mskupskú do kněžských biskupských šatů, přistúpil k oltáři a zpíval verse o velebné svátosti a o svatém Vavřinců a odříkaje tyto dvě modlitby o svátosti oltářní a o svatém Vavřinců, dali jemu černú stolu a pluviál a tak začalo duchovenstvo za mrtvé říkat De profundis a nato opět vzal bílý pluviál a stolu a šel [k] křítelnici a tam vodu a svatý olej přehlídál, potom také oltáře visitíroval a zas se k hrubému oltáři navrátil a dal nám všem biskupské požehnání. Posledně z kostela zase s muziku byl doveden do farního domu. Nato drahotušské panny jemu píseň v domě farním zpívaly následující:

My se všichni radujeme, pastýři duchovní, ústy i
srdcem plesáme s tvou přítomností ó která se
odměníme za tu velkou milost, kterou nám zde
prokazuješ skrze tvou přítomnost.

Vítáme tě všichni spolu do města našeho,
tobě se všichni koříme, srdce zkrušeného.
Tebe my všichni žádáme, ó pastýři dobrý,
bys nás ve víře potvrdil, tvé milé křesťany.

Abychom v tej víře vždycky stáli, pevní byli, kterou
smě hned na křtu svatém společně přijali, Tej
abychom se drželi a neodstoupili, v tej víře ctnostně,
pokorně vždycky živi byli.

A při tom také žádáme, my všichni farníci, neb
se tobě podáváme, věrní služebníci, consecriruj
naš chrám Páně, Vavřince svatého, jak mladí tak
také staří budem mít čest z toho.

Zato velké dobrodiní, co ty nám učiníš budem z toho
Boha chválit, když nám ho posvětiš. K tomu budem
Boha prosit, aby tě zachoval v stálém zdraví a v
pokoji mnohých let dočkal.

Tuto píseň vyzpívajíc učinila se intráda a tak jeden každý ten den
do svého domu se odebral.

Dne 19. juli opět ráno před 7. hodinu mezi hlučnou muziku a pěším
vojskem doveden byl mnohými duchovními do chrámu Božího ke
consecrirování chrámu Božího svatého Vavřince, kteréžto consecri
rování trvalo až do půl jedenácté hodiny, potom pan děkan Joannes
Rosner měl kázání a po kázání měl pan biskup slavnú zpívánu mši
svatou, posledně dal velebnou svátostí lidu požehnání a pak opět mezi
zvukem muziky a od duchovenstva a od pěších vojáků doveden jest
do domu farního.

K tomuto consecrirování sjelo se duchovenstvo následující:

Jejich Exelencí Aloisius Krakovský, hrabě z Kolovrat, biskup sa-reptanský, který tento chrám Páně consecroval 19. juli, jeho caeremoniarius Ignatius Skoda, jeho commissarius velebný pán Franciscus Veith, arcikněz švábský, velebný pán bystříčky Godefridus Gilkner, velebný pán soběchlebský Blondt, velebný pán špičky Thomas Kozák, velebný pán bělocký Henricus Harthausen, velebný pán hranický Mathias Klátil, velebný pán lipenský Josephus Mattan, velebný pán domaželský Franciscus Žabák, velebný pán všechovský Antonius Dvořák, lokální pan kaplan Dolní Oujeský Franciscus Ludwig, lokální pan kaplan jezerský Franciscus Benisch, lokální pan kaplan henderchwaldský Antonius Rill, lokální pan administrátor partutovský Joannes Veberčík, pan kaplan hranický Franciscus Axman, pan kaplan drahotuský Franciscus Elzner, cooperator dřevostický Martinus Hrbáček, cooperator osecký Jelec, cooperator drahotuský Georgius Wiesner. Tento Páter Wiesner kříže po kostele a věnce namaloval a potřebné věci tejto consecrací připravoval, také varhany očervenil.

Před consecrováním obec Drahotuská dala na své outraty kostel vnitřku vyličit i také předeek věže a svícne mosazné po stěně, koštovalo to počestnej obce přes 200 zl. Tehdejší pan představený Joannes Halla a spolu kostelní hospodář měl o takové vyličení toho chrámu Páně svatého Vavřince největší starost a péči.

Na druhý den to jest 20. juli ráno o 7 hodinách věděl se opět tento biskup mezi vojskem a znějící muziku do chrámu Božího, nato tichou mši svatou sloužil a na choře instrumenitálská muzika se konala. Po mši svaté biřmoval 851 osob a na to opět s muziku doveden jest do domu farního a tam generální visitaci vykonával, ke kterejšto visitaci musel pan vrchní Kucžera z Hranic a z každé obce dvě osoby se musely dostavit. Byla již jedna hodina z poledne, když s tou visitací hotový byl.

Potom se k,obědu posadili, kdežto bylo osob následujících: Jejich Exelencí pan biskup, jeho caeremoniarius Ignatius Skoda, commissarius Franciscus Vaith, pan děkan Joannes Rosner, pan farář bystříčky Godefridu® Gnilkner, domaželský Franciscus Žabák, lipenský Josephus Mathan, soběchlebský Blondt, Dolní Oujeský lokální Franciscus Ludwig, henderchwaldský Antonius Rill, střítezký Antonius Foltin, pan kaplan hranický Franciscus Axman, drahotuský Franciscus Elzner cooperator dřevostioký Martinus Hrbáček, osecký Jelec, hranický Antonius Spruček, drahotuský Georgius Wiesner, tři piaristi Pater rektor Cornelius Gallisch, vicerektor Cyrinus Schultheis, praefectus Xaverius Gradický.

První den při consecrací byli při tabuli páni oficiři z Hranic pan vrchní Kucžera, pan důchodní, pan justicier, pan pulgrabí. Při visitaci byl pan vrchní Kucžera, pan contribuční, pan oberjáger.

Po obědě byl veden mezi muziku, vojskem a pannami Jejich Exelencí do školy a tu děti, co se naučily z katechismusa, čtení, slabi-

kování a poznávání písem musely opakovat, nato šel do chrámu Božího mezi muziku, vojskem a pannami a drželo se Té Deum laudamus a po daném požehnání sedel do své šejze a do Jezernice se odebral a naši vojáci a panny až k svaté Anně, koňáci ale až do Jezernice ho vyprovázeli. Po ty tři dni z moždířů se střílelo, muzika při obědě se konala a ta největší čest se jemu proukazovala. 21. juli držel visitaci a biřmoval v Jezernici a po obědě jel na Slavkov a ze Slavkova ten den o 7. hodinách večer přijel do Lipníka a tam 22. juli držel visitaci a také biřmoval. Po obědě jel do Týna a zase se do Lipníka na noc navrátil. 23. juli přijel ráno o 7 hodinách do Hlinská a tam když mši svatou odsloužil, biřmoval a držel visitaci a po obědě drželo se Té Deum laudamus, nato šel do školy a ze školy do Oseká odjel. V Oseku 24. držel visitaci a biřmoval a po obědě přes Dolní Oujest jel a v kostele a ve škole se zastavil a pak do Vrchního Oujezda odjel a tam 25. juli visitaci držel a biřmoval a potom do Holomouce odjel.

Roku 1811, 26. marca byla velká drahota a sice řež po 18 i 19 zl, žito po 26, 27, ječmen po 12, 13 zl, oves po 7, 8 zl, maso funt hovězí za 33 kr, telecí po 24 i po 30 kr, máz piva v Drahotuších za 20 kr, po dědinách za 18 kr máz. Kaša prosná pohanská za 1 zl 24 kr, 26 kr, hrách měřica za 24 zl, víka za 13 zl.

Toho roku 1811, 15. marca byl publicírovaný patent strany bancocedulí¹⁸⁹⁾ a strany pěti grošek a 30 kr, že mají mezi lidmi ve své ceně jít, do kontribucí a jiné platy mají platit bankocedule rýnskové za 12 kr, dvourýnskové za 24 kr, pětirýnskové za 1 zl. 6 krejcarové peníze měděné že dokonce mají být zhozené. Takový patent toho dne u všech vrchností byl publicírovaný, jak také v Holomouci, v Brně, ve Vídni a to má ta platnost trvat do posledního decembra a potom jak bancocedule tak měděné peníze po 30 kr, 15 kr, 3 kr, krejcarové peníze vídeňské nemají mít žádné platnosti.

Bůh sám ví, co ještě dočkáme, nebo o žádných jiných penězoch nevíme nežli samé bancocedule, 30 kr, 15 kr, 6 'kr, 3 krejcarové ty také sou vzáctné mezi lidmi. Také v tom patente stojí: Kdo vypůjčil stříbrných peněz 100 zl, ten nyní má na bancocedulách oplatit 500 zl a tak dále, kdo dal z hlavy 30 kr, ten musí nyní dát 2 zl 30 kr, to jest pětkrát toli. A z tej příčiny, že bancocedule mají tak málu cenu, tehdy; velmi veliké a neslýchané draho bylo. A sice 1. juni 1811 v Holomouci bylo žito za 50 zl měřica, řež za 40 zl, ječmen za 25 si, oves za 15 zl, O Bože! Kdož to jakživ slyšel! Z tej příčiny muka žitná mírka za 2 zl, kaša prosná, pohanská, mírka za 2 zl, pivo od 2. juni v Drahotuších máz za 24 kr, maso hovězí funt za 45 kr, telecí za 33 kr, f ormanom od oračky sám sem platil od měřice po 7 zl.

V tom roce poněvadž jařina pro velké sucho ječmen a pochybila a ječmen za 28 zl, oves přes 15 zl se prodával, tak pivo také

^{TM)} Čís. patent z 20. 2. 1811 ((-vyhlášený 15. března) anamenal státní bankrot.
 t>anfcoeduM 'klesla při .výměně ea měnu konvenční na pStinu bodnoty,

máz po 30 kr se prodávalo. Pro velké sucho lidé na samotížných mlej-
noch obilí mleli, nebo celé léto málo přšelo.

Toho roku 1811, 28. máje právě o 10 hodinách před polednem vyšel
oheň od Ignáca Wylliša, bednáře z nra 89 a jeho soused Simon Sedlá-
ček s ním vyhořel. To bylo štěstí, že vítr hnal do pole k Hrabůvce.
Bůh nás chraň a opatruj na budoucí časy.

Toho roku 1811, 24. máje odebral se od nás pan cooperátor Georgiua
Wiesner za lokálního kaplana do Stříteza a střítezský pan kaplan
Antoninus Foltin dostal se do Bělotína za faráře. (Ten Georgius
Wiesner 1812 v juni dostal se za admistratora do Oseká a to cum spě.)

Toho roku 1811 celý měsíc máj byl velmi teplý a místami velmi
suchý, takže nebylo pamětníka, aby v máji tak teplo, jak ve dne tak
v noci kdo pamatoval.

Toho roku 8. septembris, jenž byla neděle Páně a svátek Narození
Panny Marie, dvojíctihodný, vysoce učený Páter Joannes Bekárek
držel slavné primitie v tomto našem chrámu Páně drahotuským, ke
kterýmžto primitiám množství lidu se sešlo a jeho pan otec Ambro-
sius Bekárek, měšťan zdejší, páni hostě jak náleží traktýroval.¹⁹⁰⁾

Toho roku dne 8. septembris přišel do Drahotuš za cooperátora Jo-
sephus Muk, rodič z Hranic. Byl ale cooperátorem v Boskovicích, pro
kterého (tit.) pan děkan Joannes Rosner příležitost odeslal.

Toho 1811 roku 8. septembris když bylo po tej slavnej novej mši
Patra Johanna Bekárka, tehdy jeho stařík Anton Bekárek se švů
manželku Johannú měli druhé zdavky, poněvadž 50 let v stavu man-
želským pospolu byli, kterýmžto po mši svatej tento pan primitiant
požehnání udělil.

Toho roku od 15. augusti sou zhozené bancoceduly storýnskové, od
15. septembris sou zhozené bancocedule 50ti a 25ti rýnskové a žádné
platnosti nemají.

Dne 20. septembris toho roku usnul v Pánu arcibiskup a kardinál
Holomucký, kterýžto roku 1777 dne 6. octobris za biskupa zvolen byl.
Jméno jeho Antonius Theodorus a Colloredo.

Roku 1812 byla tuze zima a trvala ještě přes sv. Jiří. Také toho ro-
ku bancocedule 10 zl, 5 zl vzaly skončení, dvourýnskové ty šly mezi
lidem a platily dvourýnskové 24 kr, a rýnskové bankocedule 12 kr,
tým podobně měděné peníze 30 'kr platily 6 kr a 15 kr platily 3 kr,
8ti krejcarové peníze měly dokonce nic neplatit, však ale mezi lidem
bylo jich dosti a někteří jich kupovali a dávali za 6 kr 8 krejcarů. Je-
den každý groš měděný platil v šajnech za 2 kr a v bancocedulách
platil 10 kr a proto také byla velká rozmíška s těma peňizami, nebo
někteří tomu nemohli rozumět, buďto v prodeji nebo v kupě. Toho ta-

¹⁹⁰⁾ P. Jan Bekáwk, ixar. 1788 v Drahotuš, děkan moářícký, Eamřel jako "e
Šiapanicích r. 1853. P. Josef Mueck, *nést.* 1784 v Hranicích, děkan, a farář lipenský,
Bemřel v Lipníku r. 11869.

ke roku nastaly šajny rýnskové, dvourýnskové, 5ti rýnskové, 10ti rýnskové etc. Kdo chtěl takový šajn mít, tak ten za 1 zl musel dát 5 zl bancocedulí, kdo chtěl mít 2 zl šajn, ten musel zaň dát 10 zl bancocedulí za 5ti rýnskový 25 rýnských B. C. a tak dále. Krejčary staré i nové zůstaly ve své ceně. Ku příkladu kdo chtěl mít loth tabáku a dal 3 kr, tehdy dostal loth, tak jak kdo poslal 15ti krejčarový peníz měděný.

Toho roku platili řež na bancocedulách 27. apríla za 56 zl, na šajnoch za 11 zl, žito na B. C. za 65 zl, na šajnoch za 13 zl, ječmen na B. C. za 50 zl, na šajnoch za 10 zl, oves na B. C. za 30 zl, na šajnoch za 6 zl, žitná muka mírka za 3 zl 15 kr na B. C., kaša prosná za 2 zl 30 kr na B. C. Piva máz u nás za 40 kr na B. C., na šajnoch za 12 kr, maso hovězí i telecí funt na B. C. za 1 zl, na šajnoch za 12 kr.

Toho roku taková bída všude se rozmnožila po kraji, že mnozí nemají se něčeho najest, dobytku nemají co dát, nemají co set a to pro nedostatek peněz. Slámu všude vyhledávají a na bancocedulách kopu režnej slámy za 220 zl, na šajnoch za 44 zl. Mětyňky náš pan farář prodával na B. C. jednu po 1 zl, na šajnoch po 12 kr. Ó, kde sou předešlé časy, když roku 1724 byla 'měřice rzi za 24 kr, žito 45 kr. Není žádného pamětníka, aby kdo takovou drahotu, takovou bídu pamatoval, jak toho 1812 roku. Při tom také síla vojska,¹⁹¹⁾ vozů, kusů, šifů jelo do Polskej a to na Rusa, poněvadž francúzský císař vede vojnu s ruským císařem, že ruský císař nechce dobrovolně propustit polskou zem. Ten vojenský lid museli živit stravu a chlebem a sami ho musí kupovat komisní, nebo vojáci svůj chléb prodali a sousedy a obyvatele o chléb trápili. Toho loňského roku nebylo žádného zelí, žádný kvačky a málo zemňáků.

Toho 1812 vyhořel Osek a Dolní Oujezd. A v Starém Jičíně škola 28. juli.

Divná věc toho roku 1812 začaly se režné žna před -sv. Jakubem, kterého bylo v sobotu před 10. nedělí po sv. Duchu a nato v pondělí 27. juli již byla řež v Lipníku na trhu za 4 zl, i také za %4 zl na šajnoch.

Dne 21. septembris byla řež na trhu v Lipníku na šajnoch za 3 zl, žito za 5 zl, ječmen za 1 zl 30. Prosná kaša za 12 kr mírka.

Roku 1812 v měsíci juli byl stavený nový most v Lipenské ulici nad těmi dvěma potoky. Kníže pán Ditrichstein musel dát dříví a naša obec ho musela přivést a od každého kusá platila 3 zl v šajnoch. Tesaře ale aerarium vyplácelo.

Roku 1812 dne 30. augusti dostali 36 nových knězů subdiaconatum, 31. augusti dostali diaconatum nebo třetí posvěcení a 1. septembris presbyterátům nebo čtvrté posvěcení od tehdejšího arcibiskupa Holomuckého Theodora Trautmansdorfa a to v Holomouci v kapli u sv,

^{M1)} Rakousko bylo tehdy po sňatku dcery cis. FírantiSka Marie Loiisy s cía. Napole onem spojencem Francie,

Michala. Těch všech vysvěcených nových kněží, museli sobě předně sami vyhledat svou štaci. Mezi těmi byl také můj syn, dvojíctihodný, vysoce učený Bernardus Reger a svou štaci v Bystřici pod sv. Hostýnem sobě vyhledal.¹⁹²⁾

Tento ale novovysvěcený primitiant držel zde v Drahotuších dne 20. septembris, jenž byla osmnáctá neděle po svatým Duchu, své primitie slavné, ke kterým primitiám velké množství lidu se sešlo. Jemu asistírovali dvojíctihodní duchovní, diaconus byl Josephus Muk, caplan zdejší, subdiaconus Joannes Bekárek, cooperator malenovský, rodič drahotušský. Presbyter assistens byl zdejší pan děkan Joannes Rosner. Canonistů byl bystřičky velebný pan farář Godefridus Gnilkner. Kazatel byl hranický cooperator Franciscus Gloos. Přišel také Franciscus Elzner, lokální kaplan střítezký, kterýžto dne 7. septembris dostal tu střítezkú kaplanku. Tento Franciscus Elzner byl kaplanem v Drahotuších od roku 1806 26. juni a dne 7. septembris 1812 do Stříteza se odebral. V pondělí, to jest 21. septembris byli-při obědě vel. pan děkan Joannes Rosner, Godefridus Gnilkner, pan farář bystřičky. Velebný pan vicerektor Xaverius Gradický, piarista z Lipníka, Antonius Spruczek, kaplan hranický, Franciscus Elzner, kaplan střítezký, Josephus Muk, caplan zdejší a Joannes Bekárek, cooperator malenovský a jiní páni hosté drahotustí. Kterýžto Páter Bernardus Reger na svou štaci do Bystřice se odebral 8. octobris 1812.

Roku 1812 dne [vynecháno] bezbožný člověk panu faráři hranickému zapálil jeho stodoly, v 'kterýchžto měl své všechno obilí, jenom dvě výtky před tím ohněm učinil, ostatek jemu všechno obilí zhořelo, k tomu chalupa jeho a dvě ještě chalupy. Tento pan farář se jmenoval Mathias Klátíl.

Toho 1812 roku vyšlo cis. poručení, že z památek a capitalů fundáčních a kostelních peněz bude se dostávat jen poloviční interes a protož museli páni faráři následující tabellu na fundáční peníze dělat.

192) p Bernard Reger, nar. 11786 v Drahotuších, zemřel r. 1869 jako farář v Bystřici pod (Hostýnem. Má velké zásluhy o znovuzkříšení OHostýna, zle postiženého zrušením poutního chrámu r. 1787. Peněžními dary a stárkami, organiso vanými Regrem od r. 1821 bylo umožněno obnovení kostela, vysvěceného pak r. 1845. Od oř. 1820 žil v Bystřici pod Host. u syna P. Bernarda Regra jeho otec, náš kronikář a bývalý rektor drahotušský Ignác Reger, horlivý ctitel mariánský. Podle záznamu úmrtní matriky bystřička '(tom. XII., fol. 211) zemřel Ignác Reger v Bystřici pod Host. dne 29. 3. 1828 ve stáří 86 let, 9 měs., 4 dny, a ibyl pohřben na tamějším hřbitově dne 1. dubna 1828 děkanem drahotušským P. Josefem Miickem. Hrob není zachován, hřbitov byl před lety proměněn v park.

Verzeichniss über die Messen-Stiftungen bei der Pfarrei in Stati Drahotousch.

Fundations Instrument vom Jahre sub Nro	Ntinen der Stifter	Jährliche Verbindlichkeit, welche vor nach dem Allerh. Finanzpatent vermoge Hofdekret 20. Feber 1810		Voñ diesen Einflussen hat zu geniessen:														
				4	§	.	s	š	h	”	iil	il	il	”	^			
				55 U	F	Kr	F	Kr	F	Kr	F	Kr	F	Kr	F	Kr	F	Kr
1713 Nro 2	Thomas Kohaut	1 Anni: und 2 Messen	1 Anni- versarium	100	230	—	gA	*1	OA	—	OA	—	—	—	—	—	—	—
1718, Nro S	Martin Spiruta	1 Anni: und 2 Messen	1 Anni- versarium	100	230	—	’30	130	—	30	—	—	—	—	—	—	—	—
1721. Nro 4	Johann Pliska	1 Anni: und 2 Messen	2 stille Messen	100	2—	—	18	112	—	115	—	US	—	—	—	—	—	—
1726, Nro 7	Martin Josephovský	1 Anniver- sariuna	1 Stille Messe	50	•115	—	9	—	36	—	’12	—	1112	—	6	—	—	—
1733, N. 10	Georg Andrisek	1 Annlver- sarium	1 Anniver- sarium	120	3—	—	30	H30	—	30	—	15	—	6	—	—	—	—
1741, N. 11	Mathias Hradil	1 Anni- 2 Messen	2 Messen	100	2	—	118	124	—	9	—	9	—	—	—	—	—	—
1754, N. ;12	ISTikolau Bekar	3 Messen	1 Messe	50	115	—	y	oO	—	—	—	JO	—	is	—	—	—	—
1754, N. 14	Joh. Walter	12 Messen	10 Messen	200	730	1130	6—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
1768 N. 19	Theresia	Angst-Cti lanten	-----	100	230	K15	-----	-----	-----	H5	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----
179>2, N. 22	Scheistosch Franz Bernkop	12 Messen	5 Messen	200	4—	—	45	3—	—	5	—	5	-----	-----	-----	-----	-----	-----
1805, N. 24	Joh. Bohm	1 Anni, 4 Mes	1 Anni	125	3—	7^30	a 30	—	30	—	20	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----
1807, N. 25	Mař. Halla	14 Messen	7 Messen	222	539	13	4 112	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----
1807, N. 26	Franz Vybíral	1 Messe	1 Messe	24	—	36	—	6	—	30	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----

100 F zu 5 p. C. bei Pnvaten

Sig. Drahotausch 28. Juli 1812.

L. C. Johann Rdssner, Pfarrer.

Takové tabelhi na tyto fundační eapitály a z nich vypadající roční iateres, kterýžto kapitály v Brně u pánů stavů ležejí, učinil a repar-tici učinil velebný pan farář. Co se ale ostatních fundačních capitálů z nich vypadající interes týče, které sou u privátních, ty zostávají ve svém stavu a 5 zl. p. C. až dosavad. Taková tabellu in dupllo sem já Ignác Reger, rektor přepsal a byla jedna ke gubernium do Brna a druhá ke konzistoře do Holomouce odeslaná.

Roku 1813 dal nám Bůh lacinější obilí, řež byla po 3 zl. i níže, žito za 5 zl, ječmen jpo 2- zl i níže, oves po 1 zl 12 kr a to v šajnoch, nebo stříberné mince nebylo ani vidět a kuprových bylo také málo.

Toho 1813 roku dne 2. máje, jenž byla druhá neděle po Veliké noci, držel své isekunditie veieb,ný pán bývalý lokální kaplan Victorinus Fritscher, kterýžto tam v Střítezi 36 let pracoval, potom ale pro svou starost a nemožnost vypověděl to lokální kaplanství a na pensi 200 zl živ byl. Tehdejší lokální kaplan Pranciscus Elzner tyto primitie nebo secunditie jemu slavné učinil. A pozval pana faráře hranického Mathiam Klátil, pana faráře bělotského Antoniũm Poltin, lokálního pana kaplana partutovského Franciscum Paul, lokálního pana kapla-na heinrichsvalského Joannem Pranck, pana kaplana drahotušského Josephum Muk, pana kaplana hranického Antoniũm Sprucžek a co-operatora malenovského p. Joannesa Bekárka. Sám ale on pan kaplan Franeiscus Elzner držel nad ním *kázání* a lid domácí v pěkném pořádku vedl. Předně šla školní mládež, za nima chaska svobodná, a za těmi šla feldmuzik, za těmi šly děvečky neb panny a ty jistu píseň zpívaly a kvítí polní v cestu jemu metaly. Po těch náš choř s bubnami a troubami smě ho do chrámu Božího uvedli a zpívánu mši smě vykonávali. Měl také ten pan kaplan ještě jiné hranické hostě neb měšťany, bylo nás při tabuli 21 osob a v čeledníku bylo jich také toli.

Toho roku 1813, když císař francúzský Neapoleon v ruské zemi pro velikost zemi (nebo tam do Ruska vtáhl 100.000 lidu a když již na 23.000 lidu ztratil, nebo jemu koní, lidu veliká síla pomrzla) byl přinucený s hambů do svéj země se navrátit, nebo ruscí kozáci ti ho š.kar-edě z tej země vyprovázeli, takže ten císař Neapoleon s hanbu utéct musel. Na to ruský císař za ním se svým vojskem do Franeúz se pustil a až do dnešního dne, jenž jest 25. máje vojnu s ním drží. A protož také vojsko naše opět zpátky z Polska mašíruje, nebo doslýcháme, že náš císař chce se neutral držet a ani Prancúzovi ani Rusom že nechce být nápomocen, nýbrž chce jen svým vojskem své hranice obsadit.¹⁹³⁾ Vojsko polské, veliká síla táhlo přes Drahotuše, přišli do Drahotuš 19. máje a 25. máje odmašírovali a hned zase takoví Poláci narukovali 25. máje, po všech dědinách lidé museli jich chlebem, masem, cugmi-sem živit, na každého muže % funtu masa a 7 štvrtek chleba krom zugmisu, jak to dlouho trvat bude, budu dál psát. Také jednoho Polá-ka, že již po třetí chtěl utéct, dne 20. máje rozstříleli na klokockém

¹⁹³⁾ Pomocné vojsko rakouské Napoleonovi. Rakousko vedené knížetem Mettenictioem hrálo úlohu prostředníka mezi Francií na jedné a Ruskem a Pruskem na druhá sfcreuně,

poli, na roli Pavla Vaně a také ho na tej roli chtěli zakopat. On ale Pavel Váňa, soused klokočský žádal, aby u kříža byl pochován, tak u kříže klokočského, jak se jde do Milenova, tam jej pochovali. Regementspater jejich jej vyzpovídal a také vyváděl. Lidu k tomu se mnoho sešlo z Drahotuš, z Hranic a z vesnic.

Toho roku 1813 dne 14. a 15. máje tak silně přšelo, že oba potoky jak od Hrabůvky tak od Klokočí veliké přišly a susedom na stavení škodu učinily, do sklepů nateklo, po zahradách se rozlila, trávu připlavila a role, louky připlavila, takže dnešního dne 25. máje ještě v brázdách voda stojí. A pro zimu a mokro ječmene škodu trpějí. Mnoho lidí museli zemňáky zaorat a zakopat, které voda podešla, nebo ty, které byly již nasazené od tej povodně v zemi zhnily.

Toho roku 1813 dne 3. juni ráno okolo 9. hodiny vyšel nešťastný oheň na Postatě od jednoho měšťana skrze nepozornost a ztrávil 93 domy a chalupy, kostel, faru, školu a zámek i palírnu a to již v 26 letech po čtvrté. Nebo roku 1787 a roku 1790 celé město dvakrát vyhořelo a roku 1803 čtyři vyhořeli. Toho ale 1813 hranici susedi uhájili se svým stříkačem obecným jejich na věži visící zvony. Bůh rač nás od takového neštěstí, račiž všechny chránit.

Léta Páně 1827 skrze nedorozumění obecní rozházel se ratus, který reparaturu potřeboval. Jak se lehko rozházel, tak se lehko nemohl postavit, protože obecní kasa neměla toli peněz na výstavu. A to byli předměštani vinni, že se to rozházelo, poněvadž nám záviděli, že v tom ratuzi pivovar byl, tak se raci to rozházelo, jen aby se s pivovarem moselo pryč jít, poněvadž zaměštani ho tam trpět nechtěli, ani plac dát nechtěli. Až potom byla krajská komisí, tak moseli plac na zadku na pivovar dát, tak dyby nebylo závisiti, mohl ratus až po dnešní den stát. Tak což ta závisť dobrého způsobí.

Léta Páně 1832 zešafovali Drahotuští hodiny a daly se na vezu kostelní z nákladu obecního, hodiny koštovaly 280 zl. C. M. a ty přípravy koštovaly, desky a inší řemeslníci přes 40 zl. C. M. Hodiny se dělaly Dayčhauzy, hodinář se menoval Franz Til.

1833 roku zešafovala obec zvonek k těm hodinám, v Holomouci se dal dělat u Leopolda Stanke zvonáře, který koštoval 83 zl a 7 kr C. M. Suma celého vydání 403 zl. 7 kr. C. M., nebo v stříbrných peněžách. Jenž se stalo za představeného Franze Vlčka a 2ho Jozef a Halle, 3tího Andris Bernkopa, notarius Adalberta Rosického.

V Drahotuších dne 14. mája 1833 roku. Franz Vlček, představený.

Poznamenání roku 1821 zběhlej povětrnosti.

Ačkoliv již ke konci toho roku byla hrozná bouřka a hromobití spojené s větrem, to se stalo na den sv. Ondřeje k večeru o páté hodině. Způsobila se tím velká škoda na staveních. Také na Štědrý večer toho roku velký vítr počal se zdvihati a tak se sesílil, že na den Božího narození lidé ve svých domech jisti nebyli, jejichžto vyvrácení každou chvíli s hroznějším nebezpečenstvím očekávati bylo, přitom málo domů celých zůstalo, střechy a kalenice otrhány, ploty vyvráceny byly

a i několik stodol spadlo, okna kostelní rozbita a vyhozena jsou, v leškode nesmírná se způsobila a kusů dříví na tisíce se vyvrátilo. Vítr ten dle Pražských novin po celé Evropě se zmocnil, jak na zemi tak i na moři, ve Švýcařích a Tyrolích znamenité škody způsobil, kdežto po celých 24 hodin nezbednost svou provázel.

Nato 1822 v měsíci březnu o 5 hodinách na večer strhl se zase takový vítr, že se zdálo, že všecko s sebou vzítí a pohltnutí chce, kterýž však jen 6 neb 7 minut trval, přece ale obecní stodolu a [vynecháno] vyvrátil.

Jiné a nejsilnější povětrí bylo 15. června toho roku, právě když drahotušské procesí do Bystřice odešlo. Na večer o 5. hodině strhla se tak náramná zuřivá povětrnost, kteráž v 10 minutách 12 stodol vyvrátila, mnoho střech otrhala, stromy v zahradách polámala a povyvracela, cokoliv jí v cestu přišlo, nešetřila ničeho, stromy při císařské cestě některé dočista vyvrátila a na jiných jen silnější haluze stat' nechala. Trávníkému mlynáři přes půl střechy se otrhlo, kteráž velmi dobře vázaná byla, jí se zmocnil větr, stavidla vyvrátil a na hrázi málo domů nechal. Střechy i sotily vyvrátil. Na horním mýtě a Židovské ulici v Hranicích dva vozy, které tu chvíli přes plac jely s velikým nákladem, jeden se čtyřmi, druhý se šesti koňmi, převrátil, bečky, patřící k náčení na hašení ohně s vozů strhl, takže se po městě sem tam koulely. Strážnického vojáka, který před krajským domem na stráži stál i s budkou vyvrátil a zavlekl až před dům pana Bergera, k němu pan hejtman, když se ze zmatku spatatoval, s vojáky přispěl, aby ho jiným vyměnil, než on podivuhodným způsobem zdravý a neporušený své místo opět nastúpil. Větr též lidi na poli neb na cestě o zem házel, s nimi semotam koulaje a do příkop je házel, takže mnozí se domnívali že se konec poslední jim blíží. Kdyby snad to bylo déle trvalo, snad by všechno v zříceninách se bylo našlo.

Nato celé jaro a léto bylo velmi sucho, teprv 25. června při Kroměříži na těch vesnicích zelné přísady sázeli, neb pro velké sucho dříve nemohli, neb v noci něco málo popršelo. Žně toho roku velmi časně se začaly, neb 3ho července, to jest na den po Navštívení Panny Marie již začali žítí, kdežto se však málo naklidilo, neb na horách ječmen a oves tak nízké zůstaly, že se ani vázat' nemohly, nýbrž se jen do kop shrabaly, z čehož velký nedostatek na slámě následoval.

Při Drahotuších se ještě hojně všechno zrodilo, neb po třikráte hezky popršelo, déšť však jen po Slavíc sahal. Kopa obilí toho roku sypala 4 měřice, mnohem více nežli předešlého roku, kdežto rok mnohem více mokrá byl. Zelí, také zemáky při tom suchu se také hojně zrodily. Poněvadž tak časně žně se začaly, tedy lidé mnoho hrachu do strnisk pozasívali, který ještě zralé stručí přinesl a lidé mnoho peněz za mladé stručí utržili. V Praze jistý pan Novotný pekař našel po sebraných prvních žních do strniska zase jarní řež, kteráž ještě dozrála, dal ji vymlátit, zemlet a chleba napekl a mezi své známé rozposílal, jakožto na památku chléb z druhých žní, takže nejenom v jiných kra-

jích, nýbrž i také v našich obilí dvakrát dozrálo, i také některé hrušky, jabloně a trnky po druhé kvetly.

Nato následoval podziměk velmi pěkný a větším dílem suchý, také se časně pozasívalo neb se lidé obávali časně zimy, kdežto ale tak pěkně setrvalo bez mrazů až do 12. prosince, snad pamětníka není tak pěkného podzimku. Obilí zrůstalo, takže -se dobytek až blízko k vánocem na pole vyháněl a po setí pásł, kdežto také při tom pohodlném času mnoho listů na stlaní lidé sobě nashromáždili, sice by velký nedostatek trpět museli, nebo slámy tento rok velmi málo bylo, neb feopa režnej slámy byla za 15 zl, žitná za 12 zl, i ta ještě nebyla lehkou k dostání, neb velmi mnoho lidí z Němec i z Valach o slámu přicházeli nakoupit. Poněvadž ta suchá povětrnost tak dodržela, až zamrzlo a žádné pluti a nečase nepřišly tak také velká bída o vodu a mletí byla, neb jak léto suché a horké bylo, tak také zima co den růstla od 15. prosince po celý měsíc leden 1823, co den silnější byla, takže vody až do země zamrzly, hrozné tlusté ledy, málo bylo studní, co by byly; (vodu měly, všechny mlýny i valchy zamrzly, nic 'se nemlelo na hrubých vodách i ty malé již hned v létě málo neb nic nemlely. Z toho povstala velká bída mezi lidem, neb lidé nemohli nikde dostat mletí, tak jich přinutilo, že se museli ručních mlýnů přidržeti a takto pracně chléb svůj dobývati. Také trouby do pivováru zamrzlé byly. Rybníky též škodu velkou trpěly, neb mnoho ryb pomrzlo v haltířoch. Na Bečvě lidé mnoho ryb pochytali, kdežto se k prohlubňám slezly, takže jich holýma rukama mohli vychytati. Ty nesmírní mrazové takový svízěl způsobily, že lidé vodu v některých vesnicích z daleka přivážet museli, v Brně se voda prodávala. Jistý obyvatel z blízkých Nenovic jedním přivezením 3 zl. získal.

Dne 10. ledna Alexander, ruský císař, se vracel z veronského sněmu, kde již po sedmé naši Moravu projíždí a potřeboval k své přípraži jak v měsíci září 58 koní. Na ten nastávající rok 1823 prorokoval jistý kostnický arcibiskup následujících dvanáctero dějin:

1. Král povstane a zhyne.
2. Veliký mocnář velmi se zarmoutí.
3. Opovržení nabudou síly.
4. Pán mocný veliké 'krveprolití způsobí.
5. Závist' bude panovati mezi křesťany.
6. Za dnů se hřmící komety na obloze ukáží.
7. Stane se poroba na zemi a na moři.
8. Dne 18. máje vznikne krvavá válka.
9. Dne 11. června stanou se neslýchané vítězství.
10. Dne 12. srpna bude neslýchané parno.
11. Dne 18. října zahyne polovice lidstva.
12. Bude nový křesťanský král.

Málo se vyplnilo.

Po tak nesmírných mrazech všechno se obávalo, že ledy způsobí, nebo byly velmi tlusté, nato ale dne 30. ledna a sníh se ve vodu obrátil, takže voda po vrchu ledu tekla, tály a pomalu odpluly. Nato zase mlýny počaly mletí, když již byla, pročež toho roku mnoho ražných mlýnů se způsobilo.

Roku 1847 dne 26. července vypukl oheň v Drahotuších a 8 měšťanských domů na náměstí.

Roku 1854, 20. srpna vznikla veliká povodeň, Bečva zaplavila prostoru počínaje od Rybář až ke kříži u Drahotuš.

R. 1859, 20. května na Rybářích 4 chalupy shořely.

R. 1859, 8. července v Drahotuších shořely 4 chalupy novosadní.

R. 1860, 30. srpna shořely 4 grunty v Hranické ulici v Drahotuších,

R. 1861, 17. října strávil oheň v Drahotuších 32 novosadních chalup i se stodolami, k tomu ještě 3 velké stodoly.

Roku 1854 pod velebným panem farářem zdejším p. Janem Raddou předsevzala se reparatura našeho chrámu Páně. Kostel se zevnitř vyličil, střecha šifrem pokryla^ věže novým způsobem obnovily. Uvnitř stěny nově vymalovány a oltáře nově vzdělány jsou, nad nimiž postaveny nové obrazy vyhotovené od vídeňského mistra p. Worndle¹⁹⁴) a sice: obraz svatého Vavřince na hlavním oltáři, jenž stál i s rámem 260 zl, sv. Valentina na postranním oltáři po levé a Bolestné Matky Boží po pravé straně, jedenkaždý za 100 zlatých, obraz Nanebevzetí Marie Panny, jenž dříve nad hlavním oltářem visel, přenesen na kůr chrámovní. Postranní oltáře též novými sochami opatřeny jsou. Konečně nově vydlážděn jest chrám. Velebný pan farář zdejší Jan Radda věnoval na reparaturu 470 zlatých, na paramenty kostelní [vynecháoo], vydalo se dle počtu od r. 1858 508 zlatých.

Dláždění stálo 489 zl 90 kr., k čemuž příspěvky obcí faře zdejší prikázaných se získalo 132 zl. 3 kr., zbývajících 357 zl. 87 'kr. doplnil (velebný pan farář.

Roku 1851 nařízením Jeho Veličenstva cis. pána Františka Josefa počal se při Hranicích stavět Vyšší vychovací ústav vojenský (Obererziehungshaus) zároveň s jízdeckou školou (Cavallerie-Schule), prvnější stavení stavěno od r. 1851 až 1853, poslední pak od roku 1851 až do r. 1856. První komandující neb velitel vychovacího ústavu byl pan hejtman Langhoff, jenž roku 1856 v Hranicích zemřel a pochován jest na tamním městském hřbitově, jízdecké pak školy prvním (velitelem byl Alexander Backčinsky, jenž, když se ústav ten k jinému účelu ustanovil, do Ennsu se dostal a v Těšíně na pensí zemřel.

Roku 1858 zrušen jest ústav vychovací i jízdecká škola, přičiněním ale pana Josefa Pabische, plukovníka, přesídlena jest c. k. dělostřelecká akademie z Olomouce do Hranic, kdež pan Josef Fabisch jejím komandantem zůstal a po něm generál Schmidt.

¹⁹⁴) Aug. Woerndle s Vidně. Zpráva neshoduje se s Wolnýrn, Kirchlichie **Topographie**, V, 142.

Poněvadž dosavadní budovy k novým potřebám neistačily, stavělo se opět a sice: dům pro důstojníky (Offiziers-Pavillon) prostřed bývalého vychovacího ústavu a bývalé školy jízdecké (od r. 1858 až 1860), pak kostel sv. Barbory při akademii, ku kterémuž základní kámen položen r. 1860, 4. října 1863 pak dokončen a k službě Boží posvěcen jest.

Celá pak rozsáhlá prostora jest zdí obehnána, uvnitř jest pěkná zahrada a v ní hřbitov vojenský a cvičilište. Všecko obnáší 29 jiter 1078 čtverečních síh, aneb 89 měřic HVs síh, k čemuž zaprodali Drahotuští občané 14 jochů 556 quadrátních síh.

Jmenovitě pak:

Číslo domu:	Číslo parcely:	Jména prodavatelů:	čtver. síh
117	204	Vincenc Bekárek	537
02	203	Ondřej Sedláček	599
103	201	Marie Jemelka	580
66	199	Vincenc Vlček	1055
86	200	Julie Vlček	505
182	198	František Markytán	335
124	197	Theresia Jemelka	192
	195	Štěpán Sigmund	520
30	193		
	194	Dominik Losert	1087
	195		
4	192	František Kohlich	1080
9	109	Anton Kuchyňka	527
7	189	Anton Vrbík	1051
	187	František Mika	546
57	186	Jan Zeman	1025
92	185	Anton Dvořák	502
100	208	František Sigmund	1062
	1484		
	1485	obec drahotušská	1175
	2782		
	2783		
117	216	Angela Tichý	9
114	205	František Bohatý	537
109	206	Josef Bekárek	1026
185	207		
	188	Josef Spunar	1082
65	174	Johann Jemelka	693
113	177	Jan Procháska	419
111	211	Frant. Skoball	421
73	212	Frant. Sedláček	385
68	213	Fabián Jemelka	573
	182	»	483

číslo domu:	Číslo parcely:	Jména .prodavatelů:	čtver. síh
82	214	František Vlček	248
81	214 (!)	Josef Vilímek	173
60	179	Antonia Bohatý	896
71	183	Andreas Zdrahalla	532
19	181	Vincenc Skroball	486
76	180	Prant. Kunát	472
36	176	Ignatz Machač	434
3	215	Jakob Prochaska	168
45	210	Ignatz Halla	487
95	209	Johann Machač	1054
	196		

Léta Páně 1866 na svatodušní svátky *zmrzla*, ryž a vše jiné na celém poli dolním, takže v některých ani zrnka nebylo, avšak krásná úroda se zvesna ukazovala, že ale Pán Bůh vztáhl ruku svou proti nepravosti naší... [nedokončeno].

Roku 1863 až posud ustával patronem kníže pán z Dietrichsteinu, pro školu dával ročně 13 sáhů dříví jedlového pro dvě klas. V roce 1864 jest vydán zákon 2. dubna toho roku o padronadu školním, pak o zapravování nákladův na místnosti školní. Jest u škol prostonárodních, ku kterým jednotlivé obce místně nebo díly jejich přikázané jsou výbor sestaviti, kterému výboru náleží všechny záležitosti příspěvatecké, týkající se nákladu na stavbu, opravy, nájem, náradí a otop místností pro školy, jakož i nákladu na stavbu a krom toho také nájem příbytkův učitelům náležitých obstarávati u škol, při kterých patronát přestane.

Výbor ten záleží z pěti členů dotyčných obcí a sice z Drahotuš sobě zvolili tři, totiž pana Františka Kryštofa a druhého pana Karla Prajsa a třetího pana Antonína Bernkopfa, z Klokočí pana Františka Rybára a z Hrabovky pana Jana Zahradníka, tak ten výbor školní musel sobě zvolit ze sebe starostu aneb vrchního správce, dostal nadvěšinu hlasů František Kryštof.

Roku 1884, 27. srpna ve středu vypukl mezi 1. a 2. hod. odpoledne veliký požár, který vznikl v čís. 75 v Hranické ulici a za nastalého víchru západním směrem se rozšiřoval, jak následuje:

Číslo domu:	Jméno majitelů:	Bavení-	Chlévy:	Stodoly:	Výměny:	Drváma:
75	Jan Bernkopf	—	1	—	1	—
74	Marie Zdrahalová	—	1	—	—	—
72	Ondřej Remeš	—	$\frac{1}{2}$	—	1	—
71	Josef Hasilík	1	1	—	—	—
70	Frant. Rýpar	1	1	—	1	—
69	Karel Lenhart	1	1	—	—	—
68	Josef Jemelka	1	1	—	—	—

domu-	Jméno majitelů:	stevení- ¹	ohlév. ^y	Stodoly:	Výměny:	Drvárna:
67	Josef Částečka	—	—	11	—	—
68	Petr Kostních	1	1	1	—	—
64	Anežka Filipova	1	—	—	—	—
63	Frant. Cech	1	1	—	—	—
62	Jan Frajs	1	—	—	—	1
60	Frant. Bohatý	—	—	1	—	—
50	Jan Klimek	—	1	—	—	—
49	Frant. Samek	1	—	1	—	—
48	Františka Kurfiirst	—	—	—	1	—
47	Františka Sigmund	1	1	1	—	—
46	Karel Frajs	—	1	1	—	—
45	Frant. Škop	1	1	1	—	—
44	Barbara Hala	1	1	1	—	—
43	Frant. glosář	1	1	1	—	—
42	Jan Dohnálek	1	—	1 1	—	—
41	Antonín Tomečka	1	1	1	—	—
40	Jan Fekar	1	1	1	—	—
39	Frant. Bernkopf	1	1	1	—	—
38	Cecilie Kubálek	—	—	1	—	—
37	Bernard Reger	—	—	1	—	—
		18	20V ₂	13	5	2

Dík obětavé práci domácí a okolních hasičských jednot, že celé město nelehlo popelem a omezilo se pouze na část levé strany směrem od Hranic k Lipníku. F. K.

Přehled o sčítání lidu v měsíci lednu 1011:

Zjištěno číslování domů číslem 1 až 242
 čísla 56, 195 a 197 jsou dvojmo..... 3
 a tři domky nejsou číslovány 3

Mělo by býti domků 248

Čísla 100, 194, 199, 211, 212, 214, 215 schází,
 jakož i číslo 93..... 8

Zůstává skutečně domků 240

• Neobydlená čísla 101, 216, 217, 218 a 232 . . . 5

jest tedy obydlých domů 235

418 stranami, jichž úhrnný počet přítomných osob dle
 stavu 31. prosince 1910 jest. 1636 Osada Rybáře:

čís. domků 1 až 15

čís. 4, 7 a 11 nestávají 3

Zůstává obydlých čísel 12

se 14 stranami o 62 přítomných obyvatelích.

Přehled:¹⁹⁶⁾

Pojm.no.toi:	domů:	stávajících.	obydlených	SPřítelství	* ~j/y v a.i.cj.
Drahotuše	1—242	240	235	418	1636
	1—15	12	12	14	62
Úhrnem		252	247	432	1698

Obecní úřad města Drahotuš, dně 2. února 1911,
psal Ján Dohnalek, čís. 42.

Karel Frajs, čís. 46,
sčítací komisař.

J. Prochaska,
starosta.

Ludvík Šnicer, čís. 115,
sčítací komisař.

"•) Při sčítání lidu 1930 vylsazovaly Drahotuše a Rybáře 803 domů s 1825 obyvateli.
Dnes mají 2036 obyvatel.

Aspern . Augápurk	Str.	
Bartošovice . Benešov Berlin	. 8 4	
Bělehrad Bělotín 3 8	
Blahutovice 6 0	
Blovie 1 5	
Blština viz Patina 65, 84, 87,	80, 81	
.	4 6	
Boskovice.....	. 9 1	
Bratislava.....	18, 19, 81	
Brno 33, 37, 41, 42, 71,	85, 95, 98	
Brod Uherský 2 5	
Brodek ,(u Prostějova) 8 5, 6 8	
Brumov.....	8, 25, 45	
Budapešt viz Budín a Pěst	3 7	
Budějovice České	14, 45, 47	
Budín 2 6	
Byčina 1 2, 4 6,	
Bystřice pod Hostýnem . 60,	61, 69, 77, 89, 93, 97	
Bystřička	7	
Bytom	7	
.	1 6	
Citov 8 7	
Cvitavy viz Svitavy . Czakut zámek	(Uhry)	1 9
Čáslav	5 9	
Deblín hrad . Domaželice . Drahotuš	5 9	
hrad Drahuš hrad	4 9	
Dřevohostice Dvorce	4 9	
Engelsberg viz Andělská	8, 10, 69, 99	
Hora . Enna	4 9	
Filakovo hrad .(Uhry)	2 8	
. Frenštát pod	Radhoštěm 1 6	
Frýdek	6 5, 6 9, 7 0, 7 7	
Fulnek	9, 2 6, 4 4, 6 4	
Helfenštejn hrad	1 5, 1 6, 5 0, 5 1	
Hindrehwald viz Jindřichov <(u Hranic)		
Hlinsko i(u Lipníka n. B.)	9 0	
(Hluzov.....	. 2 8	
Hodolany ^Olomouc) Hochwaldy	22, 76	
viz Hukvaldy		
Holešov	8, 31, 60, 87	
Holomouc viz Olomouc Hora		
Andělská (u Bruntálu)	7 3—	
Hostýn Svatý 58, 60, 61, 77,	7 6 7 8,	
Hrabůvka i(u Hranic)	0 3	
75, 86, 91, 96, 101 Hradisko	19, 74,	
j(Olomouc) Hranice 6, 8, 9,	1 4, 1 6—2 1,	
.	7 6	
29—35, 38, 40—44, 51, 52, 54-	2 5^—2 7,	
65—74, 76, 79—84, 86, 87, 89,	-5 8, 6 3,	
95—97, 99—102		
Hukvaldy.....	8	
Hunčov viz Uničov Hustopeče nad		
Bečvou	1	
Chropyň	3 8	
Chválkovice ((Olomouc)		
Ivanovice Brněnské	8	
.	7	
Jezernice 19, 28, 29, 40,	4 6,	
51, 58, 69, 85, 89, 90 Jičín Nový 3 0, 4 2, 6 0, 6 4, 6 5,	
.	6 9, 7 6, 8 0, 8 3—8 6	
Jičín Starý 46, 65, 77, 86, 92		
Jindřichov I(u Hranic)	8 7, 8 9, 9 5	
Kandie (Kréta) Kelč	4 5 6 9 3 6 4 5	
Klimkovice Klobouky Valašské	21, 42, 63,	
Klokočí (u Drahotuš)		
67, 69, 74, 75, 83, 85, 95,	9 6, 1 0 1	
K o j e t í n 7 2	
.	8 7	
K o k o r y	8	
K o l i č í n	3 6	
Kolín nad Rýnem	5 1, 7 7	
Kopeček Svatý	8	
Kounice Dolní	2 1, 6 5, 6 8	
Krakov	3 1, 5 8, 6 7	
Krásno nad Bečvou	2 g	
K r n o v	5 2, 6 4, 6 9—7 2,	
Kroměříž	7 6, 8 1, 8 4, 8 6, 9 7	

	Str.		Str.
Krumlov Český .			
Lhotka (u Drahotuá)	9, 37	Perlín viz Berlín	
74, 75 Lhotka Michalcova viz		Pešť	14, 82
Lhotka		Písek	37
Linec	37	Podhoří	82, 83
'Lipník nad Bečvou	7, 16, 19, 21, 27,	Polom Velká	12
32, 34, 38, 49—52, 56, 58, 59, 62, 65,		Potštát	40, 52, 64, 69, 70, 81, 83, 98
68—71, 73, 80—87, 89—93, 102		Pozdětchov	70
Litenčice	16	Praha	14, 19, 22, 24,
Litovel	76	25, 31, 36, 37, 41, 44, 97	
Malenovie	93, 95	Prešpurk viz Bratislava	
Mety	16	Prosenice Velké	87
Meziříčí Valašské	8, 9, 18,	Prostějov	64, 70, 72
31, 38, 43, 46, 47, 55, 70, 73, 77, 85		Pština	21
Měrovice nad Hanou	8	Předmostí	87
Mikulov	66, 68	Přerov	8, 25, 27, 52, 55,
Milenov	21, 69, 74, 75, 85, 96	70, 71, 80, 87	
Milotice nad Bečvou	38	Přestavky	70
Místek	65	Příbor	50, 65
Mladoňovice	8	Rábl(Uhry)	19
Mohuč	36	(Račice hrad	49
Moštěnice Horní	87	Radíkov !(u Hranic)	65, 74, 75
Napajedla	8, 18, 45, 76, 80	Radvanice	55
Nenovice viz Ivanovice Brněnské		Rajnochovice	62
Němčice nad Hanou	85	Rataje	8
Nijmwegy (Holandsko)	25	Ratiboř	20
Nisa	14, 56, 59	Roketnice viz Rokytnice	
Nis (Ísrbsko)	48	Rokytnice	70
Odry	30, 70	Rosice	8
Olomouc 14, 21—23, 26, 29, 31, 35, 37,		'Rožnov pod Radhoštěm	77
43—45, 50, 52, 56—60, 62, 6*, 65, 68,		Rybáře u Drahotuš	52, 81, 85, 99,
70, 71, 76, 77, 79, 80, 82, 84, 85, 87,		102, 103	
90—92, 95, 96, 99		Rezno	24
Olšany (u Olomouce)	69	Siget hrad i (Uhry)	19
Olšovec :(u Hranic)	9	Šišek (Chorvatsko)	27
Opava	14, 19, 20, 25, 26,	Skalice Uherská	31
29, 32, 35, 62, 70		Slavíc u Drahotuš 21, 29, 30, 44, 46,	
Opolí	14	47, 60, 63, 69, 74,	
Osek nad Bečvou	84, 89—92	76, 84, 85, 97	
Ostřihom	15, 28, 31	Slavkov u Brna	7
Oujezd Dolní viz Dolní "Újezd		Slavkov (u Lipníka)	90
Oujezd Vrchní -viz Velký tjezd		tSlavkov l(u Opavy)	41
Partultovice viz Partutovice		Soběchleby	60, 77, 87, 89
Partutovice	28, 89, 95	Spálov	32
Paskov	5, 15	Strážnice	31
Pasov	37	Střeboví viz Moravská Třebová	
Pavlovice u Přerova	87	Středolesí	58
		Střítež nad Ludinou 86, 89, 91, 93,	95
		Svitavy	86.

	Str.		Str.
Slapanice	9,1	Velká i(u Hranic)	69, 74, 75, <i>Si</i>
gpičky	43, 87, 89	Verona.....	98
Šternberk	22	Veselí nad Moravou	85
JSvábenice	89	Veselíčko u Lipníka n. B.	46, 70
		Ves Stará i(u Horní MoStěnice)	87
Tábor		Vělička -(Polsko).....	76
Teplice nad Bečvou	27	Videň 13, 14, 18, 19, 33, 37, 45, 46, 53,	
Těšín 14, 35, 50, 65, 70, 76,	99	57, 70, 82, 85, 90, 99	
Tlumačov	20	Vizovice	70
Tovačov	77	VlkoS (u Přerova).....	87
Trnava	16	Vradslav viz Vratislav	
Trnávka u Lipníka n. B. 50,	52	Vratislav	14, 37, 56
Troubky (u Přerova)	77	Vsetín	43^—45, 51
TrSice	80	Všechovice	89
Tuřany	70	Vyškov	57, 69, 71, 72, 85
Týn (u Lipníka m. B.)	90	Wagram Wittemberk	8-i
Týnec Velký	77		7
Třebová Moravská	76	Zádveřice.....	25
Uhřinov (u Hranic)	74	Zámky Nové.....	45
Újezd Dolní 68, 70, 89, 90, 92		ZaSová.....	77
Újezd Vrchní <viz Velký Újezd		Znojmo	85
Újezd Velký.....	46, 90	Zárov	16
Ungersberk hrad.....	49	Želchovice -viz Zelechovice nad Dřevnicí	
Uničov	25, 76	Zelechovíee nad Dřevnicí	73
Varšava,	21, 80		

Vydáno jako zvláštní otisk z
Časopisu Vlasteneckého spolku musejního
v Olomouci
ročník 55 (1946)
péčí dr. Bohumila Pekárka,
ministerského rady v. v. a městského archiváře
v Drahotuších.
Městský znak nakreslil
Jaroslav Pop,
učitel měšťanské školy
v Drahotuších

